

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra fundamentální a dogmatické teologie

Ing. Martin Lejsal

**Analýza specifických
teologických témat v díle Drama věků od
E. G. Whiteové**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: prof. Ctirad V. Pospíšil, Th.D.

Praha 2015

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 10. 3. 2015

Ing. Martin Lejsal

Bibliografická citace

Analýza specifických teologických témat v díle Drama věků od E. G. Whiteové [rukopis] : Bakalářská práce / Martin Lejsal; vedoucí práce: prof. Ctirad V. Pospíšil, Th.D. -- Praha, 2015. -- <81> s.

Anotace

V bakalářské práci „Analýza specifických teologických témat v díle Drama věků od E. G. Whiteové“ nejprve představuji historii vzniku Církve adventistů sedmého dne, včetně společenského a náboženského kontextu v USA a náboženského probuzeneckého hnutí pod vedením Williama Millera, protože v rámci tohoto kontextu byla E. G. Whiteová osobnostně i nábožensky formována. Ve druhé části práce popisuji život a dílo E. G. Whiteové se zaměřením na klíčové momenty jejího života, ovlivňující její prorockou i spisovatelskou úlohu v rámci hnutí milleristů a později Církve adventistů sedmého dne. Rovněž zde uvádím nejdůležitější kritické ohlasy, kterým byla práce E. G. Whiteové vystavena. Ve třetí části krátce představuji jednotlivé svazky díla Drama věků, které pokrývá příběh Velkého sporu od vzpoury satana v nebi, až po druhý příchod Krista při parusii. Zde uvádím i seznam identifikovaných klíčových teologických témat v díle Drama věků. Poslední částí bakalářské práce je analýza jednotlivých teologických témat z pohledu katolické teologie, především se zaměřením na trinitární teologii, christologii a soteriologii. Tato kapitola je vyvrcholením celé práce.

Klíčová slova

E. G. Whiteová, William Miller, millerismus, Církev adventistů sedmého dne, velký spor, sobota, vyšetřující soud, církev ostatků, malý roh.

Abstract

In my bachelor's thesis „The analysis of specific theological topics in Ellen G. White's writings Conflict of the Ages" first introduce the history of formation Seventh-Day Adventist Church, including social and religious context in USA and religious movement under William Miller as a leader because of in this context E. G. White was her personality and faith under formation. In the second part of my thesis I describe life and life's work E. G. White focused on the most important milestones of her life which had an influence on her prophet's and writing's mission among millerist's movement and then Seventh-Day Adventist Church. I also present some of the most important critical voices of E. G. White life's work. In the third part I shortly introduce particular volumes Ellen G. White's writings Conflict of the Ages which cover the Great controversy story since satan's revolt in the heaven toward Jesus Christ's second coming. Here I present list of identified theological themes in writings Conflict of the Ages. The last part of my bachelor's thesis is analysis identified theological themes from the catholic theological perspective primarily trinitarian theology, christology and soteriology. This last chapter is culmination of my thesis.

Keywords

E. G. White, William Miller, millerism, Seventh-Day Adventist Church, great controversy, sabbath, investigative judgment, remnant church, little horn.

Počet znaků (včetně mezer): 167 421

Poděkování

Nejprve bych rád poděkoval panu prof. Ctiradu V. Pospíšilovi, Th.D. za jeho knihy, které tak významně ovlivnily mé duchovní směřování. Staly se a dosud stále jsou, planoucí pobídkou k radosti z Mystéria.

Zcela výjimečný dík, patří mé ženě Ivaně. Bez její trpělivosti a povzbuzení, bych tyto řádky nepsal.

Obsah

Úvod.....	8
1. Historie vzniku Církve adventistů sedmého dne.....	11
1.1. Společenský a náboženský kontext USA.....	11
1.1.1. Puritánský kalvinismus	11
1.1.2. Restauracionismus.....	12
1.1.3. Metodismus	13
1.1.4. Deismus	13
1.1.5. Milenismus	14
1.1.6. Ostatní duchovní proudy	15
1.2. Náboženské probuzení pod vedením Williama Millera	16
1.2.1. Historický kontext hnutí milleristů	16
1.2.2. William Miller.....	17
1.2.3. Hnutí milleristů a velké zklamání	20
1.2.4. Vývoj millerismu po velkém zklamání	22
1.2.5. Formování Církve adventistů sedmého dne.....	23
2. Život a dílo E. G. Whiteové	27
2.1. Dětství a mládí	27
2.2. Prorocká úloha	28
2.3. Význam prorocké úlohy E. G. Whiteové.....	29
2.4. Dílo E. G. Whiteové	31
2.5. Kritika E. G. Whiteové	32
2.5.1. Plagiátorství.....	32
2.5.2. Mylná proroctví.....	34
2.5.3. Historické nepřesnosti	35
3. Identifikace specifických teologických témat v díle Drama věků	39
3.1. Krátké představení série Drama věků	39
3.1.1. Patriarchové a proroci	39
3.1.2. Proroci a králové	39
3.1.3. Touha věků.....	40
3.1.4. Skutky apoštolů	40
3.1.5. Vítězství lásky	40
3.2. Představení klíčových teologických témat v díle Drama věků... 40	
4. Analýza specifických teologických témat díla Drama věků	43
4.1. Přístup k Písmu svatému a pojetí tradice	43
4.1.1. Tradice.....	43
4.1.2. Smysl a účel Písma svatého	46
4.1.3. Fundamentalistický přístup k Písmu svatému.....	48
4.2. Velký spor.....	50
4.2.1. Primariát Božího zákona	50
4.2.2. Postavení Krista	52
4.2.3. Duch svatý.....	54
4.2.4. Stvoření a pád člověka	55
4.2.5. Plán vykoupení.....	57
4.3. Boží zákon, desatero a sobota.....	62
4.3.1. Smlouva s Abrahamem	64
4.3.2. Smlouva na Sinaji	65

4.3.3. Nová smlouva.....	65
4.4. Stav po smrti	67
4.4.1. Helenizace křesťanské nauky.....	68
4.4.2. Nesmrtelnost lidské duše.....	70
4.5. Nebeská svatyně	72
4.5.1. 2300 večerů a jiter – 2300 let.....	74
4.5.2. Malý roh	75
4.5.3. Obětní systém.....	76
4.6. Ostatek	78
4.6.1. První andělské poselství.....	78
4.6.2. Druhé andělské poselství.....	79
4.6.3. Třetí andělské poselství.....	79
Závěr	84
Seznam použitých zkratk.....	89
Seznam literatury	90
Přílohy	93
Příloha č. 1: Věřoučné články Církve adventistů sedmého dne.....	93
Příloha č. 2: Inspirace a autorita spisů Ellen G. Whiteové.....	105

Úvod

Když jsem v akademickém roce 2011/2012 nastupoval ke kombinovanému studiu Teologických nauk na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, měl jsem za sebou čtrnáctileté členství v Církvi adventistů sedmého dne (1989 - 2003), z nichž devět let jsem působil jako duchovní této církve.

V průběhu studia, ač již nečlen církve, přesto však ještě pevně stojící na jejích teologických fundamentech, nastal nečekaný obrat. Studium knižních publikací pana prof. Ctirada V. Pospíšila, Th.D. a promýšlení jeho přednášek v rámci kurzu Trinitární teologie způsobilo, že jsem svá dosavadní teologická východiska začal přehodnocovat.

V té době jsem se rovněž seznámil s pracemi bývalých adventistů sedmého dne v USA i České republice a postupně si začal uvědomovat, že teologické základy, na kterých jsem po léta stál, se hroučí. Můj rozum i srdce se tak poznenáhlu, začalo přibližovat k církvi, která je zde od počátku.

Celý proces vyvrcholil o velikonoční vigílii v roce 2013, kdy jsem byl na základě uznání křtu v Církvi adventistů sedmého dne přijat do plného společenství římskokatolické církve.

Protože jsem byl při svém duchovním exodu nucen do hloubky promýšlet zejména témata související s dogmatickou teologií v obou církvích, neměl jsem pochyb, v rámci jaké katedry bych se rád profiloval.

Po dohodě s vedoucím práce, bylo původně navrženo, zpracovat přehled teologické literatury Církve adventistů sedmého dne, vydané od sametové revoluce v České republice. Vzhledem ke skutečnosti, že tato literatura, psaná autory jak českými, tak překládaná ze zahraničí, vychází z velké části z díla a témat E. G. Whiteové, prioritní autorky této církve z 19. století, navrhl jsem, zpracovat teologická témata, jak o nich pojednává ve svých spisech právě ona. Protože jádrem jejího díla je pětisvazkové Drama věků, předložil jsem možnost, formulovat téma bakalářské práce jako „Analýzu specifických teologických témat v díle Drama věků od E. G. Whiteové.“ Návrh byl po konzultaci s vedoucím práce přijat.

Proč specifických? E. G. Whiteová, stejně jako adventisté sedmého dne, mají ve své teologii řadu témat, která nejsou v obecné křesťanské teologii běžná. Například rozlišují mezi čistými a nečistými pokrmy, členové církve platí desátky, mají odmítavý postoj k ozdobování a šperkům, zachovávají sobotní den, nevěří v nesmrtelnou, duchovnou duši a další. Nebylo by vzhledem k omezenému prostoru bakalářské práce možné, zabývat se

všemi a ani smysluplné, protože teologická váha jednotlivých témat není stejná. Ve své práci se tedy budu zabývat pouze těmi, která jsou pro teologii autorky i Církev adventistů sedmého dne zcela bazální a mají vliv na její identitu.

Spisy E. G. Whiteové a především zmíněné Drama věků, sehrály a stále hrají v teologii Církev adventistů sedmého dne fundamentální roli. Adventisty je E. G. Whiteová vnímána jako prorokyně, která obdržela od Krista mnohá zjevení, jež se, ve spojení se studiem Písma svatého zakladatelů této církve v 19. století, stala základem jejich teologických témat a víry.

Cílem této bakalářské práce je tedy analyticky zpracovat specifická témata, vyskytující se v díle Drama věků z hlediska katolické teologie, především s přihlédnutím k trinitární teologii, christologii a soteriologii.

Použitou metodou bylo zejména:

- studium všech pěti svazků Drama věků v celkovém rozsahu kolem 2500 stran
- identifikace specifických teologických témat, která jsou obsažena v díle Drama věků
- sběr citací k jednotlivým identifikovaným tématům
- analýza charakteristických citací, vztahujících se k specifickým teologickým tématům z hlediska katolické teologie
- vyhodnocení

V první kapitole své práce se věnuji historickému kontextu vzniku Církev adventistů sedmého dne, jejíž součástí a významným členem E. G. Whiteová byla. Její osobou a dílem se zabývám ve druhé kapitole. Třetí kapitola krátce představuje jednotlivé díly série Drama věků a obsahuje seznam identifikovaných teologických témat. Ve čtvrté kapitole pak analyzuji a vyhodnocuji tato témata z pohledu katolické teologie.

Považuji za vhodné, alespoň krátce na tomto místě zmínit, jakými specifickými tématy se ve své práci zabývám. Svoji analýzu zahajuji postojem autorky k Písmu svatému. Zde je kořen a počátek jejích dalších teologických spekulací.

Dalším tématem, je klíčový příběh Velkého sporu, ve kterém autorka spatřuje základní rámeček chápání dějin spásy. Jde o spor mezi Bohem a satanem. Následuje téma o Božím zákonu, se zaměřením na vztah autorky k otázce svěcení soboty.

Důležitým tématem, je stav člověka po smrti. Zde E. G. Whiteová zcela vybočuje z ortodoxního postoje křesťanské teologie a staví se po bok velmi okrajových proudů, které byly církví odmítnuty již ve velmi raném období.

Předposledním tématem, je služba Ježíše Krista v nebeské svatyni. Dalo by se říci, že zde tkví srdce autorčiny teologie. Výčet témat končím pohledem autorky na hnutí, kterého byla členem a ze kterého později vykryštovala organizační struktura Církve adventistů sedmého dne. Tímto tématem je teologie ostatků, respektive přesvědčení, že adventisté sedmého dne, jsou strážci a posly pravdy v době těsně před druhým příchodem Ježíše Krista.

Jsem si vědom, že moje práce překračuje standardní rozsah, stanovený pro bakalářský program. Je to však dáno samotnou šíří specifických teologických témat. Po dohodě s vedoucím práce, jsem se tak rozhodl představit v ucelené formě teologické jádro E. G. Whiteové, respektive i Církve adventistů sedmého dne, kteří po mnohá léta působí také v České republice.

Ve své bakalářské práci uvádím množství citátů z díla Drama věků. Důvodem není neschopnost napsat vlastní text. Předpokládám, že dílo E. G. Whiteové není v prostředí katolické teologie příliš známé, natož čtené. Texty z jejích knih, které charakterizují specifická teologická témata tedy uvádím proto, aby si na základě nich mohl čtenář sám udělat obrázek o jejím teologickém směřování. Schopnost napsat vlastní text, snad prokazují na mnoha místech své práce.

Na závěr úvodu bych rád podotkl, že ačkoliv se v mé práci vyrovnávám s vlastní minulostí a mnohdy nabývá výrazně polemických rysů, mé vzpomínky na Církev adventistů sedmého dne, především na bývalé kolegy kazatele, ale i množství dalších členů, se kterými jsem byl a s některými stále jsem v kontaktu, jsou velmi pozitivní a přebývají hluboko v mém srdci.

Pokud se čtenáři bude přesto zdát, že v podstatě neguji vše, čemu jsem dříve věřil, necht' prosím vezme v úvahu, že mé současné pracovní zařazení jako kontrolora informačních systémů na Nejvyšším kontrolním úřadu ČR, mne poznamenává právě ve smyslu, že v kontrolním protokolu bývají uvedena pouze ta zjištění, která byla shledána v rozporu s legislativou České republiky.

1. Historie vzniku Církve adventistů sedmého dne

Církev adventistů sedmého dne vznikla 21. května 1863,¹ kdy na setkání delegátů v Battle Creek (stát Michigan, USA), byl založen její nejvyšší orgán, Generální konference. Tehdy církev čítala kolem 3500 členů a 30 kazatelů.²

V současné době³ má Církev adventistů sedmého dne celosvětově 75 184 sborů (farností), 17 994 120 členů, 646 zdravotnických zařízení (nemocnice, sanatoria, kliniky), 849 vzdělávacích institucí (základní, střední, vysoké školy, včetně prestižních univerzit), 16 průmyslových podniků na přípravu a zpracování zdravých potravin, 120 mediálních organizací (magazíny, noviny, rozhlasové stanice a televizní studia) a 57 nakladatelství.

Za dobu 152 let od svého oficiálního založení, se tato společnost projevila jako nesmírně vitální co do nárůstu aktivit, včetně členské základny.

Abychom správně porozuměli teologickým důrazům, které jsou obsaženy v díle *Drama věků* od E. G. Whiteové, je třeba se podívat nejprve na kontext doby, ve které žila a pracovala.

První kapitulu tedy člením do dvou podkapitol, v nichž představuji náboženské a společenské prostředí, které panovalo ve Spojených státech amerických v 19. století a také seznamuji s okolnostmi vzniku Církve adventistů sedmého dne, v rámci které byla a je tato spisovatelka chápána jako prorokyně.

1.1. Společenský a náboženský kontext USA

V podkapitole o společenském a náboženském kontextu v USA blíže představím některé duchovní proudy, a jaký vliv měly na život společnosti i jednotlivce. Šlo především o puritánský kalvinismus, restauracionismus, metodismus, deismus, milenismus a další.

1.1.1. Puritánský kalvinismus

Křesťanství v Severní Americe 19. století, vycházelo z evropské reformace století šestnáctého. Původním dědictvím byl puritánsko-kalvinistický model koloniálního

---

¹ KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*. 1. vydání. Praha: Advent-Orion s.r.o., 2003, s. 59.

² Tamtéž, s. 55.

³ Seventh-day Adventist Yearbook 2014, General Conference of Seventh-day Adventists 12501 Old Columbia Pike Silver Spring, MD 20904-6600, USA

křesťanství. Jeho základním prvkem byla víra v naprostou předurčenost ke spáse, nebo zatracení.⁴ Puritáni ovšem propagovali i další specifika, jako například přísné dodržování Božích zákonů, včetně „soboty“, kterou nazývali neděli. Pro ně nebyla křesťanská „sobota“ pouze dnem bohoslužby, ale zejména smlouvou. Její zachovávání chápali jako znamení jejich věrnosti Bohu, díky čemuž mohou být Bohem požehnáni. Zastávali názor, že je povinností organizovaného křesťanství proměnit a zkvalitnit společnost, ve které žijí.

Takto vnímaná přímá souvislost mezi Božím zákonem a pozemským požehnáním, vedla puritány až ke snahám, uzákonit v USA svěcení neděle.⁵ Nutno konstatovat, že tento postoj překračoval hranice puritanismu a stal se součástí náboženského myšlení obyvatel Spojených států obecně. Pozdější silný důraz Církve adventistů sedmého dne na svěcení skutečné soboty jako sedmého dne, mající vliv na Boží požehnání, včetně výkladu některých proroctví, že bude uzákoněna neděle a pod sankcemi vyžadováno její zachovávání, má svůj původ právě zde.

1.1.2. Restauracionismus

Dalším z významných křesťanských myšlenkových proudů, byl tzv. restauracionismus. Jeho hlavní myšlenkou bylo, že reformace nebyla něčím, co se odehrálo pouze v dávné minulosti 16. století, ale jedná se o proces, který tehdy teprve započal a ve kterém je třeba pokračovat až do úplného obnovení podoby církve, jak ji představuje Nový zákon. Snahou bylo reformaci dokončit, dokud nebudou z církvi vymýceny všechny nánosy staletých tradic.

Restauracionisté zastávali velmi pozitivní postoj vůči reformační zásadě „sola scriptura.“ Pro veškeré své konání i věrouku, hledali oporu pouze v Písmu svatém. Nejen, že odmítali křest malých dětí, ale ve svých snahách šli dokonce tak daleko, že odmítali jakákoliv již existující vyznání víry a rovněž jakkoliv svoji víru formulovat.⁶ Z tohoto myšlenkového proudu vznikly některé církve, jako například Disciples of Christ a také Christian Connection, ze které pocházeli někteří zakladatelé adventismu.⁷

---

⁴ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*. Praha: Luxpress, spol. s. r. o., 2007, s. 30.

⁵ Tamtéž, s. 32.

⁶ Tamtéž, s. 28-29.

⁷ Tamtéž, s. 30, Například Joseph Bates a James White, pozdější manžel E. G. Whiteové, kteří patřili k hlavním postavám zakladatelů adventního hnutí a přinesli do něho například antitrinitární postoj, který restauracionisté zastávali.

1.1.3. Metodismus

Vedle hnutí restauracionismu, měl v USA na počátku 19. století velký vliv i metodismus. Byl nejrychleji rostoucím náboženským proudem, protože vybízel k osobnímu rozhodnutí pro Krista, namísto puritánského učení o predestinaci, které vedlo do jisté míry k náboženské pasivitě. Metodismus výrazně přispěl vírou, že Kristus zemřel za každého člověka, ne jen za předem vybrané jedince. Tím byl položen základ evangelizačnímu úsilí, které pohltilo celou Severní Ameriku.⁸ Tento anti predestinační postoj rovněž silně ovlivnil smýšlení obyvatel Spojených států ve smyslu přesvědčení, že člověk může dosáhnout všeho, pokud opravdu chce a usilovně o to bojuje.

Metodismus měl ještě jedno důležité specifikum, které se následně objevilo a stále objevuje v učení Církve adventistů sedmého dne. Byl to důraz Wesleye na posvěcení a dokonalost.⁹

1.1.4. Deismus

V neposlední řadě je třeba zmínit vlivný deismus, formu skepticismu, který naprosto odmítá víru v zázraky a nadpřirozený původ bible. Veškeré naděje upíná deismus k rozumu a racionálním argumentům a staví ho nad bibli. Ačkoliv se to zdá být paradoxem, silně tento myšlenkový proud ovlivnil přístup adventistů k chápání víry jako souboru pravd, které je třeba pochopit a přijmout a rovněž jejich evangelizační úsilí je silně zaměřeno na rozum a logické vyvozování pravd víry z předložených předpokladů.¹⁰ Odtud plyne jejich důraz na znalost pravdy a tím se může ztrácet prožívání pravdy s Pravdou.¹¹

---

⁸ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 30.

⁹ Prorokyně E. G. Whiteová, která stála u zrodu církve adventistů s. d., patřila do metodistické církve a díky tomu velmi silně zdůrazňovala nutnost dokonalosti před Kristovým druhým příchodem a život v souladu s Božím zákonem.

¹⁰ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 31. Církev adventistů sedmého dne má svůj původ, jak bude řečeno později, v náboženském hnutí vedeném W. Millerem v polovině 19. století. Než se stal W. Miller křesťanem, byl deistou a tak aplikoval tyto racionální přístupy k řešení problémů i na studium Písma svatého.

¹¹ Tamtéž, s. 31. Autor knihy sám uvádí, že lidé, kteří věnují čas studiu adventní pravdy a článkům víry, shledávají je jako logické.

1.1.5. Milenismus¹²

Koncem 18. a v první polovině 19. století, byly ve Spojených státech amerických velmi živé milenistické vize a naděje, které se úzce prolínaly i se světskými očekáváním.¹³ Bylo to vědomí o celosvětovém poslání Ameriky, které vyvěralo z náboženského podhoubí¹⁴ a postupně se vtělovalo do snah, být příkladem světu nejen ve věcech víry, ale i ve společenském uspořádání.¹⁵ Jak napsal Thomas Jefferson: „*Spravedlivé a pevné státní zřízení, které se u nás prosadilo, bude zářným příkladem a vzorem pro ostatní národy*“.¹⁶ Lze říci, že obyvatelstvo Spojených států na přelomu 18. a 19. století (a v první polovině 19. století) pevně věřilo, že jsou předurčeni k tomu, aby se stali garanty morálního a politického rozkvětu světa.

Tato „mesiášská“ představa byla úzce spojena s chápáním pojmu milénia. Všeobecně rozšířené bylo pojetí, že bude tisíciletým královstvím pokoje na Zemi, na jehož konci nastane viditelný návrat Krista. Tato představa byla živena obrovským probuzením v oblasti nejrůznějších reforem a zdokonalování společnosti. Ty se zaměřily zejména na zdravotnictví, školství, osvobození otroků, ženskou otázku atd.¹⁷

A právě pokrok v oblasti vědy, techniky a další pozitivní změny ve společnosti, měly za následek výrazný nárůst víry v blížící se možnost ustavení Božího království na zemi. V roce 1835 pronesl největší evangelista své doby ve Spojených státech Charles Finney tato slova: „*Jestliže církev splní svou povinnost, pak v této zemi může do tří let nastat tisícileté království*“.¹⁸

Díky této představě, byla Severní Amerika v první polovině 19. století zachváčena velkým evangelizačním probuzením, kdy značná část obyvatelstva se přiklonila ke křesťanství konzervativního evangelikalismu, který chápal doslovně biblické učení.¹⁹

Z takto pojatého chápání Kristova návratu až na konci tisícileté pozemské říše pokoje a míru, následně plynula skutečnost, že víra v blízkost posledního soudu, spojeného právě s druhým příchodem Krista na Zemi, byla naprosto upozaděna. Místo obav ze

---

¹² Chiliasmus, milenismus, millenarismus, jsou označení pro očekávání tisícileté Boží vlády na zemi, před druhým příchodem Krista. Nutno odlišovat od millerismu, které označuje hnutí W. Millera, jak bude pojednáno dále.

¹³ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*. 1. Vydání. Praha: Advent-Orion s.r.o., 2001, s. 209.

¹⁴ Tamtéž, s. 209.

¹⁵ Tamtéž, s. 263.

¹⁶ Tamtéž, s. 209.

¹⁷ Tamtéž, s. 218-233.

¹⁸ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 33

¹⁹ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 212.

setkání s Kristem, nastoupilo vzrušené a radostné očekávání pozemské blaženosti, založené na zdokonalení člověka i společnosti, vycházejícího z přijetí křesťanství.²⁰

1.1.6. Ostatní duchovní proudy

Výše zmíněné křesťanské proudy nebyly ve Spojených státech těmi jedinými, které utvářely život tehdejší společnosti. Dalšími výraznými směry byl mormonismus, spiritismus a nativismus.

Joseph Smith z Palmyry ve státě New York, byl značně znechucen tradičními církvemi a podle jeho svědectví, se setkal s Bohem Otcem a Ježíšem Kristem, kteří ho pověřili obnovit na zemi pravou církev a ztracené kněžství. Prohlásil, že ho navštívil anděl Moroni, který mu ukázal knihu psanou na zlatých deskách, kterou pak následně Smith přeložil. Tento jeho překlad vyšel v roce 1830 jako *Kniha Mormon*. 6. 4. 1830, založil novou církev, která se nakonec usídlila v Utahu, kde založili město Salt Lake City.

Zvláštní na tomto fenoménu bylo, že k běžnému kánonu Písma svatého přidával právě knihu *Mormon*, *Drahocennou perlu* a *Knihu smluv a nauk*.²¹ Zajímavé je, že duchovní zakladatelka církve adventistů sedmého dne a jejich prorokyně E. G. Whiteová, která také prohlašovala, že má prorocký dar včetně vidění, ačkoliv se držela zásady, že počet kanonických knih (66 jak to chápou protestanté) je neprolomitelný, své literární dílo, ve kterém ztvárnila mnohé z vidění, které přijala, označovala za malé světlo, které má lidi vést ke světlu většímu, tedy k bibli.²²

Jedním z mimořádně silných a vlivných hnutí, byl na počátku 19. století ve Spojených státech nativismus. Ten stál na víře ve výlučnost americké demokracie a jejího budoucího vlivu na celý svět a odmítal cokoli, co bylo cizí – tzv. proticizinecké hnutí. Ovšem v té době, byla většina cizinců, čerstvých přistěhovalců, katolíky. Ti byli vnímáni jako agenti evropských vlád s cílem rozložit americký způsob svobodného života a tím zamezit milenistickým vizím a vlivu Spojených států ve světě. Zde může pramenit představa tajného katolického spiknutí k ovládnutí světa, která našla svoji teologickou podobu i v díle E. G. Whiteové a v Církvi adventistů sedmého dne. Dokonce sám vynálezce telegrafu Samuel F. B. Morse vydával spisy o nebezpečí

²⁰ Lze pouze doufat, že si křesťané vezmou dostatečné poučení z událostí 20. století a nebudou v budoucnu propadat podobným představám. Celý Nový zákon svědčí o naději na parusii.

²¹ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 240-241.

²² *Adventisté sedmého dne věří*-Výklad základních věroučných článků. 1. vydání. Praha: Advent-Orion s.r.o., 1999, s. 275.

spiknutí proti svobodám v USA ze strany cizích přistěhovalců. Někteří další, jako například Marie Monková, vydala v roce 1836 knihu o své zkušenosti jeptišky v jednom z klášterů a jakým hrůzám hříchu zde byla vystavena. Později se ukázalo, že autorka si vše vymyslela. Nálada ve společnosti se už ale zastavit nedala. Důsledkem hnutí nativistů byly vypálené kostely, katolické školy a kláštery.

V roce 1840 byla římsko-katolická církev pátou největší denominací ve Spojených státech, v roce 1850 již byla největší. Příčinou pochopitelně nebylo spiknutí za zdi Vatikánu, ale bramborová epidemie v Irsku v roce 1846, nevydařená revoluce v Německu v roce 1848 a s tím spojené vlny emigrace.²³

1.2. Náboženské probuzení pod vedením Williama Millera

Dobový kontext náboženského pozadí Spojených států amerických v 19. století, by nebyl zdaleka úplný, bez zmínky o hnutí, které svoji intenzitou silně ovlivnilo život mnoha tehdejších lidí.

V této kapitole, se budu zabývat rámcovým popisem historického kontextu Millerova hnutí a samotnou osobou W. Millera, průběhem velkého probuzení pod jeho vlivem, následným zklamáním a jak z velkého zmatku vykryštovala Církev adventistů sedmého dne.

1.2.1. Historický kontext hnutí milleristů

Dne 1. listopadu 1755 srovnalo ničivé zemětřesení se zemí portugalský Lisabon, jehož důsledkem bylo šedesát tisíc obětí na životech. Nejvíce lidí zahynulo v kostelích, kde se konaly ranní mše. Mnozí teologové a filosofové začali událost interpretovat a pokoušeli se nalézt odpověď na otázky proč.²⁴ Ačkoliv toto neštěstí poměrně značně otráslou velkou částí Evropy, a to především z hlediska víry, byla to pouze předzvěst událostí mnohem větších rozměrů.

Tou byla Velká francouzská revoluce a její výstřednosti. Veškeré události s ní spojené, rozpad společenského systému a jeho hodnot, připomínaly zánik světa biblických rozměrů.

---

²³ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 243-244.

²⁴ IDNES.cz. *Boží trest, nazvali kněží zemětřesení, které srovnalo Lisabon se zemí* (5. listopadu 2011) [2014-06-17]. <http://zpravy.idnes.cz/bozi-trest-nazvali-knezi-zemetreseni-ktere-srovnalo-lisabon-se-zemi-1ih-/zahranicni.aspx?c=A111102_205840_zahranicni_abr>.

Všechny zmíněné události, vedly některé k tomu, že se začali zabývat znamením doby a ve svém zoufalství a touze po odpovědích hledat v Písmu. Zkoumali zejména proroctví knihy Daniel a zde konkrétně časová údobí 2300 večerů a jiter a 1260 dnů let, která jak věřili, měla skončit v jejich době.²⁵ Především byli zaujati skutečností, že papež Pius VI byl roku 1798 zajat Napoleonem, čímž podle jejich výkladu došlo k ukončení období 1260 dnů let, jak je uvádí Da 7,25-26 a Zj 11,3. Těchto 1260 let bylo přičítáno k roku 538 n. l., kdy údajně byla ustanovena papežská moc a po 1260 letech měla skončit.

Ačkoliv názory na tuto událost se lišily, s ohledem na tehdejší chápání milénia docházeli někteří vykladači bible k přesvědčení, že drastické společenské změny a přírodní úkazy jsou neklamnou známkou blížícího se tisíciletého království pokoje a hojnosti, kterému je třeba pomoci mnoha sociálními reformami, rozvojem národa a osobním růstem jednotlivců.

Náboženské probuzení se nevyhnulo ani Spojeným státům. Na přelomu 18. a 19. století zde byl zaznamenán enormní nárůst členství v církvích a návštěvnosti kostelů.²⁶ Velmi populárními se staly evangelizační stanové kampaně, se kterými známí evangelisté objížděli celé Spojené státy. Získávaly zástupy stoupenců právě poukazováním na společenské změny, blízkost milénia a nutnost odpovědného přístupu k provádění společenských reforem pro uspíšení jeho příchodu.

Obrovské nadšení a ochotu podílet se na příchodu milénia, však bylo ohroženo hospodářskou krizí, která Spojené státy v roce 1837 postihla a která trvala až do počátku čtyřicátých let. Mnozí ztráceli víru, že království pokoje a blahobytu, je možné ustanovit lidskými snahami.²⁷ A právě v této situaci upadající víry v možnost realizace milenistických vizí, se objevilo hnutí milleristů, které s novou silou v lidech obnovilo naději a víru.

1.2.2. William Miller

Tím, kdo ve Spojených státech zažehl oheň náboženského probuzení, byl baptistický farmář William Miller (1782-1849). Byl poměrně sečtělým intelektuálem, který se zpočátku klonil k deismu. U svých spoluobčanů se těšil výborné pověsti a zastával

²⁵ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 207.

²⁶ Tamtéž, s. 211-212.

²⁷ Tamtéž, s. 213.

několik civilních i vojenských úřadů. Stejně jako deisté však odmítal klasické výklady bible a křesťanské vyznání obecně.²⁸

Zhruba v roce 1816²⁹ však zakusil tíživou bezútěšnost života, bez naděje a jistoty, co bude po smrti. Obrátil se proto k Písmu svatému a začal ho číst.

Četbou bible postupně dospěl k víře v Krista jako Spasitele a jeho život nabral nový směr. Téměř veškerý svůj volný čas věnoval studiu bible a to od počátku a verš po verši s tím, že pokud narazil na nějaké nesrozumitelné místo, pomocí konkordance a jiných míst v bibli je objasnil. Tak došel k přesvědčení, že bible je sama sobě nejlepším vykladačem. Byl pevně přesvědčen, že Písmo je slovem od Boha a nic v ní není zbytečně a navíc.

Millera nesmírně zajímaly otázky týkající se druhého příchodu Krista. Když četl bibli, zjistil, že ačkoliv je celá americká veřejnost přesvědčena, že tisícileté království pokoje a míru bude na zemi nastoleno tisíc let před Kristovým návratem, bible říká něco jiného. Naopak, tento pokoj přijde právě s příchodem Krista, který ukončí vládu válek, nemocí a hříchu.

Zaměřil se tedy na knihy Daniel a Zjevení a její prorocké texty, obsahující časové údaje. Nejvíce uchvácen byl pasáží Da 8,14, kde se hovoří o tom, že po uplynutí 2300 večerů a jiter bude očištěna svatyně, kterou předtím pošlapal a rozvrátil malý roh.³⁰

Miller byl přesvědčen, že časová proroctví je třeba vykládat doslovně. Den podle něj v proroctvích Písma svatého znamená rok.³¹ Když tuto zásadu aplikoval na 2300 večerů a jiter, uvědomil si, že je to období, které je natolik rozsáhlé, že se nemůže týkat pouze židovské svatyně. Věřil, jak ostatně bylo v jeho době obvyklé, že svatyní je naše země. Proto se domníval, že k očištění svatyně – země, dojde ohněm při Kristově druhém příchodu.³² Tímto objevem byl natolik nadšen, že se pokusil zjistit, kdy toto údobí 2300 dnů let má svůj počátek. Tak by se dle jeho názoru bylo možné dostat k datu návratu Krista na zemi.³³

Ve svém studiu se dostal k deváté kapitole knihy Daniel, ve které anděl přichází k Danielovi, aby mu vysvětlil vidění popsané v osmé kapitole. Anděl mu řekl, že jeho

²⁸ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*. Praha: Advent-Orion s.r.o., 1995, s. 203.

²⁹ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 35.

³⁰ E. G. Whiteová i Církev adventistů věří, že malý roh došel svého naplnění v papežství.

³¹ Ez 4,6; Nu 14,34. Princip bude v této práci podrobně vysvětlen později v kapitole 4.5.1., kdy budu podrobně analyzovat specifické teologické téma E. G. Whiteové o nebeské svatyni.

³² 2 Pt 3,7

³³ Jednostranné zaměření při studiu Písma evidentně vede k opomíjení jeho zvěsti jako celku. V tomto případě došlo k tomu, že W. Miller patrně pozapomněl na verš Mt 24,36, který říká, že o onom dni, ví jen Otec. Ačkoliv měl Kristus na mysli znalost, plynoucí z jeho lidské přirozenosti, která znala a věděla to, co jí bylo zjeveno, my lidé jsme na tom stejně.

lidu, tedy židovskému národu, je stanoveno 70 týdnů let, což v chápání časových údajů v prorocké řeči znamená 490 let.³⁴ Anděl dále prohlásil, že oněch 70 týdnů let začíná vydáním příkazu k obnově Jeruzaléma.

Miller tedy dále hledal, zda je možné se dopátrat, kdy byl tento příkaz vydán. Zjistil, že o příkazech k obnově Jeruzaléma se hovoří v knize Ezdráš a dle jeho názoru nejúplnějším příkazem byl ten, který vydal král Artaxerxes v roce 457 př. n. l.

Podle deváté kapitoly knihy Daniel, mělo od vyjití příkazu k obnově Jeruzaléma až k Mesiáši, Pomazanému uplynout sedm a šedesát dva týdne, tedy celkem 69 týdnů, tedy 483 let. Tím se Miller dostal na podzim roku 27 n. l., kdy byl Kristus podle něho pokřtěn, pomazán Duchem svatým.

V posledním týdnu měl Mesiáš upevnit smlouvu s mnohými a je to posledních sedm let určených židům.³⁵ V době 27-34 n. l., Kristus hlásal evangelium, především židům osobně a pak skrze učedníky prvotní církve.

V polovině týdně měl zastavit obětní hod a oběť přidavnou.³⁶ V roce 31 n. l., byl Kristus ukřižován a svojí obětí ukončil obětní systém židů. Symboly došly naplnění v Kristu a přestaly mít smysl.

Sedmdesát týdnů určených židům, skončilo v roce 34 n. l., kdy byl židovskou veleradou odsouzen a ukamenován Štěpán, křesťané začali být pronásledováni, rozprchli se do okolních zemí a evangelium přinesli i pohanům. Tím skončila výlučnost židovského národa a bylo ukončeno období 70 týdnů let, čili 490 let.

Miller, jak byl přesvědčen, zjistil počáteční bod prorockého údobí 2300 večerů a jiter, a když od 2300 odečetl 490 let určených židům, získal 1810 dnů let. Ty přičetl k roku 34 n. l., kdy dle jeho výpočtů skončilo období 490 let, a dostal se do roku 1844. Sám tehdy stanovil, že Kristus by měl přijít viditelně a osobně na zemi někdy kolem roku 1843.

Když učinil tento objev, bylo to v roce 1818 a jemu samému bylo 36 let. Několik let se velmi bál vyjít se svými objevy na veřejnost. Ta byla orientována na tisícileté království pokoje před Kristovým návratem. Millerův objev však tuto představu od základů bořil. Nakonec byl ale požádán, aby výsledky svých studií představil prostřednictvím kázání. Bylo mu padesát let, když zažehl oheň probuzení, který

---

³⁴ 70x7=490.

³⁵ 490 let, tedy 70 týdnů let bylo určeno pro Izraelský národ.

³⁶ Da 9,27

zachvátil celou Ameriku a ze kterého později vykryštovala Církev adventistů sedmého dne.³⁷

1.2.3. Hnutí milleristů a velké zklamání

Kázání Williama Millera mělo úspěch. Jeho poselství bylo nadkonfesijní a tak měl otevřeny dveře ve všech kostelích nejrůznějších církví po celých Spojených státech.³⁸ Jejich kazatelé a pastoři, byli nadšeni přílivem nově obrácených lidí a tak nevěnovali příliš pozornosti teologickým spekulacím přednášeného poselství.³⁹

K úsilí Millera se přidávalo mnoho pastorů různých církví a jeho hnutí tak zasáhlo značnou část Spojených států. Sám Miller spojoval toto hnutí a své poselství s poselstvím anděla, o kterém se píše v knize Zj 14,6-7.⁴⁰ Ten zvěstoval mocným hlasem věčné evangelium a hodinu nastalého soudu a letěl prostředkem nebeské klenby. Miller věřil, že žijí v poslední době, kdy Bůh dokončuje své dílo na zemi.

Jedním z jeho nejbližších spolupracovníků, byl Joshua Himes, který působil jako kazatel v kapli Chardon Street v Bostonu. Millera poznal v roce 1839, když ho pozval kázat sérii přednášek do svého kostela. Himes byl poselstvím zasažen natolik, že se rozhodl udělat vše proto, aby ho slyšeli všichni ve Spojených státech. Do tří měsíců začal vydávat časopis Signs of the Times (Znamení doby),⁴¹ který měl za cíl představit světu adventní poselství. O tři roky později, v roce 1842, začal vydávat časopis Midnight Cry (Půlnoční volání). Jen v roce 1842 bylo rozšířeno 600 000 výtisků tohoto časopisu.⁴²

Někteří ze spolupracovníků Millera, se začali také soustřeďovat na poselství druhého anděla z knihy Zjevení, který zvěstoval, že padl veliký Babylon, který opojil národy svým smilstvím a lid Boží má z něho vyjít.⁴³ Toto pochopení vyplývalo ze skutečnosti, že čím více se blížil datum domnělého návratu Krista, tedy rok 1843/44, tím více pastoři jednotlivých církví, kteří věřili v příchod Krista až na konci tisícileté říši pokoje a míru na zemi, toto poselství o přesně datovaném příchodu Krista tvrdě odmítali a zakazovali

³⁷ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 205-211 a také KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, 2007, s. 37-40

³⁸ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 212.

³⁹ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 41.

⁴⁰ „Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdějte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.““

⁴¹ Církev adventistů sedmého dne vydává tento časopis celosvětově dodnes.

⁴² KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 17-18.

⁴³ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 40-41.

milleristickým kazatelům ve svých farnostech kázat. Své členy, kteří Millerovu poselství uvěřili a nechtěli se ho vzdát, začali ze svých církví vylučovat.⁴⁴ A právě v této době, v červnu 1843 vystoupil Charles Fitch, který byl jedním z předních kazatelů hnutí s poselstvím o vyjití z Babylonu, tedy z církví, které se ostře postavili proti poselství blízkého adventu.

Milleristé obecně, stejně jako protestanté tehdejší doby, chápali římsko-katolickou církev jako Babylon, ale protože ostatní církve poselství o blížícím se příchodu Krista odmítly, označili je jako Babylon a Antikrista také. Ne všichni v hnutí milleristů, však byli stejného názoru, například sám Miller tento výklad Písma nikdy nepřijal.⁴⁵ Pravdou ale je, že tvrdý postoj církví vůči sympatizantům s millerovým poselstvím, je z velké části nakonec přesvědčil, že jejich domovské církve se staly nevěstkou babylonskou. Stejného osudu, jako mnozí další, tedy ztráty členství ve vlastní církvi, se posléze dočkal i sám Miller.⁴⁶

Ačkoliv Miller původně odmítal stanovit přesné datum návratu Krista a vždy hovořil o době „kolem roku 1843“, v lednu 1843 usoudil, že na základě studia židovského kalendáře, by Kristus mohl přijít v rozmezí 21. března 1843 a 21. března 1844.⁴⁷

I když horlivost hlasatelů poselství se vystupňovala až na hranici únosnosti, stanovený interval uplynul a očekávaná událost nenastala. Útěchu pro své zklamání našli v textech Písma svatého (Mt 25,5 a Abk 2,3) a označili ho jako „dobu prodlení“.⁴⁸

Sám Miller napsal 25. 3. 1844 Himesovi, že i když čas uplynul, stále očekává Spasitele, ačkoliv váhá, zda má dále pokračovat v šíření poselství.⁴⁹

Milleristé tedy trpělivě vyčkávali. Mnozí doposud čekající hnutí opustili, jiní setrvali a doufali, že se něco stane. Oživení nastalo v srpnu roku 1844, kdy do té doby ne příliš známý kazatel S. S. Snow poukázal na skutečnost, že s Kristovým příchodem je nutné spojit židovský svátek Den smíření, kdy nejvyšší kněz, jako předobraz Krista vešel do svatyně svatých, aby dokončil smíření lidu. Následně ze svatyně svatých vyšel ven před shromážděný a čekající lid. Tento svátek a tato událost vyjití velekněze z nejsvětější svatyně se odehrála vždy desátého dne sedmého měsíce.

⁴⁴ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 41.

⁴⁵ Tamtéž, s. 42.

⁴⁶ KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 20.

⁴⁷ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 43.

⁴⁸ Ženich nepřišel a družičky přemohla ospalost. Pokud vidění, ukazující k určitému času prodlévá, vyčkej, neboť jistě přijde.

⁴⁹ KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 21.

Snow ze své spekulace vyvodil, že Kristus by se měl vrátit právě tento den, kdy jako nejvyšší velekněz přijde z nebe, aby požehnal svému lidu. Podle židovského kalendáře platného v roce 1844, měl desátý den sedmého měsíce nastat 22. 10. 1844.⁵⁰

Miller a Himes přijali toto datum až 6. 10. 1844, ale s opětovným zápalem a nadšením. Joshua Himes oznámil 16. 10. v časopise *Advent Herald*, že toto číslo je posledním, před návratem Krista. Nadšení zachvátilo desetitisíce lidí, kteří si jakkoliv přestali zajišťovat budoucnost a začali se připravovat na příchod Krista v nebeských oblacích. Nesklízeli úrodu, zavírali obchody, odcházeli ze zaměstnání. Druhá část obyvatelstva žila v jistých obavách z toho, že by tito millerističtí adventisté přeci jen mohli mít pravdu.

Ovšem, i tento den minul jako všechny předešlé a Kristus nepřišel. Zavládl zmatek a dezorientace. Ti, kteří očekávali příchod Krista, museli v tu chvíli čelit nejen nezajištěnému živobytí před zimou, ale rovněž posměškům svého okolí. Dlouhé měsíce, millerismus hledal svoji další identitu a cestu ven.⁵¹

1.2.4. Vývoj millerismu po velkém zklamání

Stav, ve kterém se nacházeli čekatelé na Krista po uplynutí 22. 10. 1844, byl bezútěšný. Jelikož své naděje opírali o přesné matematické výpočty, nedovedli si vysvětlit, kde udělali chybu a co se vlastně stalo. Existovalo několik skupin lidí, podle různých způsobů interpretace události 22. 10. 1844.⁵²

První a nejvýraznější skupina, byla vedena Joshua Himesem a ti věřili, že v uvedený den se vlastně nestalo vůbec nic. Byli přesvědčeni, že se ve svých výpočtech zmýlili, že den Kristova návratu spočítali špatně. Díky tomu věřili, že jsou stále povolání hlásat světu pravdu o blížícím se návratu Krista, že jejich misijní úloha ještě neskončila. Byli proto nazýváni jako adventisté otevřených dveří, podle textu Mt 25,10.⁵³ Sám Miller se k tomuto hnutí připojil a v dubnu roku 1845 se hnutí organizovalo jako samostatný adventistický sbor v Albaně, ve státě New York.

Z této skupiny vzešel Jonas Wendell, milleristický kazatel, který určil datum dalšího příchodu Krista na 20. 10. 1874 a když i tento den uplynul, přeložili návrat Krista na rok

---

⁵⁰ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 43-44.

⁵¹ Tamtéž, s. 45.

⁵² KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 27.

⁵³ Dveře na hostinu, ještě nebyly uzavřeny. Ještě tedy je možné kázáním obrátit hříšníky před návratem Krista.

1914. Jonas Wendell a jeho přítel Charles Taze Russell se stali zakladateli Svědků Jehovových.

Další skupinou byli zastánci názoru zavřených dveří, kteří věřili, že v uvedený den se prorocství naplnilo a dveře milosti jsou již zavřeny, takže hříšníci se nemohou obrátit, pouze se různili v tom, co se vlastně odehrálo.⁵⁴

První z nich, spiritualisté, věřili, že 22. 10. 1844 se Kristus opravdu a skutečně vrátil, ale tento advent nebyl viditelný, neboť nastal duchovně v srdcích lidí.⁵⁵ Nakonec se v tomto hnutí začaly projevovat projevy fanatismu jako víra v bezhříšnost, odmítání práce atd.⁵⁶

Druhá skupina stoupců zavřených dveří věřila, že veškeré výpočty ohledně 22. 10. 1844 byly provedeny správně a v daný den se něco odehrálo, pouze to neměl být viditelný příchod Krista. Začali tedy více zkoumat otázku svatyně a jejích služeb, aby pochopili, co se vlastně odehrálo. Tato skupina se v průběhu následujících let zformovala jako Církev adventistů sedmého dne.⁵⁷

1.2.5. Formování Církve adventistů sedmého dne⁵⁸

Skupina milleristických adventistů, ze které se nakonec vykryštovala Církev adventistů sedmého dne, stála před těžkým úkolem. Zjistit, co se vlastně 22. 10. 1844 odehrálo a co představovala svatyně, kterou bylo třeba očistit.⁵⁹

Významným krokem při tomto hledání, byla zkušenost, kterou učinil Hiram Edson, metodistický farmář z Port Gibsonu ve státě New York. Když 23. 10. 1844 procházel polem, zdálo se mu, jako by se před ním otevřela nebesa a zřetelně viděl, že Kristus 22. 10. 1844, místo aby přišel na zem, vstoupil na konci prorockého období 2300 večerů a jiter do druhého oddělení nebeské svatyně, do svatyně svatých, kde má před svým viditelným návratem vykonat určité dílo.⁶⁰

Tato zkušenost vedla O. R. L. Crosiera a B. Hahna, Edsonovy přátele k hlubšímu studiu Písma, zejména listu Židům. Při něm zjistili, že svatyně uvedená v Da 8,14, která

⁵⁴ Dveře na hostinu dle Mt 25,10 jsou již zavřeny a tedy jakákoliv misie a obrácení hříšníků již nejsou možné.

⁵⁵ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 47.

⁵⁶ KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 28. V podstatě se projevil gnostický základ této skupiny.

⁵⁷ Tamtéž, s. 28.

⁵⁸ V této kapitole se dotýkám některých specifických teologických témat, která podrobně analyzuji v kapitole 4. Nejde o prosté opakování, na tomto místě jde o historický vývoj věrouky, v kapitole 4 pak o jejich vyhodnocení z hlediska římskokatolické teologie.

⁵⁹ KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 28.

⁶⁰ Tamtéž, s. 28-29.

má být na konci období 2300 očištěna, není ani země, ani církev, ale jde o svatyni v nebesích, jejímž předobrazem byla pozemská svatyně.

Stejně jako probíhala služba kněží v pozemské svatyni ve dvou fázích⁶¹ a byla předobrazem na Krista, tak i jeho služba v nebeské svatyni, se uskutečňuje ve dvou fázích. Ta první započala při jeho nanebevstoupení v prvním oddělení svatyně v nebi a druhá začala 22. 10. 1844 ve svatyni svatých rovněž v nebi a od toho data nastal Den smíření.⁶² První fáze se týkala odpuštění hříchů, druhá fáze vymazání hříchů, očištění svatyně. Ihned po tomto očištění se Kristus vrátí na zem.

Tématiku Dne smíření, který probíhá od 22. 10. 1844 v nebeské svatyni svatých, ranní adventisté ještě rozšířili o další problematiku. Dochází nejen k očištění svatyně, ale také k tzv. předadventnímu vyšetřujícímu soudu, tedy soudu před Kristovým návratem. Událost Dne smíření podle Lv 16 a Da 8,14 spojili s textem ve Zj 14,7, kde je popsáno poselství prvního anděla, který zvěstuje, že nastala hodina jeho soudu. Tak pochopili, že od 22. 10. 1844 dochází v nebi k soudu, při kterém je otevřena kniha života, jsou probírány životy všech věřících, a zkoumáno, **zda mohou být spaseni, či nikoliv.** Až budou takto prozkoumány případy mrtvých i žijících, soud bude ukončen a Kristus přijde.

Takto nově pochopená proroctví knihy Daniel a Zjevení a zejména nové pochopení události 22. 10. 1844 se staly pilířem, kolem kterého se začali opět shromažďovat zklamaní millerističtí adventisté.

V následujících letech tato skupina propracovala další témata. Když si uvědomili skutečnost předadventního soudu v nebi, verš ze Zj 11,19⁶³ jim ozřejmil důležitost a význam desatera, které na kamenných deskách bylo uloženo právě ve schráně v pozemské svatyni. Tím se zejména díky článkům a knihám Josepha Batese, dostala tato skupina postupně k zachovávání soboty jako sedmého dne podle Písma. V další fázi promýšlení této pravdy také uvěřili, že zachováváním soboty se stávají lidem, o kterém je psáno ve Zj 12,17.⁶⁴ Tak se do Církve adventistů dostalo i učení, díky kterému sami

---

⁶¹ Celý rok byly kněžimi přinášeny na nádvoří oběti a jejich krev přenášena do prvního oddělení svatyně a kropena opona a pouze jeden den v roce, v Den smíření, vešel velekněz za oponu do svatyně svatých a kropil krví před archou. Tím byla očištěna svatyně i lid. Teprve poté velekněz vyšel ze svatyně a požehnal lidu.

⁶² Lv 16

⁶³ „Tu se otevřel Boží chrám v nebesích, a bylo v něm vidět schránu jeho smlouvy; rozpoutaly se blesky a rachot hromu, zemětřesení a hrozné krupobití.“

⁶⁴ „Drak v hněvu vůči té ženě rozpoutal válku proti ostatnímu jejímu potomstvu, proti těm, kdo zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova.“

sebe chápou jako ostatek Božího lidu, kterému je svěřena úloha proroka, tedy kázat celému světu pravé evangelium včetně zapomenutých pravd.

O těch, kteří zachovávají neděli, byli přesvědčeni, že jdou ve stopách šelmy z moře ze Zj 12-13 a malého rohu z Da 7-8, což je dle jejich chápání římsko-katolická církev a všichni, kteří po jejím vzoru zachovávají falešný den odpočinku.

Jednou z podstatných pravd, která tato skupina přijala, bylo učení o podmíněné nesmrtnosti. V průběhu dějin podle nich většina křesťanů přijala pod vlivem řecké dualistické filozofie názor, že člověk se rodí jako spojení těla a duše a po smrti odchází duše k Bohu a přijímá buď věčnou blaženost, nebo život ve věčném trápení.

Jedním z prvních, kteří v hnutí milleristů o takto pojaté eschatologii začali pochybovat, byl metodistický kazatel Georges Storrs. Ten již v roce 1840 došel k závěru, že lidé nejsou nesmrtní, ale že nesmrtnost závisí pouze na vztahu s Kristem. Věčný život se týká pouze spasených a věčná smrt, tedy zahynutí na věky se týká odsouzených. Do doby vzkříšení při Kristově návratu však všichni zesnulí spí a nic neví.

Tento postoj se do postupně se formující skupiny dostal i z církve Christian Connection, která usilovala o vyhlazení všech nánosů tradic a nebiblických teorií, které se do církví v průběhu dějin dostaly. Především James White a Joseph Bates, oba členové této církve, přinesli do hnutí adventistů učení o kondicionalismu, tedy podmíněné nesmrtnosti a anihilacionismu.⁶⁵

Se všemi objevenými pravdami, začali členové této skupiny objíždět nejrůznější místa ve Spojených státech, kde tušili zklamané adventisty a začali vydávat články a knihy o tomto tématu. Tím získávali členskou základnu svého teologicky specifického hnutí. Na této práci se podíleli zejména James White, Joseph Bates a E. G. Whiteová, v roce 1844 mladičká, sedmnáctiletá dívka.

Co bylo pro tuto skupinu z počátku charakteristické, je, že naprosto odmítali jakoukoliv organizaci. Byli přesvědčeni, že pevně daná struktura vede k pádu do Babylonu.⁶⁶

Jenomže díky vytrvalému misijnímu úsilí jak přednáškovou činností, tak literaturou, získávali stále více členů. Ze dvou set členů v roce 1850, se do roku 1852 rozrostli, na

---

⁶⁵ Učení o konečné záhubě zatracených při Božím soudu. Tento postoj odmítá peklo, tedy věčné trápení nespasených.

⁶⁶ KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 47.

celkový počet dva tisíce.⁶⁷ To sebou přinášelo problémy. Členové rozptýlených sborů nebyli schopni rozpoznat, kteří cestující kazatelé jsou skutečně pověřeni tímto hnutím kázat. Dále nebyl ustanoven postup ordinace kazatelů, nebylo rozhodnuto o rozdělování finančních prostředků pro kazatele a peníze nebyly ani nijak systematicky získávány. V důsledku neexistence organizační struktury, neměli sobotní adventisté právní subjektivitu a nemohli vlastnit majetek.

Proto kolem roku 1853 začaly být vydávány průkazy pro kazatele. V další fázi byla sestavena studijní skupina, která měla prozkoumat biblické možnosti financování kazatelů. Pod vedením J. N. Andrewse byl sestaven plán, který vyzýval k tomu, aby členové hnutí přispívali v rozmezí 2-25 centů týdně a každý dále 1-5 centy týdně za každých 100 dolarů majetku.

Dalším krokem k vytvoření organizace, bylo přes neustávající obavy z Babylonu, založení nakladatelství, k čemuž došlo 3. 5. 1861.

V říjnu 1861 vzniklo Michiganské sdružení Církve adventistů sedmého dne a v roce 1862 dalších sedm sdružení ve státech Severní Iowa, Jižní Iowa, Vermont, Illinois, Wisconsin, Minnesota a New York.

Naposledy, v květnu 1863 na setkání zástupců místních sdružení v Battle Creek vznikla Generální konference Církve adventistů sedmého dne jako nejvyšší orgán církve.⁶⁸

V dalších letech tato církev začala rozvíjet svoji činnost i v jiných oblastech. V květnu 1866 začal vycházet měsíčník s názvem Zdravotní reformátor⁶⁹ a v tom samém roce byl v Battle Creek založen Západní institut zdravotní reformy.

Církev adventistů sedmého dne se rovněž rozhodla, zakládat vlastní školy. V červnu roku 1872 byla v Battle Creek otevřena škola, která v roce 1874 dostala název Battle Creek College.⁷⁰

V průběhu roku 1876 církev dospěla k rozhodnutí, že je nutné změnit způsob financování. Na základě textu Mal 3,8-11 bylo stanoveno, že každý člen má povinnost odvádět na Boží dílo desetinu svých příjmů.⁷¹

Další úsilí Církve adventistů sedmého dne se zaměřilo na misijní činnost jak ve Spojených státech, tak celosvětově.

---

⁶⁷ KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 51.

⁶⁸ Tamtéž, s. 51-55.

⁶⁹ Adventisté sedmého dne zastávají názor, že křesťan je odpovědný za dar zdraví a těla Bohu a proto na základě bible zachovávají určité stravovací zvyky, vycházející z Písma, zejména knihy Leviticus.

⁷⁰ KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*, s. 66.

⁷¹ Tamtéž, s. 67-68.

2. Život a dílo E. G. Whiteové

Tato bakalářská práce má jako hlavní cíl analyzovat specifická teologická témata v díle *Drama věků*, která napsala E. G. Whiteová. Proto pokládám za správné, předložit nejen historické a teologické okolnosti vzniku Církve adventistů sedmého dne, jak bylo učiněno v předchozí kapitole, ale seznámit se především se životem, dílem, postavením a vlivem spoluzakladatelky této církve, E. G. Whiteové. Sama Církev adventistů sedmého dne věří, že v jejím životě a službě se projevil dar proroctví a skrze vidění obdržela inspirované rady pro Boží lid v poslední době před příchodem Krista.⁷²

V této kapitole se tedy budu zabývat obdobím dětství a mládí autorky, přijetím prorocké úlohy a zjevení, dále jejím dílem a literární tvorbou a v neposlední řadě představím alespoň některé kritiky, kterým autorka musela ve své době, stejně jako dnes, čelit.

2.1. Dětství a mládí

E. G. Whiteová, celým jménem Ellen Gould, rozená Harmonová, se narodila 26. 11. 1827 v Gorhamu, ve státě Main.⁷³ Její rodina patřila k milleristickému hnutí. V devíti letech prožila Ellen těžký úraz, když jí na hlavu v oblasti kořene nosu, dopadl kámen, vržený její spolužačkou. Následně byla zhruba tři týdny v těžkém kómatu, po kterém již nenavštěvovala pravidelně školu a její vzdělání tak bylo přerušeno ve třetí třídě.⁷⁴ Důsledkem zranění došlo také k jakési proměně osobnosti. Stala se horlivou čtenářkou bible a začala být silně nábožensky založená.

Jejímu náboženskému prožívání však silně dominovala obava, že Kristus by se mohl vrátit na zemi již za několik let. Tyto pocity se staly ještě intenzivnější, když v roce 1840 slyšela v Portlandu kázat Williama Millera, že Kristus se vrátí někdy kolem roku 1843.⁷⁵ Její strach vycházel zejména z představy, že jako hříšník nebude nikdy dost dobrá, aby mohla být zachráněna, a bude tak muset prožívat věčnou hrůzu v pekle. Tato obava ji vedla k přesvědčení, že se musí stát dokonalou, aby mohla být spasena.⁷⁶

Někdy v létě roku 1841 se účastnila stanového shromáždění metodistů v Buxtonu ve státě Maine a tam se dozvěděla, že veškerá snaha hříšníka o spásu skrze skutky, je

⁷² *Adventisté sedmého dne věří-Výklad základních věroučných článků*, s. 271.

⁷³ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 13.

⁷⁴ ŠKODA, Pavel. *Byla E. G. Whiteová Božím prorokem?*, s. 3. <http://biblickestudie.cz/studie/egw.pdf>

⁷⁵ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 14.

⁷⁶ Zdá se, že některá stěžejní témata E. G. Whiteové, například důraz na dodržování zákona pro spásu, mohou být zábleskem dávných traumat, která prožila v dětství a mládí.

nedostatečná. Jedinou cestou, je spojení s Kristem, který se stal dokonalým za nás. Toto poselství pro ni znamenalo vysvobození z několikaleté temnoty a po návratu domů byla pokřtěna a připojila se k metodistické církvi.

V létě roku 1842 se setkala s učením o podmíněné nesmrtelnosti a stavu mrtvých jako spánku, který bude přerušen až vzkříšením při Kristově příchodu. Její obavy z hořícího pekla opadly a ona se začala usilovně připravovat na návrat Krista a podle svých možností podporovat misijní dílo. I když, byla velice chatrného zdraví a musela trávit mnoho času v posteli, přesto dokázala plést punčochy za 25 centů denně a věnovat je na rozšiřování poselství milleristů.⁷⁷ Vzhledem k tomu, že celá rodina se aktivně účastnila hnutí milleristů, patřili mezi ty, kteří byli z metodistické církve v září roku 1843, vyloučeni.

Zklamání, které se dostavilo, po uplynutí 22. 10. 1844, postihlo i E. G. Whiteovou a její rodinu. V jejím životě však nastal zvrat, který ovlivnil celý zbytek jejího života.

2.2. Prorocká úloha

V prosinci 1844, se Ellen Whiteová spolu s několika dalšími ženami modlila v Portlandu a při té příležitosti prožila své první vidění.⁷⁸ V něm, jak sama popsala, byla vytržena nad tento temný svět, a když se obrátila, aby spatřila adventní lid, nemohla ho nalézt. Nějaký hlas jí však řekl, aby pohlédla výš. Učinila tak a uviděla úzkou cestu nad světem, po které adventní lid putoval do nebeského Jeruzaléma. Za sebou měli jasné světlo, které ozařovalo jejich cestu, a anděl jí řekl, že je to poselství o datu 22. 10. 1844.

Jak sama uvedla, smyslem vidění, bylo povzbudit zklamané milleristy, poskytnout jim útěchu a ukázat, že poselství o uvedeném dni, nebylo omylem.

O týden později měla E. Whiteová další vidění, ve kterém byla pověřena hlásat všem, co jí bylo zjeveno. Její přirozeně plachá povaha a chatrné zdraví jí však bránily ve splnění tohoto úkolu, ale nakonec, na příkaz v dalším vidění, uposlechla. **Byla to však doba, kdy falešných proroků bylo po zklamání 22. 10. 1844 mnoho a tak její úloha, byla velmi nesnadná. Navíc, bylo pro mladou ženu v té době těžké cestovat sama.**

Pomoc našla v jednom mladém kazateli z církve Christian Connection Jamesi Whiteovi, který ji doprovázel. Protože se však postupně dostávali do řečí, 30. 8. 1846 se vzali. S manželem měli čtyři syny, z nichž pouze dva se dožili dospělosti a sloužili jako adventističtí kazatelé.

⁷⁷ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 16.

⁷⁸ Tamtéž, s. 17.

E. G. Whiteová měla zásadní roli při utváření věrouky i organizace Církve adventistů sedmého dne. Její role však nebyla toho charakteru, že by církevní věrouka pouze přebírala poselství jejich vidění, ale události a pravdy, které viděla, měly potvrzující charakter pro ty její souvěrce, kteří se při studiu bible určitým tématem usilovně zabývali a dospěli k nějakému závěru, o kterém však nevěděli s jistotou, zda je biblicky pravdivý.⁷⁹

Prvním poselstvím, jak bylo řečeno, bylo povzbuzení, že očekávání dne 22. 10. 1844 bylo správné a Bohem vedené. Nedostala však vysvětlení, proč se toho dne viditelně nic nestalo. Zatímco Hiram Edson dostal 23. 10. 1844, tedy den po velkém zklamání vidění o službě Krista v nebeské svatyni a Crosier s Hahnem se zabývali studiem tohoto tématu a došli k vysvětlení na základě listu Židům, obdržela E. Whiteová v polovině února 1845 vidění, ve kterém viděla Kristovu službu ve dvou odděleních nebeské svatyně. V tomto vidění dokonce spatřila Boha Otce, jak povstává 22. 10. 1844 ze svého trůnu a v ohnivém voze přejíždí do svatyně svatých a tam usedá na trůn, aby započal Den smíření.⁸⁰ Toto vidění veřejně oznámila 14. 3. 1845, tedy měsíc poté, co vyšel Crosierův článek.

Podobně v dubnu roku 1847 dostala vidění, ve kterém jí byla oznámena důležitost svěcení soboty jako sedmého dne podle desatera. Tu však již ona i její manžel od podzimu roku 1846 zachovávali. Dalším tématem, u kterého dostala potvrzující vidění, byla otázka nesmrtnosti lidské duše jako nebiblického a nesprávného učení.

Prorocká úloha zahrnovala v průběhu jejího života mnohá významná témata. Týkala se rad ohledně zdravého způsobu života, výchovy, světové misie, vzdělávání a často přinášela poselství při rozličných vnitro církevních krizích jak teologických, tak osobních a organizačních.

6. 8. 1881 zemřel její manžel James White ve věku šedesáti let. Ona sama zemřela 16. 7. 1915 ve věku 88 let.

2.3. Význam prorocké úlohy E. G. Whiteové

Ačkoliv Církev adventistů sedmého dne a E. G. Whiteová sama odmítali autoritu tradice a svoji víru i věrouku, jak proklamovala, staví pouze na Písmu svatém, přeci jen, pojetí inspirace E. G. Whiteové a autorita jejích spisů má k modelu Písmo a tradice

⁷⁹ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 19.

⁸⁰ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 53.

velmi blízko. Významným dokumentem, je „Prohlášení Biblického badatelského institutu při Generální konferenci adventistů s. d.“ z 15. července 1982.⁸¹

V prohlášení se uvádí, že:

- „Adventisté sedmého dne věří, že v po novozákonní době se v křesťanské církvi objeví dar prorockví
- Spisy a služba E. Whiteové jsou projevem právě tohoto daru prorockví
- E. Whiteová byla inspirována Duchem svatým a její spisy, jako výsledek této inspirace jsou platné a směrodatné zvláště pro adventisty s. d.
- Spisy E. Whiteové vedou ke správnému pochopení učení Písma
- Kvalita nebo stupeň inspirace ve spisech E. Whiteové se neliší od inspirace Písma
- Spisy E. Whiteové nejsou výsledkem pouhé křesťanské zbožnosti“

V Prohlášení se na druhou stranu uvádí, že:

- „Spisy E. Whiteové nejsou dodatkem ke kánonu svatého Písma
- Spisy E. Whiteové nejsou základem a konečnou autoritou pro křesťanskou víru
- Studium spisů E. Whiteové nemůže nahradit studium Písma a nemohou být použity jako základ věrouky
- Písmo svaté se dá pochopit i bez spisů E. Whiteové“

Co z výše uvedeného vyplývá?

- Církev adventistů sedmého dne věří, že text ve Zj 12,17 hovoří o úloze E. G. Whiteové a prorockém daru, který obdržela.⁸²
- To, co napsala, není pouze plodem jejího zbožného života, ale dílem proroka
- Ačkoliv její spisy nelze připojit ke kánonu, čímž by se adventisté naprosto vyčlenili z proudu křesťanských církví, přesto se její spisy kvalitou a stupněm inspirace neliší od kanonických knih a jsou platné a směrodatné zvláště (tedy nejen) pro adventisty
- A vedou ke správnému výkladu Písma

Mezi adventisty sedmého dne je tedy naprosto běžné, že některá sporná místa jejich věrouky, která z textů bible nelze jednoznačně vyčíst, přijímají právě proto, že tak byly

---

⁸¹ Viz. Příloha č. 2.

⁸² „Drak v hněvu vůči té ženě rozpoutal válku proti ostatnímu jejímu potomstvu, proti těm, kdo zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova.“ Adventisté věří, že podle Zj 19,10 ten, kdo vydává svědectví Ježíšovi, má ducha prorockví a tak i „ostatní potomstvo“ neboli ostatek, zbytek Božího lidu v poslední době, jak sami sebe adventisté chápou, bude mít ve svém středu dar prorockví. A ten se projevil právě v díle a spisech E. Whiteové.

E. G. Whiteovou skrze vidění potvrzeny. Jak již bylo řečeno, ona sama své spisy označovala jako „malé světlo“, které poukazuje na velké světlo, kterým je bible.⁸³

2.4. Dílo E. G. Whiteové

Služba Ellen Whiteové pro Církev adventistů sedmého dne, neprobíhala pouze formou vidění. Byla též neúnavnou řečnicí na stanových shromážděních a velmi plodnou spisovatelkou. V době, kdy zemřela, bylo vydáno dvacet knižních titulů, které napsala.⁸⁴ Po její smrti začaly být vydávány knihy, které vznikly tematickými kompilacemi knih a článků, vydaných za jejího života.

Obecně se její literární dílo dá shrnout do několika okruhů. Nejdůležitějším dílem, které napsala je série pěti svazků Drama věků. V tomto díle popisuje boj mezi Bohem a satanem, dobrem a zlem a to od doby vzpoury Lucifera v nebi, přes pád Adama a Evy až do druhého příchodu Krista. Jde o teologický základ pro všechna další díla, která napsala.⁸⁵ Celkově tvoří tuto sérii 2500 stran.

Další výraznou část jejího díla tvoří Svědectví pro církve. Jde o devět svazků o 5000 stranách, které obsahují dopisy, články, kázání, záznamy vidění a rady týkající se každodenního života obecně i adresovaných konkrétním lidem. Svědectví začala být vydávána v roce 1855 za účelem, aby se co nejrychleji mohla rozšiřovat vidění Ellen Whiteové.⁸⁶

Důležitou skupinou knih jsou ty, které se věnují tématu spasení a Krista. Sem patří zejména Myšlenky z hory blahoslavenství, Kristova podobenství, Cesta ke Kristu, Posvěcený život, Víra a skutky.

V neposlední řadě napsala knihy obsahující rady pro kazatele, výchovu, rodinný život, zdraví.

Ellen Whiteová také během svého života publikovala více než 5000 článků v adventistických časopisech a napsala 8000 dopisů, kázání, svědectví pro různé skupiny. Celkem strojopisných stran v této oblasti je 60 000.⁸⁷

---

⁸³ „Protože lidé Bibli nevěnují pozornost, dal jim Bůh malé světlo (rozuměj Whiteovou), které je má vést k velkému světlu (tj. k Bibli).“ (Review and Herald, 20. 1. 1903)

⁸⁴ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 71.

⁸⁵ Tamtéž, s. 73.

⁸⁶ Tamtéž, s. 77.

⁸⁷ Tamtéž, s. 81.

2.5. Kritika E. G. Whiteové

Práce a dílo Ellen Whiteové se setkávalo také s nepochopením a kritikou. V této části své bakalářské práce bych rád pro vyváženost pohledu na její osobu, nastínil ty nejdůležitější z nich. Jde zejména o obvinění z plagiátorství, mylných prorocství a uvádění historických nepřesností.

Než k tomu přistoupím, představím citát E. G. Whiteové, kterým ona sama vysvětluje, jak chápe svá psaná poselství:

„Duch svatý mě osvítil a ukázal výjevy z dlouhého zápasu mezi dobrem a zlem...Když mi Boží Duch představil velké pravdy svého slova a ukázal minulé i budoucí výjevy, vyzval mne, abych ostatním lidem oznámila, co mi zjevil – abych ukázala dějiny zápasu v některých historických událostech a vylíčila je tak, aby objasnily rychle se blížící boj. Z tohoto důvodu jsem se snažila vybrat z církevních dějin takové události, na kterých lze sledovat, jak lidé postupně poznávali velké pravdy, které Pán světu v různých dobách zjevoval.“⁸⁸

Z uvedeného citátu je zřejmé, že svoji práci a v tomto případě pátý díl Drama věků (takto nicméně hodnotí celou sérii, tedy všech pět dílů Drama věků), vnímá jako důsledek zjevení historických událostí Bohem a jejich vzájemných souvislostí. Zde je nutné upozornit, že především hodnocení historických události z církevních dějin, jsou prezentovány jako zjevené Bohem. V dalším textu, až budeme rozebírat historické nepřesnosti v jejím díle, se k tomu vrátíme.

Dále je z citátu zřejmé, že Drama věků pokládá za zjevené Bohem, tedy ne pouze za produkt vlastní mysli a rozsáhlých rešerší.⁸⁹ To je důležité pro následující kapitolu, ve které se věnují nařčení z plagiátorství.

2.5.1. Plagiátorství

Jedním z největších problémů, kterému E. G. Whiteová i Církev adventistů sedmého dne museli čelit, bylo obvinění z plagiátorství. V roce 1980 prezentoval bývalý kazatel Církve adventistů sedmého dne Walter Rea ve své knize White Lie (Bílá lež), názor, že E. G. Whiteová ve svých knihách přejímala mnohé texty z knih jiných autorů své doby, aniž by je uvedla v citacích. Tento fakt byl natolik závažný, že mohl otrástit autoritou E. G. Whiteové, jako Božího proroka. Církev adventistů sedmého dne se proto rozhodla provést vlastní výzkum. V roce 1990 předložil Dr. Fred Veltman, pověřený tímto

⁸⁸ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 12-13.

⁸⁹ Zde je třeba zmínit, že v Úvodu k pátému dílu Drama věků sama přiznává, že citace jiných autorů používá, pokud svými formulacemi mohli posloužit jejím záměrům. Dále doznává, že neuvádí zdroje. Ale například ve třetím díle Touha věků, která byla zkoumána z hlediska plagiátorství, však nic takového neuvádí.

rozsáhlým projektem Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne studii, jejímž cílem bylo zjistit, nakolik je jedno ze stěžejních děl E. G. Whiteové „Touha věků“⁹⁰ jejím původním dílem a jakou měrou je dílem přejetým z publikací jiných autorů. Zkoumáno bylo 15 kapitol z celkových 72.

Ze závěrů jeho zjištění plyne, že zhruba 30 procent této knihy, bylo bez uvedení zdroje převzato z cizích publikací.⁹¹

Problémem není přejímání myšlenek od jiných autorů, případně neuvedení zdroje, odkud čerpala, problém nastává ve chvíli, kdy v úvodu knihy „Touha věků“ je uvedeno, že: „Autorka, žena velkých a hlubokých dlouholetých náboženských zážitků, ukazuje v této knize nové krásy ze života Ježíšova. Ukazuje mnohé nové perly z drahocenného pokladu. Zjevuje čtenáři netušené bohatství z této věčné pokladnice“.⁹²

Další problematickou knihou, jsou „Črty ze života Pavla“, kterou E. G. Whiteová napsala v roce 1878. Sama církev ji však velmi brzy stáhla z prodeje, protože bylo zjištěno, že do značné míry kopírovala z knihy „Život a epištoly svatého Pavla“, kterou napsali autoři Conybear a Howson o třicet let dříve. Sami autoři požadovali stažení její knihy, jinak vyjdou s pravdou ven.⁹³

Církev adventistů sedmého dne, zadala v osmdesátých letech 20. století právní kanceláři Diller, Ramik and Wight, LTD úkol prozkoumat, nakolik se E. G. Whiteová provinila plagiátorstvím a pirátstvím vzhledem k legislativě, platné v době, kdy psala své knihy. Dne 14. 8. 1981 vydala tato kancelář zprávu, jejíž podstatou bylo sdělení, že plagiátorstvím se neprovinila.⁹⁴

Nicméně jak bylo řečeno výše, pokud sama autorka vyjadřovala přesvědčení, že je prorokem, její služba je prorocká a její spisy nesou pečeť inspirace, pak je neuvádění zdrojů a zejména přejímání textů od jiných autorů a jejich označování jako jí Bohem zjevené, přinejmenším podivné.⁹⁵ Prorok přeci není povznesen nad etické chování, byť

⁹⁰ Třetí díl série Drama věků, pojednávající o životě a díle Krista.

⁹¹ ŠKODA, Pavel. *Byla E. G. Whiteová Božím prorokem?* s.5. <http://biblickestudie.cz/studie/egw.pdf> dále také <https://www.ministrymagazine.org/archive/1990/12/olson-discusses-the-veltman-study> a ještě <https://www.ministrymagazine.org/archive/1990/12/the-desire-of-ages-project-the-conclusions>.

⁹² WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*. Advent-Orion Praha s.r.o., 1995, s. 8.

⁹³ ŠKODA, Pavel. *Byla E. G. Whiteová Božím prorokem?* s.5. <http://biblickestudie.cz/studie/egw.pdf>

⁹⁴ RAMIK REPORT. *Memorandum of Law Literary Property Rights 1790 – 1915* [2014-07-07] <http://www.whiteestate.org/issues/ramik.html>

⁹⁵ Je možné, že přejímání textů od jiných autorů, bylo i důsledkem záhy ukončeného školního vzdělání, takže autorka mohla pociťovat nedostatek v oblasti přesného písemného popisu událostí, které viděla.

není postižitelné právem. Zvláště, když jiní autoři její doby, odkazy na zdroje, ze kterých čerpali, uváděli.⁹⁶

2.5.2. Mylná proroctví

Dalším problémem jsou mylná proroctví. Jedním z nich bylo poselství pro účastníky konference v Battle Creek dne 27. 5. 1856. E. G. Whiteová sdělila, že jí bylo ve vidění ukázáno, že někteří z přítomných se stanou potravou pro červy, jiní budou vystaveni sedmi posledním pohromám a poslední budou proměněni při Kristově návratu.

Na přítomné učinilo poselství tak silný dojem, že někteří začali okamžitě vytvářet seznam všech osob na konferenci. Když si toho E. G. Whiteová všimla, ihned tuto aktivitu zastavila. Nikdo z tehdy přítomných pochopitelně nezažil posledních sedm pohrom, natož proměnění při Kristově návratu.

Značně problematickým se stalo i učení o zavřených dveřích. Tak jako někteří ostatní i E. G. Whiteová věřila, že od 22. 10. 1844 již nebylo možné a ani správné obracet hříšníky na víru, neboť dveře milosti byly zavřeny. V roce 1847 napsala, že jí ve vidění Pán ukázal, že Ježíš povstal, zavřel dveře a vešel do svatyně svatých sedmého měsíce 1844.⁹⁷ Dokonce jí bylo ve vidění ukázáno, že od 22. 10. 1844, pokud se lidé, kteří nepřijali poselství milleristů obraceli k Bohu, vyslychal je satan, který je tak chtěl falešně ujistit o Boží přízni a přijetí.⁹⁸ Po určité době, na podzim roku 1851, když se přeci jen začali další lidé k hnutí sobotních adventistů přidávat, bylo toto učení postupně ředěno a nakonec opuštěno. Přesto však zůstává otázka, jak jí mohl Pán ve vidění ukázat něco, co byla bezpochyby lež.

Objevují se i další druhy kritiky, jako například, že její vidění byla důsledkem epilepsie, dále, že manželé Whiteovi žili v luxusu díky tomu, že si z církve a zejména její sítě kolportérů na prodej knih udělali dobře výnosnou živnost atd. Výše uvedené jsou však ty hlavní, které se v průběhu dějin objevily.

---

⁹⁶ ŠKODA, Pavel. *Byla E. G. Whiteová Božím prorokem?* s. 6. <http://biblickestudie.cz/studie/egw.pdf>

⁹⁷ ŠKODA, Pavel. *Byla E. G. Whiteová Božím prorokem?* s. 21-22. <http://biblickestudie.cz/studie/egw.pdf>

⁹⁸ ŠKODA, Pavel. *D. M. Canright – Zavřené dveře, aneb konec zkušební doby pro hříšníky 22. října 1844* [2014-07-08]. http://biblickestudie.cz/preklady/t_zavrene_dvere.pdf, s. 7.

2.5.3. Historické nepřesnosti

V posledním díle Drama věků „Vítězství lásky“, se E. G. Whiteová dopustila několika historických nepřesností a omylů, z nichž některé mají přímou souvislost s výkladem proroctví knih Daniel a Zjevení sv. Jana.

Vznik papežství

V edici z roku 1888, E. G. Whiteová uvedla, že: „1260 let papežské nadvlády, začalo ustanovením papežství v roce 538 n. l. a bylo proto ukončeno v roce 1798... V tom čase, když bylo papežství odstraněno a papež byl zajat Francouzskou armádou, papežská moc obdržela smrtelnou ránu a předpověď se naplnila.“⁹⁹

V tomto textu E. G. Whiteová uvádí dva údaje. Vznik papežské moci (538) a jeho pád, utržení smrtelné rány (1798).¹⁰⁰ V edici z roku 1911 již došlo ke změně, slovo „ustanovení“¹⁰¹ bylo vypuštěno a věta pouze uváděla, že 1260 let nadvlády papežství, začalo v roce 538 n. l.¹⁰²

Tématem se podrobně zabýval Dr. Samuel R. Bachiochi¹⁰³ a k problematice vzniku papežské nadvlády v roce 538 n. l., napsal:

„Vývoj nadvlády papežství začal dlouho před rokem 538 n. l. Williston Walker ve své knize „Historie křesťanské církve“, která po mnoho let sloužila jako standardní učební text, věnuje šestou kapitolu růstu papežství v průběhu čtvrtého a pátého století. Poukazuje na to, že v průběhu tohoto období bylo mnoho vlivných papežů, jako například Damasus (366-384), Innocent I (402-417) a Lev I, zvaný Veliký (440-461), kteří velmi rozvinuli jak duchovní, tak světskou moc papežství.

Například poslední zmíněný papež Lev I, známý jako Lev Veliký, značně zvýšil politickou prestiž papežství, díky hrozbě hunského panovníka Attily, který v roce 451 dosáhl se svojí strašlivou armádou Říma.

Attila vyslyšel papeže a odešel se svojí armádou za Dunaj. Později Lev Veliký zajistil ústupek od Vandalů, když v roce 452 získali Řím.

⁹⁹ Graham, Jeremy. – Anderson, Dirk. *Great Controversy Errors Exposed*. [2014-08-02] <http://ellenwhiteexposed.com/gc1.htm> Na základě studií adventistického církevního historika, Dr. Samuela R. Bachiochiho, jsou uvedené údaje použité E. G. Whiteovou vyvráceny.

¹⁰⁰ V současné české verzi zní text na straně 278 takto: „V uvedeném roce francouzská armáda zajala papeže a papežská moc tím utrpěla smrtelnou ránu.“

¹⁰¹ Establishment.

¹⁰² V současné české verzi zní text, na straně 171 takto: „Papežská nadvláda, trvající 1260 let, začala v roce 538 a skončila v roce 1798. V tomto roce vstoupila francouzská armáda do Říma a zajala papeže, který potom zemřel ve vyhnanství.“

¹⁰³ Člen Církve adventistů sedmého dne, který vyučoval teologii a dějiny církve na adventistické Andrews university v USA. Doktorát z církevních dějin získal na Gregoriánské papežské univerzitě v Římě (1974) za práci „From Sabbath to Sunday: A Historical Investigation of the Rise of Sunday Observance in Early Christianity“, ve které se pokusil prokázat, že katolická církev stojí za změnou jednoho z Božích přikázání.

*Vývoj nadvlády papežství byl postupný proces, který těžko můžeme datovat od roku 538. Proces začal již ve druhém století, kdy primát římského biskupa byl rozpoznán a obecně přijímán. V dalších stoletích nejrůznější papežové přispěli k upevnění nadvlády papežství, jak k jeho duchovní, tak i politické moci.*¹⁰⁴

Problematika vzniku a pádu moci papežství v letech 538-1798, je pro Církev adventistů sedmého dne nesmírně důležitá a pochopitelně se objevuje i v díle Drama věků. Na základě textu Da 7,8 E. G. Whiteová věřila, že malý roh, který zničil tři další rohy, je papežství, které podle autorky odstranilo tři ariánské kmeny, Heruly, Vandaly a Ostrogóty a poslední z nich byl údajně zničen právě v roce 538.

Dr. Bachiochi k tomu ovšem poznamenává, že:

*„Prvním problémem je pochybná hodnota roku 538...Triumf Justiniána nad Ostrogóty v roce 538 měl jen krátké trvání, protože jejich nový vůdce Totila, rychle ukořistil většinu jejich ztracených území. Jinými slovy, tato událost nebyla pro vzrůst papežství významná...Jinými slovy, papežství ve skutečnosti nikdy nevytlačilo tři království, nebo národy k ustanovení své moci.*¹⁰⁵

Podobný problém, jako s rokem 538, vidí Dr. Bachiochi i u roku 1798,¹⁰⁶ který dle chápání E. G. Whiteové, měl být koncem prorockého období, se kterým ztratí svoji moc i papežství. Bachiochi poznamenává, že:

*„Rok 1798 nesignalizoval pád papežství. Zajetí papeže Pia VI francouzským generálem Berthierem, znamenalo dočasné pokoření papežství, ale ne jeho pád...Nový papež byl schopen v roce 1801 vyjednat s Napoleonem konkordát...Z mého pohledu, mnohem větší pokoření papežství, se přihodilo 20. září 1870, kdy Viktor Emanuel II dobyl Řím a rovněž převzal církevní stát, který zahrnoval většinu území centrální Itálie od Neapole po Ravenu.*¹⁰⁷

Původ svěcení neděle

Podobný problém nastal s tematikou svěcení neděle. E. G. Whiteová v knize Vítězství lásky uvádí, že:

„V prvních staletích zachovávali sobotu všichni křesťané. Rozhodně uctívali Boha a byli přesvědčeni, že Boží zákon je nezměnitelný, proto tak úzkostlivě dodržovali jeho předpisy...Na počátku čtvrtého století vydal císař Konstantin nařízení, kterým vyhlásil neděli za veřejný svátek po celé říši. Den slunce uctívali jeho pohanští poddaní a zachovávali jej i křesťané. Císař se záměrně snažil spojit protikladné zájmy pohanství a křesťanství. Vymáhali to na něm ctižádostiví a po moci toužící biskupové, kteří pochopili, že budou-li křesťané i pohané světit stejný den, usnadní se pohanům přestup ke křesťanství a tím vzroste moc a sláva církve. I když mnozí bohobojní křesťané byli postupně

¹⁰⁴ BACHIOCHI, Samuel R. *The Use of E. G. White's Writings in Interpreting Scripture* (1. 8. 2002) [2014-08-07]. str. 13, http://www.biblicalpherspectives.com/endtimeissues/eti_87.pdf

¹⁰⁵ BACHIOCHI, Samuel R. *Islam and The Papacy in Prophecy* (6. 7. 2002) [2014-08-07]. str. 23, http://www.biblicalpherspectives.com/endtimeissues/eti_86.pdf

¹⁰⁶ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 278.

¹⁰⁷ BACHIOCHI, Samuel R. *The Use of E. G. White's Writings in Interpreting Scripture* str. 14.

vedení k tomu, že začali považovat neděli za den do jisté míry posvátný, pravou sobotu stále považovali za Hospodinův svatý den a zachovávali ji podle čtvrtého přikázání.¹⁰⁸

Ani v tomto bodu Dr. Samuel Bachiochi s E. G. Whiteovou nesouhlasí a jako historik se vyjádřil následovně:

„Nejranější dokumenty zmiňující zachovávání neděle, nás přivádí k listu Barnabáše v roce 135a Justina Martyra v roce 150. Z toho je evidentní, že zachovávání neděle bylo ustanoveno již v polovině druhého století. To znamená, že abychom byli historicky přesní, termín staletí, by měl být změněn na století.“¹⁰⁹

Rovněž je třeba nesouhlasit s tvrzením, že po moci toužící biskupové se přiklonili k neděli jen proto, aby se sladili s pohany a umožnili jim tak snadnější změnu víry. Zde bychom pak museli jako hlavního „viníka“ označit samotného Krista, který vstal v den, jenž pohané ctili jako posvátný. Motivem u zmíněných biskupů proto nebyly potřeby pohanů a tím zrada na ortodoxii, ale týdenní velikonoční připomínka Kristova vzkříšení.

Valdenští

Zajímavým způsobem se autorka vyjadřuje i o Valdenských, kterým nepodloženě připisuje prvky víry, jež nejsou historicky doloženy.

„Ve staletích temna a odpadlictví to byli valdenští, kdo popírali svrchovanost Říma, odmítali uctívání obrazů jako modloslužbu a zachovávali pravou sobotu.“¹¹⁰

Dr. Samuel Bachiochi k tomu říká:

„Strávil jsem mnoho hodin hledáním odpovědi ve dvousvazkovém vědecké práci „Historie Valdenských“, napsané Amedeem Molnárem a Augustem Hugonem...K mé lítosti jsem nenašel naprosto žádné zminky, že by byla mezi valdenskými zachována sobota.“¹¹¹

Albigenští

Albigenští, jejichž dějinná úloha a především obsah víry, jsou značně diskutabilní a z hlediska křesťanské ortodoxie v podstatě nepřijatelné, jsou autorkou přijímány až nekriticky pozitivně. E. G. Whiteová ve Vítězství lásky napsala:

„Století za stoletím, tekla krev mučedníků. Zatímco v horách Piemontu umírali valdenští pro Boží slovo a svědectví Ježíše Krista, přinášeli ve Francii podobné svědectví pro pravdu jejich bratři albigenští.“¹¹²

„Papež prohlásil, že Všemohoucímu se líbí, aby bohoslužby byly konány v nějakém neznámém jazyku. Mnohé zlo a kacířství povstalo z toho, že se toto pravidlo nedodržovalo. Tím Řím nařizoval,

¹⁰⁸ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 36.

¹⁰⁹ BACHIOCHI, Samuel R. *The Use of E. G. White's Writings in Interpreting Scripture* str. 16,

¹¹⁰ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 44.

¹¹¹ BACHIOCHI, Samuel R. *The Use of E. G. White's Writings in Interpreting Scripture* str. 18,

¹¹² WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 174.

aby světlo Božího slova bylo uhašeno a lid byl uzamčen v temnotě. Bůh však poskytl jiné prostředky, aby zachoval Boží lid. Do Čech přišlo několik valdenských a albigenských, které pronásledování vyhnalo z jejich domovů ve Francii a Itálii. Ačkoliv se neodvažovali učit veřejně, působili tajně. Tak se po staletí uchovávala pravá víra. ¹¹³

E. G. Whiteová v těchto textech vyjádřila, že:

- Albigenští přinášeli svědectví pro pravdu
- Albigenští byli Bohem poskytnutým prostředkem, k zachování Božího lidu
- Albigenští patřili k prostředkům, skrze které Bůh po staletí uchovával pravou víru

V hodnocení Albigenských, je E. G. Whiteová opět v příkrém rozporu s klasickým historickým badáním. Následující citáte hovoří zcela jasně:

„...kataři, v jižní Francii zvaní též albigenští, podle hlavního střediska v Albi...Katarská nauka je manichejsky zabarvený dualismus...Trojici božských osob ani vtělení Syna Božího katarská nauka nezná. Je to tedy obnovená sloučenina celé řady starokřesťanských herezí (gnóze, monarchianismu, dokétismu, manicheismu atd.).“¹¹⁴

Je zřejmé, že z hlediska historických údajů, jsou uvedená vyjádření E. G. Whiteové mylná.

---

¹¹³ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 64.

¹¹⁴ KADLEC, Jaroslav. *Dějiny katolické církve II*. Vydavatelství UP v Olomouci., 1993, s. 181.

3. Identifikace specifických teologických témat v díle Drama věků

V této kapitole se zabývám jednotlivými svazky série Drama věků. Nejprve pokládám za důležité tyto knihy krátce obsahově představit a následně identifikovat specifická, klíčová teologická témata,¹¹⁵ která v nich autorka E. G. Whiteová popsala.

3.1. Krátké představení série Drama věků

Základním tématem Drama věků, je velký spor mezi Bohem a satanem a jeho promítnutí v dějinách spásy. Ten jí byl ukázán ve vidění v roce 1848 a pak opakovaně v dalším vidění na jaře roku 1858.¹¹⁶ Velký spor byl nejhlubším východiskem všech jejích úvah, spisů a proslovů. Bez nadsázky lze říci, že tvoří jádro, vnitřní skelet víry a učení E. G. Whiteové a rovněž Církve adventistů sedmého dne. Veškerá další témata z něho vycházejí.

3.1.1. Patriarchové a proroci

Knihy začíná popisem vzpoury satana v nebi a jeho podstatou, která spočívala v očerňování Božího charakteru lásky a ve snaze představit andělům Boha jako někoho, kdo je sobecký uzurpátor moci. Dále pokračuje jeho úspěšnou snahou svést Adama a Evu od vztahu poslušnosti k Bohu, což mělo za následek, že Kristus v nebi se rozhodl přijít na náš svět a zemřít za hříchy lidstva a celému vesmíru dokázat, že Bůh je láska, která je ochotna se obětovat. V dalších částech knihy jsou popisovány dějiny našeho světa až po smrt Davida a jakým způsobem se vzpoura v nebi promítla právě zde na zemi.

3.1.2. Proroci a králové

Na stránkách této knihy nám E. G. Whiteová popisuje dobu izraelských proroků a králů a vtahuje nás do dramatických událostí vzestupu a pádu izraelského království. Předestírá před námi osudy Božích poslů, kteří bojují o záchranu vyvoleného národa, jenž se pod vedením nemoudrých vládců opakovaně vydává na cestu zatracení. V živých barvách vykresluje příběhy, v nichž tyto svérázné osobnosti s nasazením

---

¹¹⁵ Témat v sérii Drama věků by bylo možné identifikovat a popsat mnohem více, než umožňuje požadovaný rozsah bakalářské práce, proto se zaměřím pouze na ta stěžejní.

¹¹⁶ KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*, s. 75.

vlastního života předstupují před pyšné krále a přinášejí jim důrazná varování, neohroženě se stavějí proti modlářství, s odvahou boří pohanské oltáře a vedou lid k pokání. Rovněž autenticky tlumočí slova plná milosti, která skrze ně k neposlušnému národu promlouvá milující Bůh.

3.1.3. Touha věků

V této knize autorka popisuje naplnění naděje Izraele i celého světa, které se uskutečnilo v narození Spasitele Krista. Barvitě představuje jeho život v dětství, mládí, veřejnou službu až po jeho umučení, vzkříšení a nanebevstoupení. Kniha tedy pokrývá text evangelií.

3.1.4. Skutky apoštolů

Tato kniha vychází z textu Skutky apoštolů a Zjevení sv. Jana, jak jsou uvedeny v Písmu a věnuje se zejména události Letnic, rozvoji a rozmachu hlásání evangelia nejprve v Jeruzalémě a pak v dalších částech tehdy známého světa. Autorka se zaměřuje především na práci apoštolů Petra, Pavla a Jana, kterému jsou věnovány poslední kapitoly knihy.

3.1.5. Vítězství lásky

V posledním dílu celé série se autorka věnuje pronikání evangelia do pohanského prostředí a jeho deformace řeckou filozofií a pohanskými zvyky, což mělo podle ní za následek úpadek čistého evangelia. Dále popisuje vzrůst moci papežství a katolické církve a její snahu potlačovat všemi prostředky v průběhu dějin veškeré snahy o návrat k původní čistotě víry pouze na základě bible. Popisuje reformační snahy v Evropě, Spojených státech a věnuje se též představení millerismu, včetně závěrečných etap lidských dějin, které vyvrcholí příchodem Krista, posledním soudem a vstupem vykoupených do nebeského Jeruzaléma.

3.2. Představení klíčových teologických témat v díle Drama věků

Při identifikaci teologických témat v díle Drama věků je třeba mít na mysli, že se prolínají celou sérií pěti dílů. Není tedy možné jednoznačně odkázat pouze na určitou část Dramatu, kde a nikde jinde se dané téma vyskytuje. Při popisu teologických témat,

budu tedy uvádět pouze ty odkazy a citáty E. G. Whiteové, které dané téma vystihují nejlépe.

Dále, témata nebudu seskupovat pod jednotlivé dogmatické traktáty tak, jak je chápeme a vnímáme v římskokatolické teologii,¹¹⁷ ale budu je předkládat tak, jak jsou vnímána a podávána autorkou v díle *Drama věků*.

Jak jsem uvedl výše, teologických témat obsažených v díle *Drama věků* je více, než je schopna pojmut tato práce. E. G. Whiteová se vyjadřuje k významu Písma svatého, obšírně hovoří o velkém sporu, Božím zákonu, stvoření, stavu po smrti, desateru, sobotě, nebeské svatyni, proroctvích v knihách Daniel a Zjevení, značnou část vyhrazuje postoji k římskokatolické církvi a její úloze v proroctvích Písma svatého, pojednávajících o druhém příchodu Krista, vyjadřuje se ke zdravé výživě na základě knihy Leviticus, vysvětluje princip, smysl a důležitost odevzdávání desátků a v neposlední řadě o prorockém významu Církve adventistů sedmého dne.

Je zřejmé, že všechna témata jsou zajímavá, ale pro dílo *Drama věků* a věrouku Církve adventistů sedmého dne ne všechna stejně důležitá a charakteristická. Musel jsem tedy volit popis a analýzu pouze těch teologických témat, která mají v díle *Drama věků* skutečnou prioritu.

Zajímavým tématem by byl například vývoj trinitárního dogmatu v prostředí Církve adventistů sedmého dne. Většina zakládajících adventistů sedmého dne důsledně Trojici, božství Krista a osobu Ducha svatého odmítala.¹¹⁸ Někteří z nich byli právě z prostředí církve Christian Connection, která vnímala Trojiční dogma jako nános odpadlé církve poznamenané pohanstvím. Sama E. G. Whiteová se proti ariánským názorům svých kolegů nevyjadřovala negativně, ale její výroky, byly až do roku 1898, kdy vydala jednu z knih série *Drama věků*, „*Touha věků*“ nejednoznačné. Teprve v této knize, se vyjádřila, že: „*V Kristu je život, původní, nevytěžený, neodvozený.*“¹¹⁹ Tento a další její výroky v této knize, znamenaly převrat a pro mnohé její spolubratry bylo velmi obtížné uvěřit, že to napsala skutečně ona. Jak však uvidíme dále, některé její výroky jsou však s ohledem na božství Krista stále překvapující.

---

¹¹⁷ Myšleno trinitární teologie, soteriologie, christologie, sakramentologie, eschatologie, antropologie atd.

¹¹⁸ KNIGHT, R. George. *Hledání identity*, s. 84.

¹¹⁹ WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 371.

Až v padesátých letech dvacátého století, začalo být trinitární pojetí Boha přijímáno vstřícněji a teprve v roce 1980, byl na zasedání Generální konference v Dallasu, přijat věroučný článek, vyjadřující víru v Trojici.¹²⁰

Na základě studia Drama věků a znalosti teologie Církve adventistů sedmého dne, jsem identifikoval následující klíčová teologická témata, která budou v další kapitole analyzována:

- Přístup k Písmu svatému a pojetí tradice
  - Tradice
  - Smysl a účel Písma svatého
  - Fundamentalistický přístup k Písmu svatému
- Velký spor
  - Primariát Božího zákona
  - Postavení Krista
  - Duch svatý
  - Stvoření a pád člověka
  - Plán vykoupení
- Boží zákon, desatero a sobota
- Stav po smrti
- Nebeská svatyně
- Ostatek

---

¹²⁰ *Adventisté sedmého dne věří – Výklad základních věroučných článků*, s. 36

4. Analýza specifických teologických témat díla Drama věků

V této kapitole budu podrobněji analyzovat specifická teologická témata díla Drama věků.

Jde zejména o přístup k Písmu svatému, dále popis velkého sporu mezi Bohem a satanem, pojetí Božího zákona se zaměřením na svěcení soboty, jako sedmého dne, chápání stavu člověka po smrti a otázka nesmrtelné duchové duše, činnost Ježíše Krista v nebeské svatyni po jeho nanebevstoupení a nakonec pojem zbytku církve, jak sami sebe adventisté sedmého dne nazývají.

4.1. Přístup k Písmu svatému a pojetí tradice

V této kapitole chci vysvětlit, jaký vztah, měla autorka k tradici církve a také poukázat na její fundamentalisticky laděné pojetí Písma svatého, jako slova Božího.

4.1.1. Tradice

Ať už čteme jakékoli pojednání autorky o Písmu svatém, její postoj k tradici církve, je nanejvýš negativní. E. G. Whiteová například uvádí, že:

„Satan dobře věděl, že Písmo lidem umožní, aby odhalili jeho podvody a odolali jeho moci... Aby tedy satan udržel svou nadvládu nad lidmi a utvrdil moc papežského uchvatitele¹²¹, musel lidi udržovat v neznalosti Písma... Nahrazování příkazů Božích příkazy, jež vymysleli lidé, dosud neustalo. I u křesťanů lze najít zvyky a obyčeje, jejichž podkladem je pouhá tradice otců. Bůh nás vyzývá, abychom na místo autority tzv. církevních otců, přijali slovo věčného Otce, Pána nebes a země. Jen v něm je pravda neporušená bludem... Všichni, kdož uznávají lidskou autoritu, církevní zvyky, nebo tradici otců, by měli dbát upozornění, obsaženého ve slovech Kristových: Marně mě ctí, protože, co učí, jsou lidské příkazy.“¹²²

Skrze tradici a učení církevních otců, se podle E. G. Whiteové navzdory jasnému a čistému učení Písma, dostaly do církve bludy. Je tedy nanejvýš nutné ozřejmit si pojem tradice a její význam.

Co je vlastně tradice? Je to petrifikovaný útvar, předávaný z generace na generaci? Je to něco stojícího v protikladu k Písmu? Je zdůrazňování tradice pouze snahou církve získat důkazní materiál pro některé specifické části jejího učení a víry?

---

¹²¹ Již bylo řečeno, že E. Whiteová a Církev adventistů sedmého dne pokládají věrouku římskokatolické církve (mše svatá, nesmrtelná duše, modlitby ke svatým, mariánský kult, očistec atd.) za výsledek satanovy snahy infiltrovat čisté evangelium bludy, které lidi odvedou od pravého Boha.

¹²² WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 278

Když se Kristus loučil při poslední večeři se svými učedníky, řekl jim: „Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to neunesli. Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy.“¹²³

Sám Kristus učedníkům zcela jasně naznačil, že jejich chápání a prožívání pravdy a pronikání do ní, bude mít vzrůstající charakter za pomoci Ducha svatého.

Apoštolové při hlásání evangelia především ústně předávali dobrou zprávu o spáse. Nově založeným církvím pak často zasílali dopisy a v pozdějších letech, kdy bylo zřejmé, že návrat Krista nenastane tak brzy, jak předpokládali, uchovali příběh o Kristu v podobě evangelií. Apoštol Pavel napsal Tesalonickým: „Nuže tedy, bratři, stůjte pevně a držte se toho učení, které jsme vám odevzdali, ať už slovem nebo dopisem.“¹²⁴

Slovu „podání“ odpovídá v řečtině *παράδοσις*, kterému v latině odpovídá *traditio*. Jde o mezigenerační předávání prožívaného poznání. Samo Písmo svaté tedy říká, že to, co se máme učit, nalezneme jak v podání (tradici) ústním, tak v písemném.

To zcela odpovídá katolickému pojetí, které říká, že tradice i Písmo svaté, jsou ve vzájemném těsném spojení, protože obojí má svůj původ v božském prameni. Písmo svaté je Boží řeč zaznamenaná písemně z popudu Ducha svatého a posvátná tradice předává Boží slovo od Krista, skrze apoštoly a církve za pomoci Ducha svatého až do našich dob. Obojí, jak učení předávané ústně, tak zaznamenané písemně se má přijímat s úctou a vírou, protože mají původ v hlásání apoštolů.¹²⁵

Nutno dodat, že tradice není pouze souhrnem věrouky, jde rovněž o předávání způsobu života i bohoslužby, je vším, co církev sama je a čemu věří.¹²⁶ **A protože tradice je rovněž živena působením Ducha svatého, není ničím statickým, ale dynamickým růstem v poznávání, prožívání a uchovávání světla, které církev spatřuje ve tváři Kristově.**

Tradice takto chápána, není tedy nástrojem k obhájení si pravd, které církev oproti reformaci stále drží a prožívá, ale je jako řeka, která nám z malého pramene kdesi v dálce za námi, po mnoha desítkách, ba stovkách kilometrů přináší mohutný proud životodárné vody, která v sobě obsahuje i původní pramen, který dnešní široký proud nese a ten z něho vychází. Původní pramen je tak pod působením Ducha svatého dnešním proudem o to více osvětlován a poskytuje dalším generacím základ k ještě hlubšímu pronikání do tajemství díla Nejsvětější Trojice.

---

¹²³ Srov. J 16,12-13

¹²⁴ Srov. 2 Te 2,15

¹²⁵ DV 9

¹²⁶ Tamtéž 8

Věčný Otec oslovil člověka skrze svého Syna, který je Věčným Slovem a ti, kteří s ním žili, při jeho pozemském putování, o tom kázali i psali. Tradice je tedy jak o bytí, tak o poznání. Pokud bychom si chtěli ponechat pouze Písmo, bez tradice, ochudíme se o Duchem svatým živený proud chápání nejen života církve, čím je, ale i chápání Písma svatého. Vystoupit z proudu tradice, která je od počátku Duchem svatým vedeným úkonem vnikání do tajemství Nejsvětější Trojice, jak se projevila v Kristu, znamená postavit se na velmi nejistý základ výkladu, který nemá žádnou oporu v apoštolském hlásání. Samo Písmo svaté nikde ani náznakem nevede k tomu, že pouze ono jediné je kritériem pravdy. Tím je pouze sám Kristus, předávaný mocí Ducha svatého ve slově psaném i tradovaném.¹²⁷

Argument „sola scriptura“ je tedy sám v sobě nekonzistentní. Odmítnout tradici, znamená odmítnout ten proud, který nejen rozpoznal kánon Písma svatého, ale také umožňuje náležitě Písmu svatému rozumět.¹²⁸ Otcové církve chápali Písmo svaté jako přivtělené k církvi, protože ta ho zrodila. A pokud je církev tou, která nám Písmo svaté dává, pak nám s Písmem dává tatáž církev i její výklad.¹²⁹

Když řekl apoštol Pavel, že kdo chce zachovávat zákon, ať se rovnou vyklesí, já navrhuji tomu, kdo odmítá tradici, jako něco špatného, ať rovnou zahodí celé Písmo svaté.

Pokud je církev tělem Krista, které je ožívováno Duchem svatým, pak tradice je pamětí tohoto těla Kristova. Díky této paměti – tradici, církev si nejen stále pamatuje kým je a komu patří, ale znovu a znovu hlouběji proniká do života Krista, jehož je tělem.

Není od věci poznamenat, že: „*křesťanství není náboženstvím knihy, křesťanství je náboženstvím Božího Slova, ne slova psaného a němého, nýbrž Slova vtěleného a živého.*“¹³⁰

Ačkoliv E. G. Whiteová tradici církve jako rovnocenný zdroj zjevení vedle Písma odmítla, Církev adventistů sedmého dne na jejích spisech staví. Jak jsem uvedl v kapitole 2.3, chápou adventisté její úlohu tak, že „*Spisy E. Whiteové vedou ke správnému pochopení učení Písma.*“ Římskokatolická církev tedy vnímá Písmo i tradici jako dva zdroje Zjevení vyvěrající z jednoho pramene, Církev adventistů sedmého dne

---

¹²⁷ Srov. J 14,6

¹²⁸ VD 17

¹²⁹ CAMPATELLI, Maria. *Čteme bibli s církevními otcí*. 1. vydání. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 2011, s. 97-98.

¹³⁰ VD 7.

i E. G. Whiteová sice jako zdroj přijímají pouze Písmo, ale abychom mu mohli správně porozumět, jsou třeba spisy této autorky.¹³¹

4.1.2. Smysl a účel Písma svatého

Dále se budeme zabývat smyslem a účelem Písma svatého tak, jak jej chápala E. G. Whiteová. Z následujícího citátu je zřejmé, že pro ni byla bible především nástrojem a zbraní v boji s nepřítelem duší.

„Bůh nám dal své slovo, abychom se mohli seznámit s jeho učením a abychom věděli, co od nás požaduje. Satan se všemi prostředky snaží lidem zabránit poznat Bibli, protože její výroky odhalují jeho klamy. Pouze lidé, kteří opevní svou mysl pravdami Bible, obstojí v posledním velkém boji.“¹³²

Pravdou je, že málokdo zná Písmo svaté tak dobře, jako adventisté sedmého dne, jejichž schopnost citovat úryvky Písma při diskuzích na teologická témata je jistě obdivuhodná.

I když, nelze zpochybnit význam Písma svatého jako zjevení pravd o Bohu, přesto nelze ulpět na postoji, že je především soustavou pravd, které je třeba dodržovat a žít a jejichž znalost nás uchrání od nástrah satanových. V čem spočívá příčina takového postoje?

Zdá se, že důvody jsou ještě jiné, než je pouze relikv reformačního postoje „sola scriptura“. Přístup k Písmu je dán fundamentálním, ustavujícím příběhem společenství. Tím je u E. G. Whiteové příběh velkého sporu – vzpoura satana proti Bohu. Protože podle jejího pojetí jde v tomto sporu o odhalení pravdy o Bohu (a spravedlnosti jeho zákona) a lži satanových, je pak celý přístup k Písmu poznamenán tímto předporozuměním.

Takový přístup k Písmu má vliv na široké spektrum ekleziálního života. Zasahuje nejen spiritualitu jednotlivce, ale i společnou bohoslužbu. Je-li Písmo především zdrojem pravdy, tedy ospravedlněním toho, čemu věřím, na rozdíl od ostatních, pak centrem osobního i společného studia Písma svatého je neustálé utvrzování se v poznanych a přijatých pravdách. Příkladem je například institut sobotní školy, což je v rámci adventistické bohoslužby její první část, ve které se podle celosvětově jednotných a tematicky zaměřených manuálů společně studuje bible. Ne náhodou jde o cyklické opakování a utvrzování se v adventistických pravdách.

¹³¹ Viz. Příloha č. 2: *Věříme, že spisy Ellen Whiteové vedou ke správnému pochopení učení Písma a s prorockou naléhavostí vedou k jeho aplikaci na duchovní a morální život.*

¹³² WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 373-376.

Tento přístup k Písmu má ale vliv i v pohledu na Krista. Svoji podstatou, tedy spojením lidského s božským, je Písmo svaté podobné právě Ježíši Kristu, ve kterém se Věčné Slovo spojilo s tělesnou přirozeností Ježíše z Nazareta.

Kdo vidí v Písmu především soustavu pravd, které nám Bůh posílá, abychom byli schopni získanými informacemi obstát v boji se zlem, namísto prostoru setkání s Autorem uprostřed inspirovaně zaznamenaných příběhů, ten i Krista, Věčné Slovo zjevující Otce, vnímá a podvědomě chápe především jako toho, který se nám zjevuje a dává v informacích, ve věrouce. Což v důsledku vede k tomu, že pak vnímáme Boha, sebe i ostatní lidi jen prizmatem právě námi poznáných pravd. Písmo svaté se tímto postojem stává spíše nástrojem k potvrzení přijaté identity a cestou k posuzování těch, kteří věří jinak.

Písmo svaté je ale především prostorem, v němž k nám Otec s láskou vychází vstříc a rozmlouvá s námi.¹³³ Tak, jako se nám daroval ve svém Synu, které se stalo tělem, aby v něm byl s námi, vedl pisatele posvátných knih, aby zaznamenali příběhy a události dějin spásy, aby skrze ně oslovil člověka v každé době.

Záchrana není ve znalosti Písma svatého, ale ve společenství s Otcem, v účasti na jeho přirozenosti. A to se děje především prostřednictvím Ducha svatého, který nás vede skrze Krista svátostného ve slovu i chlebu do společenství s Otcem.

Kdyby šlo Bohu o to, abychom znali soustavu pravd a tak mohli být spaseni, pak cesta do Božího království by byla snadná. Závisela by pouze na našich paměťových schopnostech. Ale schopnost žít v Božím království vychází z přijetí naší účasti na Boží přirozenosti. A tuto možnost nám svým životem sebedarování se Otcí Kristus otevřel. Spása a ochrana tak netkví ve znalostech, ale v odevzdání a odevzdávání života v Kristu skrze Ducha svatého Otcí.

Pokud je církev tělem Kristovým, je povolána k tomu, aby byla pokračováním díla, které Kristus konal při svém pozemském putování. Církev je povolána zjevovat Otce a vydávat se mu beze zbytku tak, že nutně následuje svého Pána na kříž. Chápeme-li však Písmo svaté a účel vtělení Krista jako prostředek k předání pravdivých informací, pak i podstata církve se nám zúží pouze na médium uchovávající a předávající penzum pravd. Smyslem takového společenství pak není následovat Krista na Golgotu, ale přesvědčit co nejvíce lidí o „pravdě.“¹³⁴

---

¹³³ DV 21

¹³⁴ Nutno dodat, že zůstat věrný Kristu, může někdy znamenat neustoupit z pozic, které zastáváme a věříme. Například nedávné demonstrace ve Francii Manif pour tous.

4.1.3. Fundamentalistický přístup k Písmu svatému

V neposlední řadě je třeba se vyjádřit i k určitému fundamentalistickému přístupu při četbě Písma svatého. E. G. Whiteová věřila, že:

„Veliké dílo stvoření bylo dokončeno v šesti dnech. Není důvod předpokládat, že člověk se vyvinul z nižších forem živočišné, nebo rostlinné říše pomalým vývojem po etapách. Domněnka, že události prvního týdne si vyžádaly tisíců a tisíců let, míří však proti základu čtvrtého přikázání.¹³⁵ O každém jednotlivém dni tvoření píše Písmo svaté, že se skládal z večera a rána jako všechny další dny, které následovaly. To nijak neopravňuje k domněnce, že dny stvoření byly jiné než dny normální.“¹³⁶

Vírou ve stvoření v šesti 24 hodinových dnech, ospravedlnila autorka nezbytnost zachovávání soboty, jako památníku stvoření. Jádrem a příčinou tohoto fundamentalistického přístupu k Písmu je tedy právě sobotní přikázání. Pokud by se stvoření světa odehrálo jinak, než jak E. G. Whiteová věřila, opodstatnění sobotního přikázání vlastně padá. A protože ve změně soboty na neděli papežskou církví vidí hlavní útok satana na pravdy Písma,¹³⁷ není cesty, než uchovat víru v tento způsob stvoření. Pokud má platit sobota, musel být svět stvořen v šesti dnech.

E. G. Whiteová i Církev adventistů sedmého dne nenaplnují negativní rys fundamentalistického přístupu k Písmu, kterým je především verbální inspirace Písma svatého, které by bylo bez omylu a chyb, či nerespektování dějinnosti historicity chápání a výkladu Písma. Také přijímá a respektuje, že Písmo bylo psané lidmi a způsoby, které byly charakteristické pro jejich osobu i dobu, ve které žili. Věnuje pozornost literárním formám a dalším aspektům, které jsou nutné k exegezi textů Písma.

Na druhou stranu, je pro dílo E. G. Whiteové charakteristické, že biblickou kosmologii, respektive formu jejího vyjádření, chápe jako pravdivý záznam Božího aktu stvoření. Formu a obsah zápisu prvních tří kapitol knihy Genesis, pokládá za zcela shodnou s tím, jak se stvoření odehrálo.

Katolická teologie zastává odlišné stanovisko. Encyklika papeže Pia XII., „*Humani generis*“, ze dne 12. 8. 1950 uvádí:

„Z uvedených důvodů církevní magisterium nezakazuje, aby se v souladu se současným stavem vědy a teologie bávalo a diskutovalo mezi odborníky obou zmíněných oblastí o nauce evolucionismu,

¹³⁵ V adventistickém rozdělení desatera jde o zachovávání sedmého dne, tedy hovoří o sobotě.

¹³⁶ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*. Advent-Orion Praha s.r.o., 1994, s. 21-23.73-74.

¹³⁷ Skrze papežskou církev bude údajně působit před Kristovým návratem satan a tato církev je naplněním prorocství knih Daniel a Zjevení sv. Jana. Tím by padl celý koncept a identita věrouky E. G. Whiteové a Církev adventistů sedmého dne.

*když se jedná o výzkum ohledně původu lidského těla... Katolická církev nás zavazuje zastávat, že duše jsou bezprostředně stvořené Bohem.*¹³⁸

Další významné výroky magisteria, byly proneseny papežem Janem Pavlem II. Jde zejména o promluvu pronesenou dne 26. 4. 1985, ve které řekl, že:

*„Pro správně chápanou víru ve stvoření nepředstavuje překážku adekvátně pojímaná nauka o evoluci. Evoluce totiž předpokládá stvoření. Stvoření se ve světle evoluce jeví jako událost, která se rozprostírá do času, jako creatio continua, v níž se Bůh stává před očima věřícího viditelným jako Stvořitel nebe a země.*¹³⁹

Poslední výrok papeže Jana Pavla II., se týká ontologického skoku, kterým odlišuje vývoj lidského těla, který dle poznatků současné vědy probíhal vývojem, od přechodu na duchovní rovinu vnímání dané osoby, kde vývoj není sledovatelný.¹⁴⁰

Katolická teologie si tedy uchovává zcela zřetelnou víru v Boha stvořitele „ex nihilo,“ přitom však neodmítá dialog s vědou a je schopna spatřovat sílu a moc Stvořitele i v časově rozloženém vývoji.

Lze se oprávněně domnívat, že autor textu o stvoření, jak je zaznamenán v knize Genesis, neměl v úmyslu, podávat vědecký popis události, které jednak nebyl nikdo z lidí přítomen, jednak jeho poznatky a vnímání přírody byly na zcela jiné úrovni, než dnes.

Rovněž můžeme usuzovat, že Bůh inspiroval autora k popisu události stvoření nikoliv s cílem podělit se o tajemství „stvořitelské kuchyně“, ale předat neochvějnou víru, že za existenci světa i člověka stojí Bůh. Důvěru, zejména v dobách a okolnostech tíživých, nevzbuzuje ani tak znalost jak byl svět stvořen, ale že byl Stvořitelem přiveden k existenci z ničeho, je jím chtěný a postupně vedený ke spáse.

Nebudeme se pravděpodobně mýlit, když řekneme, že je možné v každé době interpretovat první tři kapitoly Genesis na základě těch poznatků vědy (chápaní kosmologie), které jsou dostupné, při zachování nutné víry, že se daná událost odehrála z Boží iniciativy.¹⁴¹

¹³⁸ HG 36

¹³⁹ POSPÍŠIL, C. V. *Zápolení o naději a lidskou důstojnost*. 1. Vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014, s. 233.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 235.

¹⁴¹ Výše uvedené argumenty ukazují, že i víru a četbu inspirovaných textů, není nutné uzavírat před vědou. Nicméně zůstává faktem, že pokud odmítneme literární výklad prvních tří kapitol Genese, ocitneme se v určitém vakuu ohledně témat, jako jsou vznik hříchu, smrti atd. To nejsou zanedbatelné problémy, mají přímou souvislost se spásou a kreacionisté je uvádějí jako jedny z klíčových argumentů proti stvoření světa skrze evoluci. Navíc, chápeme-li stvoření jako akt Trojice, pak stvořený svět, nejen člověk, má svůj základ v communiu Boží Trojice. Pak si lze ale těžko představit, že součástí počáteční dokonalosti, by bylo například násilné požírání v říši zvířat, či smrt a zabíjení u lidí. **Katolická teologie zde má tedy ještě bohatý prostor k promýšlení fundamentů své víry.**

4.2. Velký spor

Příběhem velkého sporu autorka popisuje její chápání dějin spásy. Sama věřila, že jeho podstata jí byla ukázána ve vidění.

V této kapitole popisují jednotlivé klíčové aspekty, které z velkého sporu vyplývají a tvoří tak základ jejich specifických teologických témat.

Jde o primariát Božího zákona ve velkém sporu, postavení Krista, Ducha svatého, pojetí stvoření člověka, jeho pád a v neposlední řadě pojetí plánu vykoupení.

4.2.1. Primariát Božího zákona

V tomto tématu se přiblížíme k jednomu ze základních paradigmat teologie E. G. Whiteové. **V citátech, které budou dále uvedeny, nám jistě neunikne enormní výskyt pojmu „zákon“, který autorka s velkým důrazem klade do centra své i čtenářovi pozornosti.**¹⁴²

V jednom z citátů, E. G. Whiteová zdůraznila, že:

*„Protože základem správy Boží je zákon lásky, závisí štěstí všech rozumem nadaných bytostí na jejich dokonalé shodě s jeho velkými zásadami spravedlnosti.“*¹⁴³

*„Od počátku se velký zápas týkal zákona Božího. Satan se pokoušel dokázat, že Bůh je nespravedlivý, že jeho zákon je mylný a že dobro vesmíru si žádá změny. Útoče proti zákonu, usiloval o svržení autority jeho tvůrce.“*¹⁴⁴

Na jiném místě říká, že:

*„Zákon Boží je právě tak svatý jako Bůh sám. Je zjevením jeho vůle, vyjádřením jeho povahy, výrazem jeho božské lásky a moudrosti.“*¹⁴⁵

Nakonec autorka uzavírá s tím, že:

*„V nebeské radě andělé vedli s Luciferem při. Syn Boží mu ukázal velikost, dobrotu a spravedlnost Stvořitele i posvátnou, neměnnou povahu jeho zákona...porušením tohoto řádu, zneuctil by Lucifer jeho Tvůrce a přivodil by si tím svůj pád.“*¹⁴⁶

Celou její teologii se line jako červená nit zaměřením na zákon. Když se na situaci podíváme podrobněji, uvidíme, že:

- Mezi Bohem a stvořenými bytostmi, stojí zákon, který Bůh vydal
- Tento zákon, je stejně svatý, jako sám Bůh a je zjevením jeho povahy

¹⁴² Autorka nerozlišuje, o jaký druh zákona jde. Je to jakékoliv vyjádření Boží vůle, jakýkoliv příkaz. Pochopitelně cílem je poukázat na svatost a nedotknutelnost zákona vydaného na Sinaji, konkrétně jde o desatero.

¹⁴³ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 13.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 40-41.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 27-35.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 14-15.

- Svatý zákon mají stvořené bytosti poslouchat, protože jen díky tomu jsou živы
- Celý spor ve vesmíru a obhájení Boží povahy spočívá v obhájení svatosti a nezměnitelnosti zákona

Snad by se mohlo zdát, že až tak nezáleží na nějakých formulacích a „teologických maličkostech.“ Hodnocení teologických výpovědí, by však mělo být posuzováno podle toho, jaký obraz Boha nám předkládají.¹⁴⁷

A v případě E. G. Whiteové, téma Božího zákona evokuje obraz Boha, vedle kterého stojí jakési měřítko, kterým poměřuje poslušnost všeho stvoření a které je jeho obrazem, nebo jak E. G. Whiteová napsala, „vyjádřením jeho povahy.“

Separace svatého zákona od Boha a následně jejich vzájemné ztotožnění v řádu stvoření, činí „boha“ ze zákona. Jsou zde porušena pravidla principu analogie entis, což v důsledku vede k přestoupení prvního přikázání – nebudeš mít Boha mimo mne.

Teologie E. G. Whiteové a Církve adventistů sedmého dne tím, že na místo Krista dává zákon, nese rysy „antikrista.“¹⁴⁸

Je třeba říci, že obrazem Božím a výrazem jeho podstaty není zákon, ale dle Písma svatého Ježíš Kristus,¹⁴⁹ živá bytost, jeden z Trojice, který je cestou, pravdou i životem. On je naším zákonem. **Ikonou napodobování není zákon v jakékoliv podobě, ale Bůh sám, věčný Boží Syn.** Nejhlubší pravda, odhalující pravdu o Bohu nám září v Kristu, který je prostředníkem a zároveň plností celého zjevení.¹⁵⁰

Pokud bychom přijali myšlenku, že vyjádřením Boží povahy je zákon, pak:

- To, co obhájí spravedlnost, lásku a svatost Boha, je jím vydaný zákon
- Kristus svým životem, smrtí a vzkříšením obhájil právě platnost Božího zákona, protože poukázal na skutečnost, že porušení zákona přináší smrt a ne život
- Naším cílem pak není následovat především Krista, ale zákon, protože pouze jeho poslušností dokazujeme Boží spravedlnost a lásku a docílujeme života.

¹⁴⁷ POSPÍŠIL, C. V. *Hermeneutika mystéria*. 2. Vydání. Krystal OP, Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 2010, s. 108-114.

¹⁴⁸ Nikoliv ve významu proti Kristu, ale místo něho. Vzhledem k tomu, že zákon je středem i vzhledem k Otcí, mohli bychom říci, že tento postoj je antitrinitární.

¹⁴⁹ Ko 1,15 a Žd 1,3.

¹⁵⁰ DV 2

Uvedení do účasti na Boží přirozenosti se pak děje poslušností zákona, což v důsledku vede ke spiritualitě legalismu a nutnosti být poslušen v každé maličkosti. Výsledkem takového obrazu Boha je prostředí obav a strachu.

4.2.2. Postavení Krista

E. G. Whiteová popisuje, vzpouru satana a tím, kde započal hřích:

Hřích povstal z toho, koho Bůh po Kristu nejvíc pocítil a kdo stál v moci a slávě nejvýše mezi nebešťany. Lucifer, syn jitra, byl první mezi cherubíny, svatý a neposkvrněný. ¹⁵¹

Autorka také uvádí důvod:

„...bažil po slávě, kterou věčný Otec obdařil svého Syna, chtěl tento kníže andělů získat moc, která byla výsadou jedině Kristovou. Úmyslem tohoto vznešeného anděla bylo popřít nadvládu Syna Božího a tak zlehčit moudrost a lásku Stvořitelovu. ¹⁵²

A tak:

„Král vesmíru povolal k sobě nebešťany, aby v jejich přítomnosti ukázal skutečné postavení svého Syna a svůj vztah ke všem stvořeným bytostem. Syn Boží sdílel Otcův trůn a sláva věčného Boha jej obklopovala. Před shromážděnými nebešťany prohlásil Král, že jedině Kristus, jednorozený Boží, může plně pochopit jeho úmysly a že jemu přísluší provádět Boží vůli...jemu, tak jako Bohu, náleží jejich úcta a oddanost...je stále nadán božskou mocí při tvorbě světa a jeho obyvatel. Avšak přitom neusiluje o získání moci nebo o vlastní povznesení proti úmyslům Božím, nýbrž velebí slávu Otce a provádí jeho milosrdné a laskavé úmysly ¹⁵³

Dále autorka píše o Luciferovi, že:

„povznesení¹⁵⁴ Syna Božího naroveň Otcí předkládal jako nespravedlnost ¹⁵⁵.

Podívejme se blíže na tyto formulace. Vzhledem k ariánskému pozadí zakladatelů Církve adventistů sedmého dne je možné, že jsme zde svědky jakéhosi reliktu této hereze.

Klíčový termín, je „povznesení“ na roveň Otce. Kristovo postavení vůči všem stvořeným bytostem, bylo dle citátů odhaleno až ve chvíli vzpoury Lucifera. Zajímavé

¹⁵¹ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 13-14.

¹⁵² Tamtéž s. 13-14.

¹⁵³ Tamtéž, s. 14-15.

¹⁵⁴ V anglickém manuskriptu je uvedeno „exaltation“, což kromě oslavy, chvály znamená i vyzdvihování: „The exaltation of the Son of God as equal with the Father was represented as an injustice to Lucifer.“

<http://egwtext.whiteestate.org/publication.php?pubtype=Book&bookCode=PP&lang=en&pagenumber=37> Není možné přijmout vysvětlení, že v daném čase, byla pouze odhalena rovnost Krista s Otcem, která byla do té doby pro Kristovu pokoru skrytá. Textem E. Whiteová jasně říká, že Kristus byl na roveň Otcí teprve v daném čase pozdvižen, nebyl tedy Otcí roven od věčnosti. Jiná místa jejich spisů, ve kterých uvádí, že Kristus je s Otcem roven v přirozenosti, povaze a úmyslu tomu neodporují. Ano, je, ale pravděpodobně až od jistého okamžiku. Snad by se tento postoj dal chápat jako „preinkarnační adopcionismus“. Nijak však nevysvětluje, jak by se z „ne“ Bohu rovného, mohl Bohu rovný stát.

¹⁵⁵ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 15-16

je, že Lucifer Kristovo postavení a možnost vcházet to úradků Božích, nepokládal za od věků dané, plynoucí z jeho božství, ale za důsledek jeho *povznesení* na roveň Otci. A právě to pokládal vůči sobě za nespravedlivé.

Autorka tuto myšlenku podporuje rovněž tím, když hovoří o tom, že Lucifer byl po Kristu nejvíce poctěn. Tedy Kristus byl poctěn dříve než Lucifer, obdobně jako on, pouze více, na roveň Otce. A Lucifer tuto míru a skutečnost, že nebyl povznesen on, neunesl.

Ačkoliv E. G. Whiteová na mnoha jiných místech píše, že Kristus „*tvořil jednotu s věčným Otcem, jednotu v přirozenosti, v povaze, v úmyslu,*“¹⁵⁶ zde poměrně zřetelně představuje Krista jako toho, kdo byl teprve od určitého okamžiku obdařen božstvím, byla mu dána schopnost vstupovat do úradků Božích a tím povznesen na trůn Boží.

Zajímavá je souvislost s tím, že pravdu o povznesení, Otec všem zjevil až právě ve chvíli vzpoury proti Kristu. **Lze se tedy domnívat, že do té doby všechny stvořené bytosti, včetně Lucifera, pokládali Krista sice za svého vůdce, velitele, ale přesto za jednoho z nich.**

Pokud by bylo pravdivé tvrzení některých citátů autorky, že Kristus byl s Otcem rovný v božství, jedná se zde snad o víru v inkarnaci Krista do přirozenosti andělů?

Nápadně to připomíná univerzalitu spasitelství Ježíše Krista i pro hypotetické mimozemšťany, jak o tom hovoří Prof. C. V. Pospíšil.¹⁵⁷ Ačkoliv je zřejmé, že řádu stvoření odpovídá řád spásy,¹⁵⁸ je nutné říci, že jak Písmo svaté, tradice církve, tak ani magisteriální výroky a učení, o této skutečnosti nehovoří a k víře nepředkládají. Mimozemšťané i Kristovo vtělení do přirozenosti andělů proto zůstávají pouze na hypotetické rovině.

I kdybychom ale připustili, že šlo o vtělení Věčného Slova, a ne pouze naroveň Otce povzneseného, poctěného Krista, nepustí nás výroky právě o *povznesení a poctění*. Povznesení a poctění se podle E. G. Whiteové totiž nevztahuje na situaci, kdy vzbouřencům v nebi Otec ukázal na postavení Syna, ale na událost dávnou minulou, byl poctěn dříve, než Lucifer. Odhalení skutečného postavení Krista, jak o něm autorka píše, pouze toto povznesení vyjevilo a zdůvodnilo, proč do rady Boží vstupuje on a ne Lucifer.

---

¹⁵⁶ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 12-13

¹⁵⁷ POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*. 4. Vydání. Krystal OP a Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 2010, s. 334-347.

¹⁵⁸ A spásou nerozumíme pouze záchranu od hříchu, ale i zbožštění.

Významnou skutečností, podporující pojetí, že autorka popisuje skutečně *povznesení* stvořené bytosti na roveň Boží je její víra, že archanděl Michael, jak o něm svědčí na několika místech Písmo svaté,¹⁵⁹ je Kristus.¹⁶⁰ Text v knize Daniel uvádí, že Michael je jedním z prvních knížat. Pokud ztotožníme Krista s archandělem Michaellem, jasně tím říkáme, že je jedním z prvních andělů.

Adventisté tento argument znají a mají i odpověď. Archanděl je složenina dvou řeckých slov. *Arché* (ἀρχή), což znamená počátek, původ a *angelos* (ἄγγελος), které znamená posel, přeneseně anděl.

Pomocí této konstrukce adventisté věří, že Kristus může být jak Synem Božím, rovným Bohu a zároveň archandělem Michaellem, tedy původcem, počátkem, vůdcem andělů, čímž naplňuje označení, že je prvopočátkem všeho stvoření. Úzce to však souvisí s vtělením Věčného Slova do přirozenosti andělů, což je nutno vzhledem k absenci výskytu tohoto tématu v pramenech Zjevení odmítnout.

4.2.3. Duch svatý

V úvodu této části je třeba říci, že ačkoliv „*hovořit o Duchu svatém není rozhodně jednoduché, protože paradoxní skrytost představuje jednu z jeho základních charakteristik,*“¹⁶¹ je zvláštní, že v příběhu velkého sporu se o Duchu svatém vlastně vůbec nehovoří.

Pouze tři bytosti zaujímají autorčinu pozornost. Otec, Kristus a Lucifer. Celý fundamentální příběh velkého sporu, je tak vnímán mimo optiku Nejsvětější Trojice.

V jednom z citátů hovoří o tom, že Kristus:

„...*byl jedinou bytostí, která mohla proniknout do všech plánů a úmyslů Božích.*“¹⁶²

To je ale v přímém rozporu se svědectvím Písma svatého, které jasně říká, že právě Duch Boží zkoumá i hlubiny Boží.¹⁶³

Je-li Duch svatý vzájemným darem mezi Otcem a Synem,¹⁶⁴ je právě On plností Otcova bytí, plánů i úmyslů, darovaných Synu, čekajícímu v kenozi. Syn tak zná,

---

¹⁵⁹ Da 10,13 a Ju 9.

¹⁶⁰ WHITEOVÁ, E. G. *Proroci a králové*. Ústřední rada církve adventistů s. d. v ČSSR., 1969, s. 376.

¹⁶¹ POSPÍŠIL, C. V. *Dar Otce i Syna. Základy systematické pneumatologie*. 1. Vydání. Matice cyrilometodějská s.r.o., Olomouc, 1999, s. 8.

¹⁶² WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 12-13. Tento citát ještě evokuje myšlenku *povznesení*.

¹⁶³ 1 K 2,10-11

¹⁶⁴ POSPÍŠIL, C. V. *Jako v nebi, tak i na zemi*, 1. vydání. Krystal OP, Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 2007, s. 397.

respektive je obdarován Otcem skrze Ducha svatého hlubinou Boží.¹⁶⁵ V takovém případě nelze Ducha svatého v daném příběhu přejít mlčením

Opět se ukazuje, k jakým důsledkům může vést odmítnutí tradice církve v podobě dávno přijatých koncilních kánonů, v nichž se odráží hledání mystéria, vedené právě Duchem svatým.

Na jiných místech spisů Drama věků, autorka popisuje Ducha svatého následovně.

„Není nám zapotřebí, abychom dovedli přesně vypovědět, co je Duch svatý. Povaha Ducha svatého je tajemství. Lidé je nedovedou vysvětlit, protože jim je Pán nezjevil.

Je to Duch svatý, jenž usvědčuje z hříchu. Kajícímu hříšníkovi, lačnickému a prahnoucímu po spravedlnosti zjevuje Duch svatý Beránka Božího.

Duch je dáván jako obnovující síla, která uskutečňuje spasení, dosažené smrtí našeho vykupitele. Je-li člověk ochoten dát se přetvořit, dochází k posvěcení celé bytosti.

Vylití Ducha o letnicích bylo sdělením nebes, že Vykupitel byl slavnostně dosazen na trůn. Podle svého zaslíbení poslal pak svým následovníkům Ducha svatého z nebe jako znamení, že přijal jako kněz a král všechnu moc na nebi a na zemi a že je pomazaným svého lidu.“¹⁶⁶

„Prostřednictvím Ducha svatého obcuje Bůh s člověkem a ti, kdo opovážlivě zavrhnou působení Ducha svatého a označují je za působení satanovo, přerušují spojení mezi duší a nebem.“¹⁶⁷

„Duch svatý je zástupcem Krista, nemá lidský zjev a je na něm nezávislý. Kristus, obtížený svou lidskou schránkou, nemohl být osobně na každém místě. Proto bylo v zájmu učedníků, že odejde k Otcovi a pošle Ducha, aby byl jeho nástupcem na zemi. Prostřednictvím Ducha bude Spasitel přístupný všem. V tomto smyslu bude všem bližší, než kdyby nebyl vstoupil na nebesa.“¹⁶⁸

Z uvedených citátů se zdá být zřejmé, že autorka chápe Ducha svatého, jako součást Trojice (i když o tom tak výslovně nehovoří), tedy božské přirozenosti a přesto osobou oddělenou od Syna, což lze snad vyčíst z vyjádření o nezávislosti na něm. Duch svatý podle E. G. Whiteové však plně spolupracuje s Otcem i Synem na spáse člověka, tedy je zde zřejmá jednota.

4.2.4. Stvoření a pád člověka

Postoj k faktu stvoření, byl popsán v kapitole o fundamentalistickém přístupu k Písmu svatému.

Ačkoliv E. G. Whiteová nikde nepopírá, že Lucifer je stvořenou a tím i omezenou bytostí, přesto celý koncept velkého sporu obsahuje výrazné rysy dualismu dobra a zla.

¹⁶⁵ Ačkoli podílem všech tří osob Trojice na jedné božské přirozenosti, participují na jednom společném bytí, vědění. Oni jsou bytím, vědění.

¹⁶⁶ WHITEOVÁ, E. G. *Skutky apoštolů*. Ústřední rada církve adventistů s. d. v ČSSR, 1967, s. 27.36-37.

¹⁶⁷ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 300.

¹⁶⁸ WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 123.472.

Zcela zřetelně to vyplývá z jejího popisu stvoření prvních lidí. A jak sama uvádí, než jim mohla být poskytnuta bezpečnost na věky:

„...musela být vyzkoušena jejich věrnost. Zkušebním kamenem poslušnosti, věrnosti a lásky našich prvních rodičů, byl strom poznání.“¹⁶⁹

Podle Whiteové je sice poslušnost zákona cestou ke stále hlubšímu životu s Bohem a vede k rozvoji člověka, ale v tomto pojetí se skrývá ještě jiná myšlenka.

E. G. Whiteová chápe, že primárním impulsem pro umístění stromu poznání v ráji, byla existence satana, před jehož zkázonosným vlivem chtěl Bůh stvořené lidi ochránit. Díky stromu poznání lidé mohli projevit svoji svobodu a následně, pokud by uspěli, být navždy ochráněni před zlem.

Tím je nám ale představen koncept Boha, jehož jednání je determinováno zvenčí. Bůh je vehnán okolnostmi do slepé uličky a hledá řešení. Bůh tak ztrácí svoji transcendentní podstatu vůči stvoření. Právě opak je pravdou, skutečnost transcendence Boha vůči světu naznačuje, že nemůže být světem, ať už andělským, či lidským nucen k jakékoliv aktivitě.¹⁷⁰

Z toho plyne, že pohnutky umístění stromu poznání do rajske zahrady, nebyly vyvolány vzpourou satana a následnou snahou Boha ochránit skrze poslušnost stvořené lidi. Tento pohled vede k vynucené poslušnosti, legalismu a víře v přítomnost zákona z důvodu ochrany před zlem a jako cesty spojení s Bohem.¹⁷¹ Bůh by ale do zahrady tento strom, případně jiný prostředek, skrze který by měl člověk možnost darovat se Bohu, umístil i bez existence vzpoury.

Podíváme-li se na příběh stvoření nezaujatýma očima, nese výrazné rysy vztahů Otce a Syna. Otec daruje vše Synovi a ten, ve vděčnosti vše vrací Otcí. Bůh se skrze Syna daroval ve stvoření lidem a na řadě byla odpověď člověka. Zde není místo pro zákon a jakýkoliv legalismus, tento koncept vylití vnitro trojičních vztahů do stvoření, je o lásce a ta by hledala své naplnění i bez předchozí vzpoury satana. Člověk byl stvořen pro život s Bohem, pro neustálý růst díky věčnému koloběhu lásky, který jsme právě popsali.

Zdá se, že příběh velkého sporu naopak přisuzuje příliš velkou roli satanu a Boha omezuje na toho, kdo pouze řeší vzniklé komplikace. Boží jednání není definováno, iniciováno atakem ze strany zla. Strom poznání nebyla podmínka, kterou když splní,

¹⁶⁹ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 21-26.

¹⁷⁰ POSPÍŠIL, C. V. *Jako v nebi, tak i na zemi*, s. 103.

¹⁷¹ Nelze popřít, že zákon tuto funkci plní, zejména v lidské společnosti přináší jeho nerespektování nutné následky.

dostanou ochranu, ale cestou do lůna Nejsvětější Trojice. A to byl plán, který nebyl nastartován teprve vzpourou satana.

4.2.5. Plán vykoupení

Pro E. G. Whiteovou, bylo téma plánu vykoupení jedním z klíčových. Ale nalezneme zde neobvyklé rozpory s ortodoxním pojetím. Autorka uvádí, že Kristus:

„...před Otcem zastal se hříšníka, zatímco vojsko nebeské očekávalo výsledek se zájmem. Dlouho trvalo toto tajemné jednání o padlých synech lidských. Plán spásy byl stanoven před stvořením světa, nyní však šlo o zápas se samým Králem veškerenstva, aby vydal svého Syna na smrt za hříšné pokolení.“¹⁷²

Tento postoj je až neuvěřitelně v rozporu s nejznámějším textem Janova evangelia,¹⁷³ kde je srozumitelně, Bohem inspirovaným autorem sděleno, že Bůh tak miloval svět, že dal svého Syna.

Ačkoliv se na jiných místech E. G. Whiteová plně staví za tento text evangelia, výše uvedený citát ukazuje, že v její představě si Kristus svoji oběť musel vybojovat, Otec musel být k této oběti přemluven.

Lze ale hovořit o Bohu lásky, musel-li s ním Kristus bojovat o to, aby mohl zástupně za lidstvo prožít vztah vydání se Otcí?

Vždyť součástí evangelia je právě skutečnost, že Bůh nemusel být přemlouván, aby souhlasil se spásou člověka. V Bohu není proměny, On vždy byl, je a bude takový, jaký je.

Postoj autorky nutně vede k myšlence, co všechno musím dělat, aby Otec tuto ochotu neztratil. Po ruce je ihned zákon. Žij, zachovávej, dodržuj.

Neméně závažná je skutečnost, že tento pohled trhá na kusy podstatu vnitro trojičního života. Pokud víme, že Syn, dělá pouze to, co vidí u Otce,¹⁷⁴ pak je zřejmé, že Otce rozpoznáváme ve slovech a činech Syna.¹⁷⁵ Pokud se vtělený Syn, jak víme z evangelií, především obětuje a vydává Otcí, respektive nedá se ničím a nikým odradit od své lásky a věrnosti jemu, pak víme, že jde o vztah, který má svůj počátek ve vztahu oběti a sebedarování se Otcem Synovi v imanentní Trojici. Vtělený Syn se v naprosté vydanosti Otcí vzdal všeho. Ne proto, že by byl nově přijat plán pro záchranu

¹⁷² WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 36-37.

¹⁷³ J 3,16

¹⁷⁴ J 8,28

¹⁷⁵ J 14,6-9

člověka,¹⁷⁶ ale proto, že takto to prostě v životě Nejsvětější Trojice chodí. To je podstata Božího království. Vzdal se všeho, zcela sebe, protože tak se Otec chová vůči němu. Ze života sebedarování vtěleného Syna v ekonomické Trojici je zřejmé, že není možné připustit, že by Syn musel pro sebe vybojovat s Otcem možnost spásy člověka, protože Otec nemůže být jiný, než jak ho zjevuje v řádu ekonomie vtělený Syn a to jako naprosté darování se a nenechání si ničeho pro sebe sama. Celý život Krista na zemi, je vyjádřením věčného vycházení Syna z Otce a věčného plození Syna Otcem.¹⁷⁷ A protože vtělení i oběť Syna je dílem celé Trojice,¹⁷⁸ není přípustná myšlenka, že by si Otec chtěl ponechat Syna jen pro sebe.¹⁷⁹ Tak, jak se chová Otec vůči Synu, tedy dává se mu vším, čím je, právě tak miluje i nás, kteří jsme stvořeni v Kristu a toužil se nám skrze něho dát i v řádu ekonomie.

E. G. Whiteová dále píše, že oběť Krista měla ještě jiný, vyšší cíl, než pouze záchranu člověka. Popisuje, že, Kristus se obětoval proto:

„...aby před celým vesmírem obhájil povahu Boží, a tím upevní věčnou platnost zákona Božího. Kdyby se byl mohl zákon změnit, byl by člověk mohl být spasen bez oběti Kristovy.“¹⁸⁰

Podstatou velkého sporu totiž byl zákon a pravda, že mu lze být poslušen.

„...na počátku velkého sporu satan prohlásil, že je nemožné být poslušen zákona Božího...Když lidé začali porušovat Boží zákon a pošlapávat vůli Boží, satan jásal. Bylo mu to důkazem, že zákona nelze být poslušen, člověku nelze odpouštět.“¹⁸¹

Kristův život i oběť autorka chápe jako důkaz, že všem požadavkům zákona Božího, lze beze zbytku dostat. Píše, že:

„...zákon je spravedlivý a že ho lze být ve všem poslušný.“¹⁸² Ježíš byl ukřižován právě proto, že zákon je neměnný a že člověk může být spasen jen poslušností jeho přikázání.“¹⁸³

---

¹⁷⁶ Pokud Věčný Syn v ekonomické Trojici prožil vztah sebedarování se Otcem, tedy vztah, který prožívá v Trojici imanentní, pak plán spásy člověka není ničím navíc, nebo něčím, co by do té doby neexistovalo a bylo spuštěno jako latentně spící procedura až v případě naplnění příslušných podmínek, tedy pádu člověka. Pokud byl člověk stvořen k obrazu Božímu, pak především k připodobnění k vnitřnímu životu Trojice. Sebedarování, vzdání se sebe sama. V tomto opěťovaném sebedarování se Bohu Stvořiteli, člověk selhal a nemohl dalším generacím předat nic, než toto selhání. Bylo třeba nového začátku. Ne ale fyzickým odstraněním zla, jako v případě Noeho. Bylo třeba nového Adama. Takového, který v podmínkách neskonale obtížnějších, než jaké měl první Adam, prožije darování se z vděčnosti Otcem, ať už to bude stát cokoliv. Nemohl to vykonat nikdo jiný, než ten, komu je synovství v imanentní Trojici vlastní. Tento nový Adam, Kristus, tedy přišel do podmínek řádu stvoření v naší přirozenosti prožít vztah, který je jeho základem od věčnosti. V něm, vzkříšením, došlo k novému stvoření a všichni tak smíme být novým stvořením v něm a skrze Ducha svatého růst v tomto sebedarování se, které nikdy neskončí, protože darovat se nám i na věčnosti bude také skrze Ducha svatého v Synu rovněž Otec.

¹⁷⁷ POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, s. 212.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 214.

¹⁷⁹ POSPÍŠIL, C. V. *Jako v nebi, tak i na zemi*, s. 493-499.

¹⁸⁰ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 38-42.

¹⁸¹ WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 538-539.

Podstata oběti Krista jako obhajoby Otce, je teologický konstrukt, stavící Stvořitele na lavici obžalovaných. Ale Písmo svaté naopak vysvětluje, že Kristus měl svým životem Boha lidem zjevit.¹⁸⁴

Z uvedených citátů autorky se zdá, že Kristus přišel dokázat:

- že, Boží zákon je spravedlivý a pravdivý, tedy, že důsledkem jeho porušení je smrt
- že, Boží zákon je možné dodržet
- že, pouze jeho poslušností můžeme být spaseni

Takto chápaná oběť Krista vlastně říká, že cílem jeho vtělení, bylo:

- žít v naprosté poslušnosti Božího zákona a ukázat tak, že je to možné
- důsledkem této naprosté poslušnosti bylo následně vzkříšení, život, tedy poslušnost zákona vede k životu v plnosti
- být obtížen našimi hříchy, v důsledku čehož byla Kristova smrt, tedy hřích vede ke smrti

Tím ale říkáme, že účelem Kristova vtělení je obhajoba zákona. Středem vesmíru se tak stávají Boží přikázání a jejich validita. Veškerým cílem Kristova života však byl Otec a spalující touha patřit mu. Nikoliv zákon. Věčný Syn nepřijal lidskou přirozenost proto, aby dokázal, že Adam na počátku to mohl zvládnout, že Bůh mu nenasadil laťku příliš vysoko. Syn se stal člověkem proto, aby v naší přirozenosti, zatížené nevydaností a neschopností plně se vydat Otci již od počátku, prožil vztah, který je charakteristický pro osobu Syna v imanentní Trojici a k obrazu kterého byl člověk stvořen a tak v sobě vytvořil cestu, most k Otci.

Veškeré utrpení a smrt Božího Syna tak bylo cenou za to, že z věrnosti tomuto vztahu lásky a vydanosti neustoupil. Autorka říká, že Kristus přišel dodržet zákon a zemřít, aby obhájil platnost a dodržitelnost Božího zákona. Tím je nám tedy příkladem, který musíme následovat, chceme-li být spaseni. Problém ale spočívá v tom, že Písmo svaté spíše ukazuje, že pro Krista byl Otec sám zákonem, nejvyšší normou a cílem jeho života. A smrt byla logickým důsledkem jeho neochoty vzdát se věrnosti Otci. Každý, kdo opravdu následuje Pána cestou synovské odevzdanosti, musí počítat s podobným osudem.

---

¹⁸² Zde je příklad původu legalismu a důrazu E. Whiteové a Církve adventistů sedmého dne na nutnost dodržování zákona. Kdo ho nedodržuje, v podstatě dává za pravdu satanu, který říká, že není možné být ho poslušen. Kristus je nám tedy svým životem především příkladem v bezchybném dodržování zákona.

¹⁸³ WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 539-541.

¹⁸⁴ J 17,6.26

V pojetí, které prezentuje autorka, se opět ozývá echo legalismu a ustrnutí na něčem menším, než je Původce všeho sám. Tento pohled na Otce a Syna centruje naši pozornost k zákonu a víře, že pokud Kristus dokázal podle něho žít, pak je to možné i pro nás. Ježíš se tak pro nás stává příkladem k následování v poslušnosti zákona. A kdo to nedokáže, vlastně tím nahrává do karet lžím satana, který právě Boha obviňuje z toho, že vydává zákony jednak nespravedlivé a jednak nesplnitelné. Kdo byť v nejmenším zákon porušuje, říká autorka, „*dostává se pod moc satanovu.*“¹⁸⁵

Je pravdou, že i Boží království má zákon. Ale jak víme z evangelií, zákonem království, které není z tohoto světa,¹⁸⁶ je láska. Není proto přípustné směřovat pozornost lidí na jiný zákon, než je sebedarování se bez hranic.

Autorka píše, že „*nahrazením zákona Božího lidským zákonem se satan bude snažit ovládnout svět.*“¹⁸⁷ Pravdou však spíš zůstává, že nahrazením Boha zákonem, svět o Boha satanovým úsilím přichází.

Dále autorka popisuje, že právě v závěru lidských dějin „*mocnosti, které budou společně bojovat proti Božím přikázáním, nařídí, aby se všichni řídili tradicí církve a zachovávali nesprávný den odpočinku*¹⁸⁸ a každý, kdo nebude respektovat Boží zákon a bude se řídit lidskými příkazy, přijme znamení šelmy a sobota bude velkým zkušebním kamenem věrnosti, protože je to zvlášť popíraný článek pravdy.“¹⁸⁹

Tento postoj je logickým důsledkem zaměření se na zákon a jeho postavení do centra veškeré pozornosti. Pokud si však pročteme 11. kapitolu listu Židům, zjistíme, že je to nevíra, která uzavírá dveře pro vejítí do království Božího. Problematikou desatera a zvláště soboty, se budeme zabývat v další kapitole. Je však zřejmé, že není-li království Krista z tohoto světa a jeho základem je položit život za bratry, pak jde o víc, než pouze o věrnost sobotnímu přikázání. Je snadné zachovat příkaz, ale je nesnadné milovat svého nepřítele, modlit se za něho a žehnat mu a je-li to třeba, položit za něho život. Kniha Zj 12,11 popisuje ty, kteří zvítězili nad satanem. Stalo se tak díky krvi Beránka a slovům jejich svědectví. Zajímavý je dovětek, vysvětlující, proč toho byli

---

¹⁸⁵ WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 540.

¹⁸⁶ J 18,36. Království Syna není odtud, z tohoto světa, jak pronesl před Pilátem. Nejde o geografickou vzdálenost, ale o odlišnost jednání, chování, vztahů. Králové a mocní tohoto světa si pro sebe uzurpují moc, Král všech, se nechá přibít na kříž.

¹⁸⁷ WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 539-541.

¹⁸⁸ Tuto velikou odpadlou moc, která je představitelkou satana, vidí E. Whiteová a adventisté sedmého dne v papežství, které údajně naplnilo prorocství tím, že změnilo sobotu na neděli, zavedlo úctu obrazů. Dále věří, že právě papežství v poslední době sehraje klíčovou donucovací roli vůči těm, kteří budou chtít žít v souladu s Písmem a budou se odmítat podříditi moci římské církve.

¹⁸⁹ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 379-380.

schopni. Protože nemilovali svůj život tak, aby se zalekli smrti. Zde nejde o přikázání, ale o takovou lásku a odevzdanost Otci v Synu skrze Ducha svatého, že nemohou jinak, než odevzdat svůj život Tomu, který jej dal. Bude-li někdy v budoucnu zřetelná linie těch, kteří budou věrni Bohu, bude se vyznačovat právě tou ochotou sebedarovat se Otci ve svých bratrech, jak se ji naučili u Beránka.

Vtělení Syna nebylo podmíněno především hříchem, obhajobou pravdivosti Božího zákona, či dalších důvodů. Vtělení nebylo podmíněné čímkoliv zvenčí. Pokud byl člověk stvořen jako dobrý, ale jako poutník na cestě, respektive ve stavu pouhé počáteční dokonalosti s ohledem na eschatologickou plnost, pak je zřejmé, že vtělení by nastalo i bez Adamova hříchu. Kristus by pak nepřišel jako vykupitel od hříchu, který byl komplikací v dané situaci, ale jako spasitel, zbožštitel člověka. Z toho ohledu pak ani očekávaná parusie a vzkříšení z mrtvých, nebude pouze návratem do ztraceného ráje, ale kvalitativním skokem, zasahujícím celou duchovně-tělesnou přirozenost člověka, uchvácenou slávou vzkříšeného Krista.¹⁹⁰

Velmi zajímavé pojetí má E. G. Whiteová o ceně, kterou Kristus musel zaplatit za naše vykoupení. Autorka věřila, že Kristovo vtělení, život i oběť, byly zatíženy obrovským rizikem a možností ztráty věčnosti.

„Cenu našeho vykoupení nemůžeme pochopit. Ježíš pro nás nejen opustil nebeské dvory, ale že pro nás podstoupil nebezpečnou cestu, na níž mohl padnout a utrpět věčnou ztrátu.“¹⁹¹

V tomto citátu nacházíme dvě zajímavé informace. Jednak přesvědčení, že Kristus mohl padnout, mohl neobstát ve svých zkouškách a další, že mohl zahynout navěky. Vyjasnit tuto otázku je důležité, protože některé námitky poukazují na skutečnost, že pokud nemohl zhřešit ve zkouškách, kterými při své pouti prošel, nebyly jednak opravdové, reálné, tak jak je známe z vlastního života a navíc, neprožil by onu svobodu rozhodování.

Je zde několik předznamenání, o kterých již víme. Víme, že ve všech zkouškách obstál a že nebyly cenou za to, aby se stal Božím Synem, protože jím od počátku byl. Pokud víme, že v Ježíši Kristu je nesmíšeně a nerozděleně, hypostaticky spojené Věčné Slovo s lidskou přirozeností, kterou přijal, aby prožil své imanentní synovství v řádu stvoření, tedy pouze jeden subjekt, plyne z toho několik důležitých důsledků. Pokud bychom řekli, že Kristus mohl zhřešit, padnout ve svých zkouškách, pak bychom

¹⁹⁰ POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, s. 223-228.

¹⁹¹ WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 82.532-534.

hypostatickou jednotu separovali na dva subjekty v Kristu. V takovém případě upadáme do adopcionismu, nebo nestorianismu.

Proč nevěříme, že ve svých zkouškách mohl Kristus selhat? Protože díky jedinému subjektu vtěleného Slova spojeného s přirozeností Krista, nebylo možné, aby se Věčný Syn zpronevěřil základu své existence, tedy naprosté vydanosti Otcí. Nebylo možné, aby slevil ze své identity Syna.

K čemu ale pak takové zkoušky byly, pokud v nich nemohl selhat? Byly prostředkem, který čistého Syna Božího zkoušely až na samou mez a přestože se nemohl vzdát synovství s Otcem, byly cenou utrpení, kterou zaplatil právě za svůj vztah s Otcem. Toto utrpení, které při zkouškách prožíval, zakoušení hladu, žízně, nepochopení, intrik, bičování a nakonec i trýzně potupné smrti, byly důsledky jeho neústupné věrnosti a lásky Syna vůči Otcí.

Někdo by mohl poznamenat, že pokud nemohl selhat, nebyl svobodný, jako jsme my a tím neprožil vše, jako my. Zde ale nepravdivě vnímáme podstatu svobody. Představa, že svoboda je možnost zvolit hřích, je mylná. To není svoboda, ale lživá představa, že dobro je něčím, co jím ve skutečnosti není. Pravá svoboda poznává dobro, volí ho a uskutečňuje. Proto vtělený Syn prožíval pravou svobodu, která poznávala dobro v naprosté vydanosti Otcí a vždy a za všech okolností, jakkoliv bolestných, jej volila a uskutečňovala. Pravá svoboda, spočívá v osvobození se od falešného pohledu na hřích, jako na dobro.¹⁹²

Související problém, zda mohl Kristus utrpět věčnou ztrátu, je možné nahlížet s ohledem na výše popsané. Pokud byl v Kristu pouze jeden subjekt Věčného Slova,¹⁹³ jednoho z Trojice, pak ten nejen Trojici vtělením neopustil, ale pochopitelně nemohl ani zemřít. Možnost věčné ztráty navozuje předpoklady především adopcionismu, tedy člověka Ježíše, který byl vyvolen k úloze Mesiáše a mohl zklamat. Případně arianismu, respektive Krista jako vtělení stvořeného Syna.

4.3. Boží zákon, desatero a sobota

Pojetím zákona u E. G. Whiteové, jsem se zabýval v kapitole 4. 2. „Velký spor“, takže v této části se zaměřím na smlouvu s Abrahamem, smlouvu uzavřenou na Sinaji, tedy desatero Božích přikázání, sobotu a nakonec na novou smlouvu.

---

¹⁹² POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, 2010, s. 268-274.

¹⁹³ Které pochopitelně skrze přijatou lidskou přirozenost prožívalo svůj imanentní vztah s Otcem mezi námi v řádu stvoření a tedy doprovodným efektem tohoto prožívání, bylo i utrpení.

Boží zákon, desatero a z něho plynoucí význam soboty v posledním zápase mezi Bohem a satanem na této zemi před druhým příchodem Krista, je jedním z ústředních témat Drama věků.

Jak autorka uvádí:

„...zákon nebyl tehdy vydán jen a výhradně pro Hebreje. Bůh poctil Hebreje tím, že je učinil strážci a opatrovníky svého zákona, zákon však měl být zachován pro celý svět jako svatý odkaz.“¹⁹⁴

Rozlišuje mezi ceremoniálním zákonem a zákonem mravním, respektive desaterem.

„Mojžíšovi se dostalo zákona o obřadech a Mojžíš je vepsal v knihu. Zákon o deseti přikázáních vyhlášený ze Sinaje však zapsal sám Bůh na kamenné desky, které pak byly s posvátnou úctou chovány v truhle smlouvy...smrt Spasitelova ukončila platnost zákona o obřadech a symbolech, které ji měly naznačovat, avšak ani v nejmenším neubrala na závaznosti zákona mravního.“¹⁹⁵

E. G. Whiteová se vyjadřuje zcela jasně i k otázce závaznosti soboty, když říká, že:

„...zachovávání soboty nezavádí přikázání jako něco nového, protože bylo ustanoveno již při stvoření. Sobotu nutno zachovávat na památku díla Stvořitelova. Tak je sobota znamením, že člověk patří Bohu.“¹⁹⁶

Často vyjadřovaným názorem autorky bylo, že změna zachovávání neděle, místo soboty, se sice uskutečnilo skrze představitele církve, nicméně tito byli pod vlivem satana, který chtěl odvést lid Boží od věrnosti zákonu.

„...prostřednictvím neposvěcených vůdců církve satan pozměnil také čtvrté přikázání a pokusil se odstranit starobylou sobotu a na její místo povýšit svátek zachovávaný pohany jako ctihodný den slunce. Římská církev změnila sobotu na neděli a tím narušila Boží zákon.“¹⁹⁷

Jak jsem již zmínil v předchozí kapitole, pokládala E. G. Whiteová sobotu a její zachovávání za velký zkušební kámen věrnosti Bohu, který zejména v eschatologické, nicméně dle jejich věrouky blízké budoucnosti, nabude globálních rozměrů. Všichni, budou seznámeni se závazností soboty a nutnosti být Bohu poslušen v této otázce.

„...pak bude každý, kdo přestoupí Boží přikázání a bude poslouchat příkazy vydané Římem, uctívat papežství více než Boha... tehdy ti, kdo přijmou lidskou autoritu, dostanou cejch šelmy.“¹⁹⁸

Výše uvedené citáty můžeme zobecnit do několika krátkých tvrzení:

- desatero Božích přikázání, pochopitelně včetně povinnosti zachovávat sobotu, bylo vydáno pro celé lidské pokolení

¹⁹⁴ WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*, s. 219-224.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 225-226. 266-268.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 222.245.

¹⁹⁷ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 37-38.287.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 380.384-385.

- je třeba odlišovat morální zákon, tedy desatero od zákona obřadního, ceremoniálního, protože pouze ten poukazoval na Krista a jeho smrtí, pozbyl platnosti
- povinnost zachovávat sobotu byla ustanovena již při stvoření a je znamením podřízenosti člověka Bohu
- satan skrze římsko-katolickou církev změnil sobotu na neděli
- zachovávání soboty se v poslední době, před Kristovým návratem stane zkušebním kamenem věrnosti Bohu

Pro pochopení významu desatera a soboty, je nutné se zabývat smlouvami, které Bůh uzavřel se svým lidem, jak je zaznamenáno v knihách Starého zákona. První z nich je smlouva s Abrahámem a druhá byla uzavřena na Sinaji po vyjití z Egypta.

4.3.1. Smlouva s Abrahámem

Podle Gn 12,1-3 Bůh vyzval Abraháma, aby odešel ze své země a šel do země, kterou mu ukáže a udělá z něho veliký národ. Dále v Gn 15,17-18 s Abrahámem uzavírá smlouvu a dává mu zemi od Egyptské řeky až po Eufrat.

Ačkoliv znamením této smlouvy se stala podle Gn 17,9-11 obřízka, obdržel ji Abrahám až poté, co podle Gn 15,1-6 uvěřil Hospodinu, že navzdory tomu, že stále nemá syna, Bůh rozmnoží jeho potomstvo.

Víra a důvěra Bohu, byla Abrahámovi připočtena za spravedlnost. Viditelné znamení smlouvy tedy nebylo podstatou této smlouvy, ale byla jí víra Abraháma, že Bůh ví, do které země má jít, že splní slib o potomstvu a je nakonec schopen vzkřísit i syna, kterého měl obětovat.

Důvěra Bohu, byla tím, k čemu smlouva s ním měla Abraháma vést a v čem byl také zkoušen. V Gn 26,4-5 Bůh opakuje, že Abrahámovi požehná i jeho potomstvu, protože byl poslušen jeho hlasu a jeho zákonům i příkázáním. Evidentně ale nešlo o poslušnost desatera, soboty, či nějakého jiného souboru pravidel. O těch není v textech nikde zmínka. Abrahám byl poslušen Božím vedením a v důvěře se mu po celý život učil odevzdávat. Jak píše apoštol Pavel,¹⁹⁹ zaslíbení se Abrahámovi nedostalo na základě

---

¹⁹⁹ Ř 4,13

zákona, ale spravedlnosti z víry.²⁰⁰ Vnější znamení tak bylo ukazatelem k něčemu mnohem hlubšímu.

4.3.2. Smlouva na Sinaji

Desatero přikázání, je podle Ex 34,28 rovněž smlouvou, kterou zavřel Hospodin s lidem Izraele. Byla to smlouva, kterou měli dodržovat.²⁰¹ Navíc, desky s desaterem, byly uloženy v truhle smlouvy.²⁰² Ačkoliv lze říci, že desatero je obecně přijatelnou platformou řádného soužití ve společnosti, přesto je zřejmé, že vydáno bylo jako smlouva Izraelskému národu.

Součástí této smlouvy ale byly rovněž konkrétní aplikace desatera v běžném životě izraelského národa, jak je vidět v Ex 21-23 kapitole a v knize Deuteronomium.²⁰³

Smlouvou, či znamením smlouvy mezi Bohem a syny Izraele je také nazvána sobota.²⁰⁴ Smluvními stranami smlouvy byl Hospodin a synové Izraele. Připojit se mohl kdokoliv, kdo se nechal obřezat a byl ochoten zachovávat sobotu, jako znamení této smlouvy.

Podle Dt 5,3 Bůh neuzavřel tuto Sinajskou smlouvu s jejich otci, ale s těmi, kteří vyšli z Egypta. Tedy ne s Abrahámem, Izákem a Jákobem, ale teprve v určitém čase až po vyjití z Egypta. Jsme zde tedy svědky, že desatero a konkrétně sobota, byly dány jako součást smlouvy až Izraeli. Dále, nikde až do událostí vydání smlouvy na Sinaji v Písmu nečteme, že lidé sobotu zachovávali. Poprvé o ní slyšíme právě při vydání desatera.

4.3.3. Nová smlouva

Podstatou nové smlouvy, jak ji známe z evangelií, je oběť Ježíše Krista, která se odehrála od okamžiku vtělení, do jeho vzkříšení. Lépe řečeno, On sám, je smlouvou i obětí, která tuto smlouvu činí navždy platnou a převyšuje, přemazává, naplňuje všechny předchozí, platné do té doby s Abrahámem, či Izraelem. Tato je otevřena všem, bez rozdílu a vstup do ní je skrze Krista, zejména ve svátostech. On je cestou, pravdou i životem, a ačkoliv jediným přikázáním je vzájemná láska až na hranici sebedarování

---

²⁰⁰RATZLAFF, Dale. *Sobota v Kristu*. s. 11-15. http://biblickestudie.cz/preklady/t_ratzlaff_sabbath.pdf

²⁰¹Dt 4,13

²⁰²Tamtéž, 10,5.8

²⁰³RATZLAFF, Dale. *Sobota v Kristu*, s. 19. http://biblickestudie.cz/preklady/t_ratzlaff_sabbath.pdf

²⁰⁴Ex 31,16-17

se Otcí i bližním, nikde nečteme o žádných konkrétních příkázáních. Ikonou k následování nejsou příkázání, ale vtělené Slovo, které nás vede skrze Ducha svatého k Otcí, do nitra Trojice.

Má ještě Boží lid zachovávat sobotu? Zde je třeba se blíže seznámit s tím, jak na tuto problematiku nahlížela prvotní církev a časově blízká tradice. Žd 4,1-16 popisuje vejítí do odpočínutí. Bůh stále nabízí vstup do odpočínutí, které trvá od stvoření světa. O sedmém dni se hovoří v knize Genesis a je zajímavé, že oproti předchozím šesti dnům, tento sedmý není ohraničen večerem a jitem. Přestože by se jistě dále střídaly dny a noci, sedmý den byl počátkem času a prostoru společenství s Bohem, který by nebyl ukončen. Pádem lidé z tohoto společenství sedmého dne vypadli a Bůh podle listu Židům do něho stále nabízí vstup. List Židům říká, že do odpočínutí nevešel Izrael pro svoji nevíru, neuvedl je Jozue a ten den stále trvá a jak píše autor, vcházíme my, kteří věříme a přistupujeme skrze velekněze Krista k trůnu milosti.

Zdá se, že odevzdáním se Otcí skrze Krista v Duchu svatém, opět vstupujeme do onoho prostoru a času odpočínutí sedmého dne. Z tohoto důvodu je zřejmé, že zachovávat sobotu, která byla předobrazem, stínem, poukazujícím na Krista, který nás uvede do skutečného odpočinku, tedy společenství, účastenství na Boží přirozenosti, nemá význam tehdy, pokud jsme do něho vstoupili. Stíny ustupují tam, kde přichází světlo.

Ignác Antiochejský v listu Magneským rovněž říká o těch, kteří přešli k nové naději, že „nedrží už sobotu, ale žijí podle dne Páně, kdy také vzešel náš život.“²⁰⁵ Podle apoštolské tradice, platné od Kristova vzkříšení, slaví církev týdenní velikonoční tajemství vždy osmý den, který se nazývá den Páně. V něm Kristus vstal z mrtvých jako druhý Adam, zakladatel a původce nového stvoření, proto křesťané mají svůj den, který zachovávají na památku této události a tím je neděle.

Kristus svým životem i obětí naplnil veškeré nároky Božího zákona, lépe řečeno, věčný Syn prožil v těle svůj imanentní vztah vydání se Otcí tak dokonale, že se pro nás stal zákonem samotným. Vydal se natolik dokonale Dokonalému, že od chvíle, kdy na kříži vykřikl „dokonáno jest“, jsou veškerá příkázání desatera temným stínem, velmi slabě odrážejícím povahu života Nejsvětější Trojice. Jen oběť Krista od počátku vtělení až po kříž ukazuje cestu k následování.

---

²⁰⁵ *Spisy apoštolských otců*. 3. revidované vydání. Praha: Kalich s.r.o., 2004, s. 124.

Z textů Písma i tradice je zřejmé, že přechod ze soboty na neděli, tedy osmý den, den stojící mimo obvyklý cyklus, protože je počátkem nového stvoření, nemající původ a základ v řádu stvoření, nezpůsobila církev, nota bene pod vlivem satana, nýbrž vyplývá ze samotné povahy Kristova díla, že slova staré smlouvy, byla překonána novou, lepší.

Na základě svědectví prvotní církve víme, že tuto skutečnost chápala a přijímala od počátku.

A jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, je zřejmé, že v budoucnu přijde okamžik, kdy bude lidstvo rozděleno na dvě skupiny. Sám Kristus to předpovídá v Matoušově evangeliu 25 kapitole. Říká zde, že kritériem u soudu bude to, zda jsme byť nejmenšímu z bratří učinili dobro a vzhledem k výzvě milovat i své nepřátele, je zcela jasné, že bratry Kristus nemíní pouze ty, kteří milují i nás.

Nová smlouva, kterou Bůh uzavřel v Kristu s člověkem, nás vybízí k radikální změně pohledu na lásku. Měřítkem je Kristus modlící se za své vrahy a toužící po jejich spáse, Kristus, který nevedl ve známost hříchy pokrytců, toužících ukamenovat cizoložnou ženu, Kristus, který i Jidáše pozval ke stolu a těm, kteří mu vůbec nerozuměli a do poslední chvíle se prali, kdo z nich je největší, umyl nohy.

Kdo skrze Krista vstoupil do odpočínutí, stále čekajícího a neukončeného sedmého dne společenství se svatou Trojicí, v něm dochází láska svého cíle a je naplněn zákon sebedarování se. Jakékoliv vyvyšování soboty,²⁰⁶ je oproti tomu návratem zpět.

4.4. Stav po smrti

Jedním z témat, které se v díle Drama věků hojně vyskytuje, je právě víra v kompletní smrtelnost člověka, neboli kondicionalismus – podmíněnou nesmrtelnost.

Zabývat se tedy budu problematikou možné helenizace křesťanské nauky o podmíněné nesmrtelnosti a nesmrtelností lidské duchové duše.

E. G. Whiteová věřila, že nauka o vědomé existenci člověka po smrti, je opět dílem satana, kterou implantoval do myslí již prvních lidí.

„Tvrzení hada Evě v ráji: Nepropadnete smrti, bylo prvním kázáním, které kdy bylo prosloveno o nesmrtelnosti duše, protože „Přestoupením Božích požadavků člověk ztratil nesmrtelnost, kterou mu Bůh slíbil za podmínky, že bude poslušný...Jedině podvodník slíbil Adamovi za neposlušnost život.“²⁰⁷

---

²⁰⁶ A jakéhokoliv dne, kterým se budeme snažit sobotu nahradit ve smyslu nutnosti zachovávat „sobotní“ přikázání.

²⁰⁷ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 336.

Důkazem pro chápání smrti jako spánku, uvádí příklad vzkříšení Lazara, kdy sám Kristus učedníkům řekl, že:

„Náš přítel Lazar usnul...Svým věřícím dítkám znázorňuje Kristus smrt jako spánek...při jeho druhém příchodu však jeho hlas uslyší všechny dítky Boží a vyjdou ze svých hrobů k slávě nesmrtelného života.“²⁰⁸

Oporou pro víru ve smrt, jako spánek až do dne vzkříšení, je E. G. Whiteová i text apoštola sv. Pavla z prvního listu Soluňským.

„...se Pavel snažil poučit je o tom, jak je to vpravdě s mrtvými. Psal o těch, kdož zemřeli, jako by usnuli, jako by byli ve stavu bezvědomí: Nerad, bych vás bratři nechal v nejistotě o lidech, kteří zesnuli...Sám Pán sestoupí z nebe...mrtví v Kristu vstanou nejdříve, potom my živí...spolu s nimi budeme uchvázeni v oblacích...a tak budeme trvale s Pánem...Pavel ukázal, že až přijde Kristus, nesetkají se živí se svým Pánem dříve než ti, kdo zesnuli v Ježíši...mrtví v Kristu vstanou dříve, než se nesmrtelnosti dostane živým.“²⁰⁹

E. G. Whiteová opakovaně v Drama věků poukazuje na údajnou nelogičnost víry v nesmrtelnost duchové duše.

„Kdyby se mrtví už těšili v nebeské blaženosti, nebo kdyby se svíjeli v pekelných plamenech, k čemu by byl soud?“

Autorka jednoznačně trvá na přesvědčení, že nauka o nesmrtelné duchové duši se do křesťanství dostala skrze církev, kterou svedl satan.

„Učení o nesmrtelnosti duše patří mezi falešné nauky, které Řím převzal z pohanství a zanesl do křesťanského náboženství...Satan dostane lidi na svou stranu pomocí dvou podvodů – lži o nesmrtelnosti duše a lži o posvátnosti neděle. První podvod připravuje půdu pro spiritismus, druhý vytváří náklonnost k Římu.“²¹⁰

4.4.1. Helenizace křesťanské nauky

Nejprve je třeba se vyjádřit k domněnce, že křesťanská víra a vyznání, byly infiltrovány pohanskou naukou o nesmrtelnosti duše prostřednictvím řecké filozofie, tak vzdálené biblickému zjevení a holistickému pojetí integrity lidské osoby vůbec. Za tímto názorem stojí pouze neznalost zápasu o formulaci základních dogmat křesťanské víry, který se projevil jak v práci apologetů²¹¹ a následně na prvních koncilech.

Apologeté se zřetelně vymezovali proti gnosticizmu a doketismu, které vycházely z řeckého radikálního protikladu ducha a hmoty. Tím byla ohrožena nejen nauka

²⁰⁸ WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*, s. 368-369.388.554.

²⁰⁹ WHITEOVÁ, E. G. *Skutky apoštolů*, s. 170-171.

²¹⁰ WHITEOVÁ E. G. *Vítězství lásky*, s. 345-346.369.

²¹¹ Jde o obhájce víry druhého a třetího století, kterými byl především Justin Mučedník, Irenej z Lyonu, Klement Alexandrijský a Tertulián.

o Kristově božství, ale rovněž vtělení věčného Slova a tak i spása celé lidské přirozenosti a následné vzkříšení těla.²¹²

Dalším příkladem soustavné snahy o dehelenizaci křesťanské zvěsti, je první koncil konaný v Nicei roku 325. Úsilí Aria prosadit učení, že Kristus není souvěčný s Otcem a byla doba, kdy nebyl, tedy v čase byl stvořen, má svůj původ právě v řeckém způsobu vnímání božství, respektive ve středním platonismu, pro který existuje pouze jediný první počátek, ze kterého teprve vychází jemu podřazený logos, který se stává prostředníkem mezi pravým a jediným Bohem a stvořením.²¹³

Když koncilní otcové formulovali termínem „homoúsios“ soupodstatnost Otce i Syna, jasně se tím postavili proti snahám směřovat řecké vnímání božství se zjevením v Kristu.

Obviňovat církve z toho, že ve snaze získat co nejvíce členů a tím otevřít cestu pro růst vlastní moci, dovolila pronikání řeckých filozofických modelů do křesťanské víry, lze pouze na základě neznalosti dějin těla Kristova.

Na druhou stranu nutno uznat, že církev, jakmile opustila hranice Palestiny, narazila na řeckou kulturu, která v prvním století byla v Římském impériu všudypřítomná. I apoštolu Pavel, když kázal v Aténách o vzkříšení, se dostalo posměchu, protože pro řecký tvrdý dualismus duše a těla, kdy tělo je pouze a jen vězením, bráncí duši v rozletu, by vzkříšení bylo pouze návratem do tohoto vězení.

Jakmile církev narazila na chápání světa tak odlišného od židovského, ve kterém se zrodila, musela se s tímto neznámým myšlenkovým světem vyrovnat. Ne však proto, aby svoji zvěst upravila tak, že by byla přijatelná, nýbrž proto, aby ji dokázala předat skrze pojmy a obrazy, které v dané kultuře byly běžné a lidé tak mohli evangelium rozumět. Ne upravit evangelium, ale obléci ho²¹⁴ do takových výrazových prostředků, které neuberou nic z jeho pravdy, ale pro posluchače se v jejich myšlenkovém schématu a tradici stane srozumitelným.

Odmítnout tuto možnost by znamenalo povinnost, aby se každý učedník Krista musel stát nejprve součástí židovské kultury a pouze ta by byla uznána za jediné prostředí, které bylo vtělením přijato a ve kterém je možné vyjádřit, předat a přijmout evangelium.

Takový přístup by však popíral akt vtělení, protože ono se netýkalo pouze těla, nebo jedné jediné kultury, ale lidskosti jako takové ve všech jejích projevech, tedy i všech

---

²¹² POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, s. 132-146.

²¹³ Tamtéž, s. 147-148.

²¹⁴ Jako věčný Syn „oblékl, přijal“ naši přirozenost.

variant myšlení a kultur, ve smyslu mentality a výrazových prostředků v dané společnosti žité.

Proto kamkoliv se evangelium dostane, je třeba ho „vtělit“, „akomodovat“, do výrazových prostředků dané společnosti.

Na druhou stranu je třeba poukázat na to, že i nejstarší hebrejské představy o smrti, které předpokládaly pouhé přežívání stínů lidí, kteří žili (refaim) na společném místě zemřelých (šeol), které ale nebylo totožné s jejich hroby, je nápadně podobné Homérovu popisu duší (psychai) v podsvětí (hades). Lze tedy vyjádřit pochybnosti o tom, že církev dovolila jakousi kontaminaci evangelia a pravdy Písma, pokud již v hebrejském myšlení představy o přežití člověka po smrti existovaly, i když ještě ve značně nevyjasněné podobě.²¹⁵ Zdá se, že určité aspekty takto pojaté eschatologie jsou podobně přítomné ve všech kulturách. Liší se pouze svým rozvedením, aplikací.

4.4.2. Nesmrtelnost lidské duše

Postavit se proti pojmu nesmrtelné duchové duše a označit ji za satanskou lež je možné. Církev však neučí řecký dualismus tak, jak jej chápali řečtí filozofové, tedy jako boj duše, proti vězení těla. Církev věří, že Bůh stvořil člověka s přirozeností tělesnou i duchovní. Antropologie stavící na Písmu, řecky pojatý dualismus vylučuje, protože tělo i hmotný svět jsou Božím stvořením a tedy dobré.

Člověk „nemá“ duši a tělo, jako by se ony vztahovaly k člověku stojícímu nad nimi, nýbrž je tělem i duší, které jsou jednotou ve své nejhlubší rovině.²¹⁶ Ovšem z druhé strany církev pevně zastává stanovisko, že vědomá existence člověka není ukončena jeho smrtí. V Písmu je zřetelný vývoj v chápání eschatologie člověka.

Starý zákon je nejprve velmi skromný ve formulacích, co se děje s člověkem po jeho smrti. Převládají nevyjasněné představy stínového života, ale výraz šeol naznačuje, že něco z člověka existuje i po smrti. Později se objevuje jakási představa vzkříšení, jak je uvedeno v knize Daniel ve dvanácté kapitole.²¹⁷

V době Krista byla v židovské víře přítomna jak víra ve vzkříšení, tak jeho odmítnutí, jak je zřejmé u farizeů a saduceů. Sám Kristus, cílí pozornost člověka

---

²¹⁵ MTK. *O některých aktuálních otázkách eschatologie*. 1. vydání. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma s.r.o. 2008, s. 53-54.

²¹⁶ MTK. *Společenství a služba – Lidská osoba stvořená k Božímu obrazu*. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří. 2005, s. 22-24.

²¹⁷ Tamtéž, s. 42-43.

především ke vzkříšení, které ovšem není totožné se smrtí člověka, ale s parúsií, takže atemporalismus²¹⁸ není možné doložit Písmem.

Přesto však, jak Kristus sám, tak další novozákonní autoři vyjadřují nejen víru ve vzkříšení, ve kterém vidí cíl a naplnění, ale rovněž hovoří i o přežívání člověka ve vlastní smrti. Jde například o tato místa:

- Mt 10,28 – nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou.
- Mt 22,32 – Bůh není Bohem mrtvých, ale živých.
- Mt 23,43 – Amen pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji.
- Sk 7,59 – Pane Ježíši, přijmi mého ducha.
- 2 K 5,1-10 – Přáli bychom si raději opustit toto tělo a jít bydlet do blízkosti Páně.
- Fp 1,21-24 – Toužím odejít a být s Kristem.

Co můžeme vyvodit ze skutečnosti, že Písmo hovoří jak o vědomém bytí člověka po smrti, tak o vzkříšení z mrtvých? Jsme svědky eschatologie dvou stadií²¹⁹, respektive existence intermediálního stavu člověka mezi vlastní smrtí a vzkříšením a vzkříšením samotným. V Písmu se tedy postupně jako květ rozvíjí pravda o člověku samotném a o jeho údělu. Stejně jako mnohá místa Písem Starého zákona poukazují na příchod Mesiáše ve slávě a díky tomu byl takto očekáván, jsou tam i místa, hovořící o utrpení Spravedlivého služebníka za hříchy a nemoci lidu. Většina míst však hovoří o slávě a moci. Z novozákonního zjevení již víme, že trpící Mesiáš se vztahuje na vtělení věčného Slova a slavný příchod v moci na konečnou parusii.

Z celého zjevení Písem je tedy zřejmé, že Kristus i pisatelé Nového zákona zaměřují svoji pozornost právě na konečný cíl, vzkříšení a oslavení i našeho těla, protože tak dojde k završení oslavení, které započalo v Kristu. Ale nijak nás nenechávají na pochybách, jaký osud nás čeká, pokud zemřeme dříve, než se Kristus vrátí v moci a slávě.

Pravdou tedy zůstává, že intermediální stav je pojímán jako dočasný, přechodový, než nastane plnost.²²⁰ Člověk byl stvořen právě ve své nejhlubší rovině jako integrace tělesné i duchovní přirozenosti, spása tak na nás není dovršena, pokud nedojde oslavení člověk ve své kompletnosti.

---

²¹⁸ Eschatologická koncepce, která se snaží vyrovnat s dualismem nesmrtelné duše a těla, který jak chápe je pozůstatkem platonismu, způsobem, kdy navrhuje, že vzkříšení nastává právě v okamžiku smrti člověka, protože smrtí vystupuje z času.

²¹⁹ MTK. *O některých aktuálních otázkách eschatologie*, s. 47-62.

²²⁰ Tamtéž, s. 47.

Protože však při vzkříšení dojde opět ke sjednocení oslavené tělesné přirozenosti s duchovní, je třeba, aby duchovní přirozenost byla na tuto skutečnost připravena. Zde nacházíme východisko pro očištění a dorůstání naší duchovní přirozenosti před vzkříšením. Sám Pán řekl, že nové víno, musí přijít do nových měchů.

Snad jen pro doplnění vidím za dobré uvést, že tradice rané církve neměla s vědomou existencí člověka po smrti problém. Například Ignác Antiochijský v listu Tralleským píše: „*Můj duch se dává za vás jako očištná oběť, nejen teď, ale také až dosáhnu Boha.*“²²¹

Odmítnut byl církví postoj thnetopsychismu²²² jak u Taciána, tak i u některých arabských heretiků, zaujímajících tento názor. Komplexněji se k tomu vyjádřil Órigenés.²²³

4.5. Nebeská svatyně

V této kapitole nejprve vysvětlím výklad časového údaje 2300 večerů a jiter²²⁴, jak jej E. G. Whiteová chápala, dále se zaměřím na symbol malého rohu a závěr kapitoly věnuji obětnímu systému, který je modelem pro pochopení svatyněových služeb na zemi a jak autorka věřila, i Ježíše Krista v nebi.

Učení o službě Krista v nebeské svatyni, je vedle příběhu o velkém sporu, dalším ústředním tématem díla Drama věků E. G. Whiteové a Církve adventistů sedmého dne. Pochopení nebeské svatyně, má svůj původ v samém počátku adventního hnutí, ihned po velkém zklamání. Zdrojem pro popis tématu je poslední díl Drama věků, „Vítězství lásky.“

Jakýmsi východiskem víry v blízký příchod Krista, se stal biblický text „*Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti (očištění).*“²²⁵

Především W. Miller a později E. G. Whiteová a další adventisté vypočítali, že prorocká lhůta skončí na podzim roku 1844, protože, jak se domnívali, období 2300 prorockých dnů začalo na podzim roku 457 př. Kristem. Tehdy, údajně vydal Artaxerxes dekret o obnově Jeruzaléma. Provedením několika banálních matematických operací nabyli dojmu, že pochopili význam biblického textu Daniel 9, 25-27.

²²¹ *Spisy apoštolských otců*, s. 128.

²²² Od řeckého thanatos – smrt a psýché – duše, tedy pojem, kterým se označuje názor, že při smrti umírá nejen tělo, ale i duše, komplet celý člověk.

²²³ *MTK. O některých aktuálních otázkách eschatologie*, s. 48-49.

²²⁴ Zde musím uznat, že se to částečně překrývá s kapitolou o historii vzniku Církve adventistů sedmého dne a s formováním jejich nauky. Nicméně, na svoji obhajobu uvádím, že na tomto místě jdu do větší hloubky a také vzápětí toto teologické téma analyzuji a vyhodnocuji.

²²⁵ Da 8,14

Šedesát devět týdnů, tedy prvních 483 let z celku 2300 let, sahá podle biblického textu²²⁶ až k Mesiáši, Pomazanému. V Kristově křtu a pomazání Duchem svatým spatřovali naplnění této první lhůty, která se odehrála, vlastně musela odehrát, aby matematika fungovala, v roce 27 po Kristu.

Uprostřed posledního, sedmdesátého týdne, měl být zabit Mesiáš. Z toho plyne, že ukřižování Krista, se odehrálo tři a půl roku po jeho křtu, někdy na jaře roku 31 n. l. A protože podle knihy Daniel, bylo 490 let, tedy 70 týdnů odděleno pro Židy, koncem tohoto období završili své zavržení pronásledováním učedníků a apoštolů a ti se tak obrátili v roce 34 po Kristu k pohanům.

Z období 2300 let, zbývalo po uplynutí 490 let ještě 1810. A těchto 1810 let směřuje právě do roku 1844. A jak prohlásil anděl v knize Daniel, „*Tehdy přijde svatyně ke svému očištění.*“

Nejprve byli přesvědčeni, že svatyní, která má být očištěna, je naše země. V bibli zjistili, že svatyní se označuje jak svatyně postavená Mojžíšem, která byla napodobením nebeské a pak svatyně v nebi. Vzali vážně text z listu Židům, že Kristus vešel do samotného nebe, kde se postavil před Boží tvář a jako náš velekněz, usedl po pravici Božího trůnu, jako služebník pravé svatyně, kterou zřídil Hospodin.

Logicky došli k závěru, že pokud se prorocká lhůta 2300 let naplnila v roce 1844, pak nemohla být očištěna svatyně, chrám židovský, který v té době již po dlouhá staletí neexistoval. Očištění svatyně, se tedy podle jejich názoru muselo vztahovat ke svatyni v nebi a Kristově nebeské službě po jeho nanebevstoupení.

Co si ale máme představit pod pojmem očištění svatyně? Může v nebi existovat něco, co by bylo potřeba očistit? V listu Židům v deváté kapitole, se hovoří o očištění nejen pozemské, ale i nebeské svatyně.

V pozemské svatyni sloužili kněží každý den a jednou za rok vykonal velekněz obřad smíření, očištění svatyně. Každý den ve svatyni hříšníci vyznávali své hříchy a obrazně přenášeli svoje viny ze sebe na obětní zvíře. To pak bylo usmrceno. E. G. Whiteová to dále popisuje takto.

„Krev znázorňuje život hříšníka propadlý odsouzení. Jeho vinu přenesenou na oběť zanesl kněz v krvi obětního zvířete do svatyně a kropil jí před oponou, za níž byla truhla s deskami zákona, který hříšník přestoupil. Tímto obřadem, byl hřích prostřednictvím krve obrazně přenesen do svatyně.

Hříchy Izraele byly přenášeny do svatyně a zvláštním obřadem je bylo třeba je odstranit. Podle Božího příkazu bylo nezbytné vykonat smířcí obřady pro každé oddělení svatyně. Jednou za rok ve

---

²²⁶ Lépe řečeno, jak jej E. G. Whiteová chápala.

velký Den smíření vstoupil nejvyšší kněz do svatyně svatých, aby očistil svatyni. Položil ruce na hlavu živého kozla, vyznal nad ním všechny tyto hříchy, čímž je obrazně přenesl ze sebe na kozla a ten pak byl vyhnán do pouště. Tím byly hříchy lidu symbolicky navždy odstraněny.“

Všechny obřady vykonávané v pozemské svatyni, měly hluboký symbolický význam a odkazovaly na nebeskou realitu.

„A co se při službě v pozemské svatyni konalo obrazně, koná se při službě v nebeské svatyni ve skutečnosti. Služba kněze během roku v prvním oddělení svatyně za oponou, který oddělovala svatyni od nádvoří, představovala službu, kterou Ježíš Kristus zahájil po svém nanebevstoupení. Po osmnáct staletí trvala tato služba. Krev Ježíše Krista představovala přímlovu za věřící, kteří projevovali pokání a zajišťovala jim odpuštění a přijetí u Otce. Jejich hříchy však zůstávaly stále zaznamenány v nebeských knihách.

Jako v obrazné službě v pozemské svatyni se na konci roku konalo dílo smíření, tak se musí – dříve než skončí Kristovo dílo pro vykoupení člověka – vykonat smíření tím, že ze svatyně bude odstraněn hřích. Tato služba měla začít po uplynutí 2300 prorockých dnů. V určenou dobu, jak předpověděl prorok Daniel, vstoupil náš Velekněz do svatyně svatých, aby vykonal poslední část svého slavného díla, očistění svatyně tím, že z ní budou odstraněny nebo vymazány záznamy hříchů. Než se to však může stát, musí být záznamy prozkoumány, aby se rozhodlo, na koho se může vztahovat smíření v Ježíši Kristu. Očistění svatyně proto zahrnuje také vyšetřování – soud. Toto dílo se musí uskutečnit dříve, než Ježíš Kristus přijde.

Až se Kristus přestane přimlouvat za lidstvo v nebeské svatyni, budou muset lidé žijící na zemi stát před tváří svatého Boha bez prostředníka. Jejich šat musí být bez poskvrny, jejich povaha musí být očištěna od hříchu krví Pána Ježíše. Zatímco v nebi probíhá vyšetřovací soud, zatímco vyznané hříchy věřících jsou odstraňovány ze svatyně, musí Boží lid na zemi vykonat zvláštní dílo očistění, odstranění hříchu. Až bude toto dílo dokončeno, budou Kristovi následovníci připraveni na příchod svého Pána.

Všichni, kdo s vírou následují Ježíše Krista ve velkém díle smíření, mají prospěch z jeho prostřednické služby. Pochopitelně lidé, kteří zavrhnou světlo, jež objasňuje tuto Kristovu službu, nemají z něho žádný užitek. Lidé nemohou beztretně odmítat varování, která jim Bůh milostivě posílá.“²²⁷

Pokusme se nyní podívat na klíčová tvrzení tohoto tématu.

4.5.1. 2300 večerů a jiter – 2300 let

Aby se autorka a Církev adventistů sedmého dne dostali s veršem Da 8,14 až do roku 1844 po Kristu, jako počátku očistného soudu v nebi, museli ztotožnit 2300 večerů a jiter s dny a ty vysvětlit jako prorocké roky.

Na podporu výměny den za rok uvádějí dva verše z Písma. Jde o Nu 14,34 a Ez 4, 4-6. V prvním případě měl Izrael za každý den průzkumu země, tedy 40 dní, nést vinu v podobě 40 let na poušti. Ve druhém případě, měl prorok nést vinu lidu střídavým

²²⁷ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 260-274. Z uvedené části knihy, čerpá celý text 4.5.

ležením na pravém a levém boku a zde konkrétně za každý rok nepravosti, ležet jeden den, v součtu tedy 430 dní.

Přístupy jsou zde opačné, jednou jde o den za rok, jindy o rok za den. Ale především, sám Hospodin na obou místech tuto výměnu nařizuje a ani v jednom z případů, nejde o prorocké dny do budoucna. Jedná se vždy o konkrétní roky, či dny, nikoliv prorocké časové údaje. Text obou míst nemá charakter proroctví.

Nelze tedy toto Hospodinovo počínání v konkrétních situacích, navíc v obou případech rozdílné, zobecnit na jakýsi Boží model výkladu časových údajů v Písmu.

V případě 2300 večerů a jiter, je navíc zřejmé, že jde o označení večerní a ranní zápalné oběti v chrámu. Tím by se nám ovšem počítání zúžilo na 1150 dní, ve kterých došlo k celkem 2300 večerním a ranním obětem. Můžeme tedy uzavřít, že nikde v tomto verši Bůh nevybízí k tomu, aby došlo ke směně dnů za roky.²²⁸

4.5.2. Malý roh

Aby se autorka dostala s 2300 večery a jitry do roku 1844, bylo rovněž nutné, aby se znečištění svatyně nevztahovalo k pozemské svatyni, která skončila kolem roku 70 po Kristu, ale ke svatyni nebeské. Podíváme-li se na verše Da 8,8-13, upoutá naši pozornost činnost malého rohu, který svoji činností svatyni znesvěcuje. E. G. Whiteová věřila, že malým rohem, je papežská církev.²²⁹ Tak vykládala i verš Da 7,25, kde se o malém rohu hovoří jako o mocnosti, která se bude snažit změnit doby a zákon, což vztáhla na římsko-katolickou církev a jí údajně provedenou změnu soboty na neděli. Tomuto tématu jsem se věnoval podrobněji v kapitole 2.5.3 Historické nepřesnosti.

Díky identifikaci malého rohu s papežskou církví,²³⁰ pak bez obtíží věřila, že znesvěcení i očištění svatyně, vztahující se k 2300 večerům a jitrům, se musí odehrát v době po Kristu, tedy v době, kdy již pozemská svatyně nebude existovat a tedy může jít v tomto verši pouze o svatyni nebeskou.

---

²²⁸ Jiná situace je v případě Da 9,24-27. Zde se například v poznámkovém aparátu Jeruzalémské bible objevuje názor, že jde o dokonalé číslo týdnů, roků.

²²⁹ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 282.

²³⁰ E. G. Whiteová i Církev adventistů sedmého dne věří, že znečištění svatyně, spočívající v zastavení ustavičné oběti znamená, že papežství upoutá pozornost lidí místo na oběť Kristovu a jeho přímluvnou službu v nebi, dolů na oltář, kde proměňuje chléb a víno na tělo a krev Krista. Je ale navýsost zřejmé, že na Kristovu přímluvnou službu nemá žádná pozemská moc vliv a je konána v prospěch člověka bez ohledu na pozemské vlády a mocnosti. Proto se nelze ztotožnit s názorem, že liturgie katolických církví jakkoliv zastíňují, či ruší, zastavují službu Krista v nebeské svatyni, ba právě naopak, na tuto jeho službu přímo nejen poukazují, ale na základě jeho příkazu, jí z jeho pověření a moci činí stále přítomnou.

Poznámkový aparát Jeruzalémské bible ztotožňuje činnost malého rohu s helenizací Izraele za Antiocha Epifana. Vyloupil jeruzalémský chrám, ve svatyni svatých postavil sochu Jupitera, na oltáři Hospodina nařídil obětovat vepře.²³¹ Není bez zajímavosti, že Antiochův zákaz obětovat v chrámu, trval zhruba tři roky, kdy po vzpouře Matitjáše s jeho syny z rodu Hasmoneovců došlo opět k znovu posvěcení chrámu a obnovení obětního systému.²³²

Poněkud překvapující aplikaci verše Da 8,14 najdeme v evangeliu sv. Matouše 24, 15, kde Kristus varuje před ohavností zpusťování, která se má odehrát na svatém místě a jak dodává, o níž mluvil prorok Daniel. Kristus toto prorocké místo vztáhl na obklíčení Jeruzaléma a chrámu římskou armádou.

Zde máme příklad pochopení verše Da 8,14 od samotného Spasitele a jde o aplikaci vztahující se k chrámu pozemskému a činnosti pohanského národa, který opět znesvětil obětní systém. Neodkazuje k znesvěcující činnosti církve, která, ačkoliv není bez hříchu, je jeho tělem a k očištění v nebeském chrámu.

4.5.3. Obětní systém

Základem nauky o očištění nebeské svatyně a vyšetřovacího soudu je rozfázování Kristovy služby na základě liturgického obětního systému, jak jej provozoval Izrael v pozemské svatyni. Jak je uvedeno v citátech, kromě jednoho dne v roce, se prováděly na nádvoří oběti, jejichž krev byla vnášena do prvního oddělení svatyně.

Tuto první fázi E. G. Whiteová ztotožňuje s první a nejdelsí částí Kristovy služby v nebeské svatyni, kdy vyznané hříchy lidí jsou v jeho krvi vnášeny do nebeské svatyně, kterou tímto znečišťují a tam zůstávají až do roku 1844, kdy má započít její očištění, tedy nastat druhá fáze, poslední den liturgického kalendáře Izraele, Den smíření.²³³ Hřích tedy ačkoliv je odpuštěn, přesto podle autorky zůstává v nebeské svatyni, znečišťuje ji a ta čeká na očištění.

Zprv je třeba říci, že krev, svatyni vyznaným hříchem neznečišťuje, ale hřích naopak očišťuje.²³⁴

Dále na základě verše Žd 6,19-20.9,12.24 je zřejmé, že Kristus po svém nanebevstoupení, vešel přímo do nejsvětějšího místa nebeské svatyně, do svatyně

---

²³¹ NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. 2. vydání. Praha: Kalich. 1956., s. 31.

²³² *Nový biblický slovník*. Praha: Návrat domů. 1996, s. 33.

²³³ Lv 16

²³⁴ Lv 4,27-31; Iz 43,25; Žd 8,12.

svatých, do samého lůna Trojice. Nikde nám Písmo neponechává prostor pro názor, že Kristova služba ve svatyni v nebesích, je dvoufázová, jak tomu učí E. G. Whiteová.

Jak se pak vypořádá s dvoufázovou službou v rámci liturgického roku Izraele?

Pokud list Židům ztotožňuje velekněze Izraele s Kristem a jeho vstupem do nejsvětější svatyně v nebi po nanebevstoupení, pak je zřejmé, že Den smíření v Izraeli a očištění od hříchů, ke kterému došlo pouze v jeden den v roce, byl předobrazem na Kristovu oběť od okamžiku vtělení až po nanebevstoupení.

Tehdy byl v lidské přirozenosti přijatý Věčným Slovem odstraněn hřích, nerealizovaná synovská vydanost Otcí a tak stvořen nový počátek v druhém Adamovi. Oběti, které Izrael konal ve víře po celý předchozí rok, byly předobrazem Božího odpuštění před Kristem, s ohledem na jeho budoucí zásluhy a dílo. Obdobná situace nastala v případě neposkvrněného početí Panny Marie.

Uzavřít můžeme tím, že jakmile ztotožníme činnost velekněze Izraele konanou v Den smíření s obětí Krista od vtělení, přes vzkříšení po nanebevstoupení do nejsvětější svatyně v nebi, padá tím celý koncept výkladu E. G. Whiteové ohledně 2300 večerů a jiter, včetně ztotožnění malého rohu s katolickou církví.

Nelze rovněž opomenout fakt, že tento přístup vede k jednoznačnému legalismu a soustředění se na dokonalý život, protože od 22. 10. 1844²³⁵ v nebi probíhá postupně soud nad hříchy jednotlivých lidí a v případě, že žili čistým životem, pak teprve tehdy, je na ně vztažena očištná moc Kristovy krve a jejich hříchy jsou vymazány. Nikdo ale neví, kdy přijde na řadu a tak je třeba usilovat žít maximálně v souladu s Božími příkázáními, hříchy vyznávat a snažit se žít bez jejich přestupování. Nakonec, po ukončení tohoto soudního procesu budou údajně lidé žít na zemi těsně před parusíí bez nebeského Přímluvce. Nikde Kristus nezjevil, že by kdy přestala jeho služba v náš prospěch u nebeského Otce, naopak, svoji přítomnost slíbil církvi až do konce světa.²³⁶

Sám autor této práce podává svědectví, že toto teologické téma v jednu etapu jeho života způsobilo, že se rozešel nejen s Církví adventistů sedmého dne, ale rovněž s Kristem, protože si byl vědom, že nedokáže dosáhnout požadovaného ideálu. O to více je vděčný Bohu za milost, lásku a milosrdenství, které poznal ve tváři Krista, tak, jak jej podává katolická církev.

---

²³⁵ Již tento fakt, že v konkrétní den byl v nebi spuštěn proces očištění nebeské svatyně je bezesporu zářející. Patrně to souvisí s přílišnou ekonomizací času v imanentní Trojici.

²³⁶ Kristovo sebedarování se Otcí, trvalost spojení Věčného Slova s tělesnou přirozeností Ježíše z Nazareta je nám zárukou, že i my se skrze něho a s ním a v něm, můžeme Otcí darovat a tato cesta nebude nikdy zrušena.

4.6. Ostatek

V této kapitole popisují výklad poselství tří andělů z knihy Zjevení sv. Jana, jak jej autorka chápala a vztahovala na adventisty sedmého dne.

Církev adventistů sedmého dne, stejně jako E. G. Whiteová ve svých spisech vyznávají, že jejich církev je na základě proroctví Písma svatého předpovězeným hnutím, které má od Boha poselství, jež má připravit svět na druhý příchod Krista a vést lidi k tomu, aby opustili odpadlé učení křesťanských církví a připojili se k poselství pravdy, jak je hlášáno třemi anděly ve Zjevení 14 kapitole.²³⁷

Přesvědčení, že adventisté jsou Písmem předpovězeným hnutím, autorka čerpala z textů Zj 12,17 a 19,10. Zde se nejprve hovoří, že drak, tedy satan, se v hněvu vůči ženě obrátil proti ostatnímu jejímu potomstvu, proti těm, kteří zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova.²³⁸

Přikázání Boží, je důsledné dodržování všech Božích přikázání, včetně soboty, tak jak se projevuje v hnutí Církve adventistů sedmého dne.

Zjevení 19,10 pak podle autorky vysvětluje, co je tím svědectvím Ježíšovým. Tam je napsáno, že kdo vydává svědectví Ježíšovi, má ducha proroctví a jak bylo již krátce uvedeno v poznámce č. 79, duchem proroctví je prorocký dar E. G. Whiteové.

A právě tato církev, která zachovává všechna přikázání a v níž byl skrze E. G. Whiteovou dar proroctví, má poselství tří andělů, které má připravit svět na Kristův návrat.

Jak je tato víra ztvárněna a popsána v díle Drama věků od E. G. Whiteové?

„Bůh viděl, že mnozí z jeho vyznavačů nebudují pro věčnost. Ve své milosti jim chtěl poslat varovné poselství, aby je vyburcoval z jejich otupělosti a připravil je na příchod Pána Ježíše.

Toto výstražné poselství je obsaženo ve 14. kapitole knihy Zjevení. Popisuje se zde trojnásobné poselství, které symbolicky vyhláší nebeské bytosti. Bible uvádí, že toto poselství je součástí věčného evangelia. Bůh nesvědčil hlásání evangelia andělům, ale lidem. Byli to lidé, kteří přijali pevné prorocké slovo.“²³⁹

4.6.1. První andělské poselství

Poselství prvního anděla ohlašuje podle autorky začátek Božího soudu.²⁴⁰

²³⁷ *Adventisté sedmého dne věří – Výklad základních věroučných článků.*, s. 195-215.

²³⁸ Ostatní potomstvo. Odtud autorka i adventisté čerpají označení svého hnutí, jako hnutí ostatku, tedy těch, kteří zbývají z pravého Božího lidu a mající za úkol volat všechny k návratu k pravdě Písma.

²³⁹ E. G. Whiteová tento text vztahuje na Církev adventistů sedmého dne a předchází adventní hnutí Williama Millera.

²⁴⁰ Myšleno rok 1844.

„Apoštol Jan viděl anděla letícího středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. Volal mocným hlasem: Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu, poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.

Zpráva, nastala hodina jeho soudu, ukazuje na závěrečné dílo Kristovy služby pro záchranu lidstva. Aby se lidé mohli připravit na to, aby při soudu obstáli, poselství je vyzývá: Bojte se Boha a vzdejte mu čest, poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod. Je nezbytné, aby lidé zachovávali Boží zákon a tak se připravili na soud, aby ho uctívali jako stvořitele nebe i země. Zachovávání soboty je znamením věrnosti pravému Bohu, tomu, který učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“²⁴¹

4.6.2. Druhé andělské poselství

Text poselství druhého anděla, chápe E. G. Whiteová jako varování před římským katolicismem a protestantskými církvemi, které odpadly od svých reformačních zásad a v poslední době před příchodem Krista se přibližují zpět k Římu.

„Podle čtrnácté kapitoly knihy Zjevení následuje prvního anděla druhý anděl a volá: Padl, padl veliký Babylon, který opojil všechny národy svým smilstvem a dal jim pít z poháru hněvu.

Babylon, žena ze Zjevení sedmnácté kapitoly, je vyličen jako žena oděná purpurem a šarlatem. Viděl jsem tu ženu zpitou krví svatých a krví Ježíšových svědků. Moc, která po dlouhá staletí neomezeně vládla, nad křesťanskými panovníky, je Řím. O žádné jiné mocnosti než o římské církvi, která tak krutě pronásledovala Kristovy následovníky, se nedalo právem říci, že je opilá krví svatých. O Babylonu se říká, že je matkou všeho smilstva. Jako její dcery jsou označeny církve, které přijaly její učení, její tradice.

Poselství ze čtrnácté kapitoly, které ohlašuje pád Babylónu, musí označovat ty náboženské organizace, které byly kdysi čisté, ale které se zvrhly. Protože toto poselství následuje po upozornění na soud,²⁴² bude hlášáno až v posledních dnech. Nemůže tedy označovat pouze římskou církev, protože ta odpadla od Boha už před mnoha staletími. Mnohé protestantské církve napodobují příklad Říma v hříšném spojení s králi země. Potomci reformátorů obvykle slepě lpí na věrouce otců a odmítají uznat cokoli, co jejich otcové nepřijali.“

4.6.3. Třetí andělské poselství

Ve třetím poselství je údajně předpovězeno, že Římská církev bude před Kristovým návratem silou vynucovat dodržování neděle, jako znamení její moci, měnit Boží zákon.

„Vedle lidí, kteří zachovávají Boží přikázání a mají víru v Ježíše, představuje poselství třetího anděla další skupinu a vyslovuje proti jejím bludům důrazné varování: Kdo kleká před šelmou a před

²⁴¹ Odkaz citací poselství 1-3 anděla, je uveden v poznámce č. 238.

²⁴² Tedy v souvislosti s rokem 1844.

její sochou, kdo přijímá její cejch na čelo či na ruku, bude pít víno Božího rozhorlení. Co představuje šelma, socha a cejch neboli znamení?

Zvláštním poznávacím znamením šelmy a tím také její sochy, je přestupování Božích přikázání. O malém rohu neboli papežství, prorok Daniel napsal: bude se snažit změnit doby a zákon (Dan 7,25). Římská církev změnila sobotu na neděli a tím narušila Boží zákon. Když však bude zachovávaní neděle přikázáno zákonem, pak každý, kdo přestoupí Boží přikázání, přijme znak oddanosti šelmě – cejch šelmy. Vynucují-li protestantské církve zachovávaní neděle, vynucují tím vlastně uctívání papežství, šelmy.

Tím, že vynucují náboženskou povinnost státní mocí, zřizují církve šelmě sochu. Proto bude vynucené zachovávaní neděle ve Spojených státech vynuceným uctíváním šelmy a její sochy. Svět musí být před tímto hříchem varován, dříve než na něj dopadnou Boží soudy.²⁴³

Nejprve bych se rád věnoval analýze poselství andělů, jak je autorka chápala a následně pojetí pojmu „ostatek.“

V předchozí kapitole jsem ukázal, že veškerá tematika v souvislosti s rokem 1844, tedy jak dvoufázová služba Krista v nebi, tak probíhající soud v nebi od roku 1844 a další, padají díky faktům, které nám předkládá samo Písmo, zejména list Židům.

Z toho důvodu, navzdory silně symbolické mluvě a obrazům knihy Zjevení sv. Jana lze říci, že dát do souvislosti poselství tří andělů ze Zjevení 14 kapitoly s očištěním svatyně,²⁴⁴ jak je pospáno v knize Da 8,14 a s adventním hnutím, i Církví adventistů sedmého dne, je nesprávné.

Poselství prvního anděla chápe E. G. Whiteová jako počátek druhé fáze Kristovi služby v nebi, respektive soud, který tam započal 22. 10. 1844 a probíhá dodnes. Souzeni jsou všichni lidé a až skončí, přijde Kristus s odplatou zpět. Výzvu anděla, abychom začali brát vážně vztah s Bohem, chápe jako činnost adventního hnutí.

Z hlediska Písma svatého, zejména spisů Nového zákona, je ale zřejmé, že se soudem je to jinak. Tak především je třeba si uvědomit, že Zjevení sv. Jana, nebylo sepsáno s dovětkem „otevřít a číst až v polovině 19. století.“ Podle knihy samotné, jde o text aktuální již v době svého sepsání.²⁴⁵ Pokud tedy autor zvěstuje, že nastala hodina Božího soudu, nejde o událost, která nastane až v daleké budoucnosti, ale jde o současnost.

Tak to potvrzuje i text 1 Pt 4,17, ve kterém autor popisuje, že přišel čas, aby nastal soud od domu Božího. Opět jde o událost již přítomnou.

---

²⁴³ WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*, s. 199.242-245.276-278.282-287.

²⁴⁴ Zejména s poselstvím prvního anděla, kde se mluví o tom, že nastala hodina soudu.

²⁴⁵ Zj 1,3 a 22,6-7.

Je nutné rozlišovat soud jako událost, která nastane okamžikem naší smrti (soukromý soud – viz. Židům 9,27), nebo příchodem Krista a tím, kdo je Soudem. Je podstatné, že soud není především okamžik, který by nastal (i když také), soud není „co“ a „kdy“, ale zejména „Kdo“. Soudem je sám Kristus. Ten, který prožil naprosté sebedarování se Otcí, prosté všeho sobectví a sebelásky až na smrt. On je soudem každého z nás. Kdo je v něm, kdo ho následuje cestou oběti svého života na oltář Otce, není souzen. Kdo žije pro sebe, ten je odsouzen již nyní.

Kristus – Soud, probíhá od chvíle nanebevstoupení jako měřítko všeho lidského konání i myšlení. Nikoliv až od roku 1844. Měřítkem není desatero, ale podle analogie entis Kristus sám a setkání s ním v okamžiku smrti, nebo při jeho návratu, je soudem.

Výzva, abychom poklekli před tím, kdo učinil zemi, moře i prameny vod, je nádherným odkazem k oddání, sebedarování se tomu, kdo se ve stvoření daroval nejprve nám. Tady opět nejde o zákon a jeho rigidní dodržování, ale o lásku a darování se.

Poselství druhého anděla vztahuje autorka na papežství, zejména v souvislosti s popisem Babylonu v sedmnácté kapitole Zjevení, kde se hovoří, že je zpitý krví svatých a krví Ježíšových svědků. Nejprve je třeba říci, že podoba papežství, se kterým autorka Babylon identifikuje, v době vzniku spisu Zjevení sv. Jana ještě neexistovalo. K pochopení pojmu „Babylon“ je třeba jít do Starého zákona (Gn 11), kde se hovoří o stavbě babylonské věže. Stavitelé měli za cíl dosáhnout vrcholem k nebi, učinit si jméno a nebýt rozptýlení.

Babylonská věž byla evidentně snahou zabezpečit lidstvo, lidskou cestou do nebe. Tento princip lze pochopitelně nalézt v každé době i kultuře. A každá z podob tohoto principu napadá ty, kteří chtějí spoléhat na Boha a důvěřovat mu.

Od doby Kristovi oběti, jeho smrti a vzkříšení, je jedinou spolehlivou a k Bohu, do nitra Trojice vedoucí cestou On. Proto kniha Zjevení sv. Jana jednoznačně popisuje, že Soudem je Kristus (první anděl) a jedinou fungující cestou k Bohu je On. Všechny cesty, které s Kristem a sebedarováním se Otcí skrze něj nepočítají, nevyhnutelně padnou a v očích Božích již padly. I když se snaží následovníky Krista utopit v krvi a sami si tak dokázat, že mají moc a jsou tedy schopny vést k cíli, nikdy se tam nedostanou. Pouze sebevzdání se Otcí skrze Cestu – Syna, vede ke spojení se s Boží přirozeností.

Třetí anděl varuje, že kdo tuto skutečnost nepřijme, neuvěří, že „není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni“, setkají se právě se

Soudem – Kristem a jejich osud, již nepůjde změnit. A pro tuto pravdu, jak píše autor Zjevení sv. Jana, stojí za to i zemřít.

K pojetí adventního hnutí jako církve ostatků je třeba říci, že tradice římskokatolické církve odedávna vidí v ženě, popsané ve Zj 12 kapitole nejen Boží lid, církev, ale rovněž Pannu Marii, která je „*vzorem církve ve víře, lásce a dokonalém spojení s Kristem.*“²⁴⁶

Samotný kontext 12. kapitoly knihy Zjevení hovoří o něčem jiném, než o výlučném společenství uvnitř církve.

Především, celá kapitola hovoří o ženě, která porodila syna. Drak chtěl syna zahubit, ale Bůh ho vzal, byl přenesen k Bohu. Pokud oním synem je Kristus, pak ženou, je Panna Maria. Z evangelia sv. Jana víme, že Kristus dal své matce nejen apoštola Jana, ale přál si, aby se jejími dětmi, stali všichni jeho bratři a sestry, kteří v něho uvěří.

Pokud se tedy v 17 verši hovoří o ostatním jejím potomstvu, nelze z toho v žádném případě usoudit na „ostatek“, respektive jakýsi zbytek Božího lidu, který je povolán odpadlou většinu zvát k návratu k pravému uctívání Boha.

Ostatní potomstvo ženy – Panny Marie (rovněž církve), jsou všichni ti, kteří následují Syna a stávají se tak syny a dcerami Panny Marie – Církve. A to od počátku. Není zde prostor pro výklad, že tímto ostatkem je hnutí, vzniklé až osmnáct století po smrti a vzkříšení Krista. Jsou to ti, kteří zachovávají přikázání Boží – lásky i vůči nepřátelům, jak je zjevné z janovských novozákonních spisů a drží se Ježíšova svědectví. Tím jsou slova a život Kristův, předávaný apoštoly a církví.

Kdo milují své bratry a drží se apoštolského učení předávaného církví, jsou dalším, ostatním potomstvem ženy – Panny Marie – Církve, proti nimž satan namířil svoji nenávisť. Protože jsou tělem Syna na tomto světě, Syna, kterého chtěl zahubit, ale vzkříšením a nanebevstoupením k Otci byl vyňat z jeho dosahu.

Je zřejmé, že autorka chápe adventní hnutí jako výlučného vlastníka pravdy pro poslední dobu před Kristovým příchodem a kdokoliv ji nepřijme,²⁴⁷ přijme namísto Božího znamení, znamení šelmy. Takové pojetí nejen zavání sektářstvím, ale rovněž zužuje evangelium, předkládané novozákonními spisy. Pozornost člověka zaměřuje nikoliv na Krista, ale na zákon, kterému On vyhověl a je příkladem pro nás, kteří ho v tomtéž musíme následovat. Jak bylo napsáno v předchozích kapitolách, nese tento

---

²⁴⁶ LG 63.

²⁴⁷ Zachovávání soboty, snaha o dokonalý soulad s Božím zákonem a další.

pohled rysy antikrista, respektive nahrazující Krista něčím jiným, v tomto případě zákonem.

Pokud je církev Tělem Kristovým, má pokračovat v tom, co konal on. Zjevovat Otce, který se dává všemu stvoření a jít cestou vděčného vydání se jemu.

Závěr

Máme za sebou krátký exkurz, napříč vybranými teologickými tématy, která jsou stěžejní v díle Drama věků od autorky E. G. Whiteové a také tvoří podstatu teologie Církve adventistů sedmého dne.

Jak na závěr zhodnotit teologii, která je v rámci křesťanských společenství natolik odlišná a specifická, že se jí někteří teologové zdráhají pokládat za křesťanskou?

Je třeba říci, že jde o kompaktní celek, který nabízí podrobné vysvětlení duchovního „zákulisního“ dění, jež však není přímo ve zjevení Písma a tradice obsaženo. Navíc některými svými důrazy, dává svým členům pocit jisté výlučnosti a nepostradatelnosti, který ve spojení s identifikací církví zachovávajících neděli jako Babylonu, probíhajícího soudu v nebi od 22. 10. 1844 a blížícího se příchodu Krista, vytváří emotivní prostředí konce světa, stojícího již 170 přede dveřmi. Díky těmto prvkům, má adventní hnutí nesmírně silnou dostředivou sílu, takže je těžké vymanit se z jejího vlivu a neprožívat strach a obavy o svoji spásu.

V následujícím textu zhodnotím nastíněná teologická témata podle alespoň některých tradičních dogmatických traktátů.

Trinitologie a pneumatologie

Mnozí ze zakladatelů Církve adventistů sedmého dne byli a zůstali ariány. Ačkoliv se ve svých věroučných člancích tato církev oficiálně přihlásila k víře v Trojjediného Boha Otce, Syna i Ducha svatého, přesto zůstává faktem, že periodicky prožívá ve svém středu, pokusy o znovuoživení antitrinitárních postojů. E. G. Whiteová zejména v díle „Touha věků“, vyjádřila víru v Krista, ve kterém je život neodvozený, nevypůjčený a původní. Zůstává však otázkou, kam směřuje vyjádřením, že Syn byl „povznesen“ na roveň Otci.

Ačkoliv autorka hovoří o působení Ducha svatého, kterého odmítá jakkoliv vysvětlovat, přesto je zarážející, jeho nepřítomnost v základním příběhu „velkého sporu“. Domnívám se, že důsledkem je právě zaměření se na zákon a celý následný legalismus, který se ztrácí naopak s přítomností Ducha svatého, který vede ke spojení s Kristem, ve kterém byl zákon naplněn.

Rovněž se domnívám, že nepřítomnost Ducha svatého v tomto fundamentálním příběhu, kterým se adventisté liší od všech ostatních denominací, může být právě odrazem nevyjasněné trinitologie. A za takových okolností autorce a následně celé

církvi může unikát, hloubka trinitární perichoreze a jejího vlivu na spiritualitu jak na rovině ekleziální, tak osobní. Ta jediná ukazuje na podstatu vnitro trojičního života, kterým není zákon a jeho obhajoba, ale láskyplné a bezzbytkové sebedarování se.

Kosmologie

E. G. Whiteová zastává k prvním třem kapitolám knihy Genesis čistě literární přístup. Události se odehrály tak, jak byly zapsány. Autorka sama vyjadřovala přesvědčení, že skutečná víra nemůže být v rozporu s vědou, tím však myslela, že věda, by měla zkoumat zákonitosti přírody v souladu s Písmem.

Pro E. G. Whiteovou je charakteristické, že nerozlišuje popis události stvoření, od postupu, kterým se udál. Potřeba víry ve stvoření, které nebylo rozprostřeno v časovém období, jak jej naznačují poznatky vědy, vyplývají z faktu, že pouze stvoření v šesti dnech, zakládá argumenty pro zachování soboty, jako památníku stvoření a vytváří pro tuto skupinu křesťanů tak charakteristickou identitu.

Římskokatolická církev se v minulosti již několikrát přesvědčila o nutnosti dialogu s exaktními vědami, protože právě ony mohou teologii poodhalit slávu Božího působení v řádu stvoření.

Christologie a soteriologie

Z textů, vztahujících se v Drama věků k životu a dílu Ježíše Krista, vyplývá především skutečnost, že Kristova spásitelská úloha spočívala zejména v obhajobě Boží povahy a platnosti zákona, který Bůh vydal. Je otázka, zda by se v tomto případě neměla christologie spíše jmenovat nomologie.

Primární úlohou Krista však bylo zjevit Otce a prožít v ekonomické Trojici synovský vztah k Otci, jak jej prožívá v Trojici imanentní. Z christologie autorky je zřejmý její důraz na zákon. Celý příběh „velkého sporu“ je soustředěn právě a prioritně na zákon, v jehož důsledku je i celá spiritualita zaměřena výrazně legalisticky.

Další zvláštností je postoj autorky ke zkouškám, kterými Kristus v průběhu vtělení prošel. Její pojetí, že mohl ve svých zkouškách padnout, spíše ukazuje ke dvěma subjektům v Kristu, než k jedinému subjektu Věčného Slova, prožívajícího imanentní synovský vztah k Otci skrze přijatou lidskou přirozenost.

Pojetí, že Kristus mohl neobstát, pochopitelně také silně ovlivňuje spiritualitu, protože pokud Kristus mohl padnout, ale nepadl, musíme i my usilovat o to samé.

Pojetí, že Kristus mohl utrpět věčnou ztrátu, souvisí s vírou, že ti, kteří nakonec nebudou vykoupeni, zahynou na věky. Tak chápe autorka druhou smrt nevykoupených po druhém příchodu Krista. Ne trápení v pekle na věky, ale smrt, neexistence na věky.

Pokud mohl utrpět Kristus věčnou ztrátu, tedy zahynout na věky, kdyby selhal ve svém díle vykupitele, pak existují pouze tři možnosti, z nichž ani jedna nemůže obstát v rámci klasické, tradiční křesťanské christologie.

Zaprvé, Kristus nebyl Božím Synem, vtěleným Věčným Slovem, ale pro spásu adoptovaným stvořením. De facto, nedošlo k inkarnaci Věčného Slova, ale Bohem stvořeného anděla. Tato možnost ukazuje na ariánský postoj k osobě Krista. Takový postoj však byl v minulosti církví nejen odmítnut, ale není ani reálný, vzhledem k nemožnosti theosis člověka. Pokud Kristus nebyl Věčným Slovem, vtěleným v lidské přirozenosti, neexistuje most k Božské přirozenosti. Takový Kristus by mohl žít dokonalým životem, ale nemohl by nás „vnést“ do lůna Boží Trojice, obnovit v nás podíl na božské přirozenosti, kterou by v sobě nezahrnoval.

Zadruhé, v Kristu byly dva subjekty, nikoliv jeden, Věčného Syna. V takovém případě však nedošlo k opravdovému nesmíšenému a neoddělenému spojení lidské a božské přirozenosti v osobě Slova. Bůh se v Kristu nestal opravdovým člověkem a nedošlo, k vykoupění lidské přirozenosti. Nemohlo být skutečně vykoupeno to, co nebylo přijato. Tento postoj, byl církví odmítnut v 5. století na koncilu v Efezu, ve známém sporu mezi Cyrilem Alexandrijským a Nestoriem.

Třetí možnost je pravděpodobně nejabsurdnější. Kristus byl vtěleným Věčným Synem, byl jediným subjektem Slova v přijaté lidské přirozenosti, ale vydán nebezpečné misi, při které mohl zemřít navěky. Tento postoj implikuje dvě alternativy.

Věčné Slovo, Syn, souvěčný a soupodstatný s Otcem, by mohl nebýt. Tato skutečnost je však nejen absurdní, ale nelogická. Dárce života, zdroj života, v němž je život původní a neodvozený, přeci nemůže ztratit to, čím je. Krajiní kenoze, kterou přijal, nezahrnovala zánik toho, čím je, ale nenárokování si své božské podstaty.

Druhá možnost je, že při vtělení, by došlo k rozplynutí Božské osoby jednoho z Trojice v lidské přirozenosti. Což je nemožné, protože lidská přirozenost nemůže pohltnout božskou a navíc, osoba Syna, nemůže zmizet v osobě Krista jako člověka. Tato hereze se snad v dějinách církve ani nevyskytla.

Z uvedeného popisu je zřejmé, že nedůvěra k vyznáním církve, jak byla učiněna v minulosti a odmítnutí k čemu církev dospěla pod vlivem Ducha svatého v průběhu

svých dějin, vede ke zmatku a vyjádřením, která při podrobném zkoumání nejsou konzistentní a v důsledku končí stejně v již dávno odmítnutých herezích.

Eklesiologie

E. G. Whiteová vidí Církev adventistů sedmého dne jako naplnění poselství tří andělů ve Zj 14. kapitole. Podstatou je, že od 22. 10. 1844 nastal v nebi antitypický Den smíření, neboli vyšetřující soud, předcházející blízkou událost Kristova návratu. Dále, že všichni jsou voláni k zachování soboty, jako správného dne odpočinku na památku stvoření v šesti dnech a v neposlední řadě, aby věřící opustili Babylon, kterým je papežská církev a všechny ty církve, které po jejím vzoru zachovávají jako sváteční den neděli.

Tento postoj činí z Církve adventistů výlučné společenství, které se cítí být prorokem pro poslední dobu, mající poselství záchrany. Všechny ostatní církve chápe jako ty, které by se měly připojit k jejich společenství a tím se postavit na stranu pravdy.

Je zde evidentní absence chápání církve jako těla Kristova, že tak jako se Věčný Syn stal člověkem a navěky přijal lidskou přirozenost, stejně tak je spojen i se svojí církví. Ne vždy pokračovala v jeho díle tak, jak by ho konal On, ale je stále jeho snoubenkou, skrze kterou volá svět ke spáse a kterou neopustí až do konce světa. Pokud je v ní něco k očištění, vykoná naše Hlava toto dílo ve svém těle. **Výše uvedené svědčí spíše o nevyvážené teologii vtělení, o čemž svědčí neustálé vracející se ariánské tendence.**

Eschatologie

Ve své eschatologii, zdůrazňující smrt jako nevědomý spánek, ze kterého je procitnutí až ve dni vzkříšení, zastává pozici podmíněné nesmrtelnosti. Z hlediska kontinuity člověka a z důvodu, že nic, ani smrt, nás neodloučí od lásky Kristovy, je tento postoj nejen nepřijatelný, ale z hlediska křesťanské tradice a historie ryze okrajový. Řadí se tím po bok Svědkům Jehovovým a některým dalším, minoritním skupinám.

Ačkoliv si je církev vědoma nepřijatelnosti ryzího dualismu těla a duše a přestože je člověk jednotou těla i ducha, jak svědectví Písma, tak tradice prvokřesťanské církve a následné tradice ukazují, že v církvi byla vždy tato problematika chápána tak, jak ji předkládá římskokatolická církev.

Je-li člověk pouze tělem, které je oživeno Božím dechem, není zde z hlediska takto pojaté antropologie nic, s čím by Bůh mohl komunikovat a není v člověku ani nic, co by mohlo být Kristovým spásným dílem obnoveno a ve svátostech znovuzrozeno. Člověk by byl pak pouze tělem, jehož projevy na rovině duše a ducha by byly pouze akcidentálními projevy, teprve duši vytvářející. Takový element, vznikající pouze aktivitou člověka, jeho komunikací se světem i s Bohem, však nepochází z Boha a tudíž není schopen spojení s ním.

Celkově by se dalo říci, že autorka E. G. Whiteová se ve svých spisech, zejména v Drama věků, zaměřuje pouze na některá témata křesťanské teologie. Část z nich je zatížena názory, které církev již v minulosti odsoudila jako neortodoxní, Jde například o stav člověka po smrti, respektive podmíněnou nesmrtelnost, zachování soboty jako pro křesťany platného dne odpočinku atd. Zde je evidentní, že naprostým odmítnutím tradice, propojení s církví v průběhu věků, vede nakonec k přijetí těch názorů, které církev již dávno rozpoznala jako heterodoxní. Ve své podstatě jde o odmítnutí působení Ducha svatého v těle Kristově v průběhu dějin.

Některými důrazy, zejména jde o otázku primariátu zákona, autorka otevírá prostor pro spiritualitu legalismu, který ve svém důsledku zjevuje člověku poněkud jiného Boha, než jak jej zjevil Syn Boží.

Ve spojení s budováním pocitu výlučnosti, jsou pak věřící chyceni v určité pasti. Legalismus je udržuje v neustálém sledování sebe sama a porovnávání se zákonem. Pokud je takový člověk tímto přístupem po letech znaven a napadají ho myšlenky na opuštění tohoto společenství, stojí mu v cestě překážka v podobě víry, že právě Církev adventistů sedmého dne je tím hnutím, které všem ostatním odpadlým křesťanským společenstvím ukazuje pravdu v čisté podobě, tedy pokud člověk odejde, bývá vystaven pocitům odpadnutí od pravdy.

Seznam použitých zkratk

Ve své bakalářské práci, jsem nepoužil žádné zkratky.

Seznam literatury

Adventisté sedmého dne věří-Výklad základních věroučných článků. 1. vydání. Praha: Advent- Orion s.r.o., 1999.

BACHIOCHI, Samuel R. *The Use of E. G. White's Writings in Interpreting Scripture* (1. 8. 2002) [2014-08-07].
<http://www.biblicalperspectives.com/endtimeissues/eti_87.pdf>.

BACHIOCHI, Samuel R. *Islam and The Papacy in Prophecy* (6. 7. 2002) [2014-08-07]. <http://www.biblicalperspectives.com/endtimeissues/eti_86.pdf>.

CAMPATELLI, Maria. *Čteme bibli s církevními otci*. 1. vydání.
Olomouc: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 2011.

Český ekumenický překlad. 16. (7. opravené) vydání. Praha: Česká biblická společnost. 2008.

Dokumenty II. Vatikánského koncilu. 2. vydání. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří. 2002.

Graham, Jeremy. – Anderson, Dirk. *Great Controversy-Errors Exposed*. [2014-08-02]
<<http://ellenwhiteexposed.com/gc1.htm>>.

PIUS XII. *Humani generis*. Encyklika papeže Pia XII. O některých falešných názorech, které podkopávají základy katolické nauky. Matice cyrilometodějská s.r.o., Olomouc 2004. (HG).

iDNES.cz. *Boží trest, nazvali kněží zemětřesení, které srovnalo Lisabon se zemí* (5. listopadu 2011) [2014-06-17]. <http://zpravy.idnes.cz/bozi-trest-nazvali-knezi-zemetreseni-ktere-srovnalo-lisabon-se-zemi-1ih-zahranicni.aspx?c=A111102_205840_zahranicni_abr>.

KADLEC, Jaroslav. *Dějiny katolické církve II*. Vydavatelství UP v Olomouci., 1993.

KNIGHT, R. George. *Adventismus v proměnách času*. 1. vydání. Praha: Advent-Orion s.r.o., 2003.

- KNIGHT, R. George. *Hledání identity*. Praha: Luxpress, spol. s. r. o., 2007.
- KNIGHT, R. George. *Setkání s Ellen Whiteovou*. 1. vydání. Praha: Advent-Orion s.r.o., 2001.
- MTK. *O některých aktuálních otázkách eschatologie*. 1. vydání. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma s.r.o. 2008.
- MTK. *Společenství a služba – Lidská osoba stvořená k Božímu obrazu*. Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří. 2005.
- NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. 2. vydání. Praha: Kalich. 1956.
- Nový biblický slovník*. 1. vydání. Praha: Návrat domů. 1996, s. 33.
- OLSON, Robert. W. – JAMES, David. C. *Olson discusses the Veltman study* (December 1990) [2014-07-05].
<<https://www.ministrymagazine.org/archive/1990/12/olson-discusses-the-veltman-study>>.
- POSPÍŠIL, C. V. *Zápolení o naději a lidskou důstojnost*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014.
- POSPÍŠIL, C. V. *Hermeneutika mystéria*. 2. vydání. Krystal OP a Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 2010.
- POSPÍŠIL, C. V. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*. 4. vydání. Krystal OP a Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 2010.
- POSPÍŠIL, C. V. *Jako v nebi, tak i na zemi*. 1. vydání. Krystal OP, Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří, 2007.
- POSPÍŠIL, C. V. *Dar Otce i Syna. Základy systematické pneumatologie*. 1. Vydání. Matice cyrilometodějská s.r.o., Olomouc, 1999, s. 8.
- RATZLAFF, Dale. *Sobota v Kristu*.
<http://biblickestudie.cz/preklady/t_ratzlaff_sabbath.pdf>.

RAMIK REPORT. *Memorandum of Law Literary Property Rights 1790 – 1915* [2014-7-07] <<http://www.whiteestate.org/issues/ramik.html>>.

Review and Herald, 20. 1. 1903

Seventh-day Adventist Yearbook 2014. General Conference of Seventh-day Adventists
12501 Old Columbia Pike Silver Spring, MD 20904-6600, USA.

Spisy apoštolských otců. 3. revidované vydání. Praha: Kalich s.r.o., 2004.

ŠKODA, Pavel. *Byla E. G. Whiteová Božím prorokem?* [2014-07-08]
<<http://biblickestudie.cz/studie/egw.pdf>>.

ŠKODA, Pavel. *D. M. Canright – Zavřené dveře, aneb konec zkušební doby pro hříšníky 22. října 1844* [2014-07-08].
<http://biblickestudie.cz/preklady/t_zavrene_dvere.pdf>.

BENEDIKT XVI. *Verbum Domini*. Slovo Páně. Posynodní apoštolská exhortace papeže Benedikta XVI. o Božím slově v životě a poslání církve. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2011. (VD).

VELTMAN, Fred. *The Desire of Ages project: the conclusions*. (December 1990) [2014-07-06]. <<https://www.ministrymagazine.org/archive/1990/12/the-desire-of-ages-project-the-conclusions>>.

WHITEOVÁ, E. G. *Patriarchové a proroci*. Advent-Orion Praha s.r.o., 1994, s. 21-23.73-74

WHITEOVÁ, E. G. *Proroci a králové*. Ústřední rada církve adventistů s. d. v ČSSR., 1969.

WHITEOVÁ, E. G. *Touha věků*. Advent-Orion Praha s.r.o., 1995.

WHITEOVÁ, E. G. *Skutky apoštolů*. Ústřední rada církve adventistů s. d. v ČSSR, 1967.

WHITEOVÁ, E. G. *Vítězství lásky*. Praha: Advent-Orion s.r.o., 1995.

Veškeré citace Písma svatého, jsou vzaty z Českého ekumenického překladu.

Přílohy

Příloha č. 1: Věřoučné články Církve adventistů sedmého dne.²⁴⁸

Církev adventistů sedmého dne vychází z učení a zásad Bible, kterou považuje za inspirované Boží slovo (Bible, 2. List Timoteovi 3:16). 66 knih Starého a Nového zákona v Bibli lidem poskytuje všechny informace o Božím plánu záchrany v Ježíši Kristu. Starý zákon předpovídá příchod Mesiáše a Nový zákon dosvědčuje jeho život. Bible lidem radí, jak mohou navázat vztah s Bohem. Odhaluje smysl života, radí jak je možné zkvalitnit mezilidské vztahy, co dělat pro zlepšení svého duchovního, duševního a tělesného zdraví.

Adventisté sedmého dne přijímají Bibli za své jediné vyznání víry a z ní odvozují základní věroučné články. Dále uvedené věroučné výroky jsou výrazem toho, jak církev učení Písma chápe a vyjadřuje. K revizi těchto výroků může dojít při zasedání Generální konference, když církev pod vedením Ducha svatého dospěje k plnějšímu pochopení Písma nebo nalezne výstižnější výrazy k vyjádření toho, co učí Boží slovo v Bibli.

1. Písmo svaté

Písmo svaté, Starý i Nový zákon, je psané Boží slovo v Bibli. Je dáno Boží inspirací prostřednictvím svatých Božích lidí, kteří mluvili a psali pod vlivem Ducha svatého. V tomto slově Bůh svěřil člověku poznání nezbytné ke spasení. Písmo je neomylné zjevení Boží vůle. Je měřítkem charakteru, zkušebním kamenem zkušeností, autoritativním základem učení a spolehlivým záznamem Božích činů v dějinách. (Bible, 2. List Petřův 1:20-21; Bible, 2. List Timoteovi 3:16-17; Bible, Žalm 119:105; Bible, Přísloví 30:5-6; Bible, Izajáš 8:20; Bible, Evangelium podle Jana 17:17; Bible, 1. List Tesalonickým 2:13; Bible, List Židům 4:12)

2. Trojjediný Bůh

Bůh je jeden: Otec, Syn a Duch svatý; jednota tří osob od věčnosti. Bůh je nesmrtelný, všemohoucí, vševědoucí, svrchovaný a všudypřítomný. Je nekonečný a přesahuje lidské chápání. Přesto však je znám prostřednictvím svého zjevení. Patří mu věčná úcta, sláva i služba všeho tvorstva. (Bible, 5. Mojžíšova 6:4; Bible, Evangelium

---

²⁴⁸ Převzato z <http://www.casd.cz/informace-o-cirkvi/>

podle Matouše 28:19; Bible, 2. List Korinským 13:13; Bible, List Efezským 4:4-6; Bible, 1. List Petřův 1:2; Bible, 1. List Timoteovi 1:17; Bible, Zjevení 14:7)

3. Otec

Bůh, věčný Otec, je Stvořitel, Původce, Udržovatel a svrchovaný Vládce celého stvoření. Je spravedlivý a svatý, milosrdný a milostivý, dlouhoshovívající a hojný v neochvějné lásce a věrnosti. Moc a vlastnosti projevené v Synu a v Duchu svatém jsou rovněž zjevením Otce. (Bible, 1. Mojžíšova 1:1; Bible, Zjevení 4:11; Bible, 1. List Korinským 15:28; Bible, Evangelium podle Jana 3:16; Bible, 1. List Janův 4:8; Bible, 1. List Timoteovi 1:17; Bible, 2. Mojžíšova 34:6-7; Bible, Evangelium podle Jana 14:9)

4. Syn

Bůh, věčný Syn, se stal člověkem v Ježíši Kristu. Skrze něj byly stvořeny všechny věci, zjeven Boží charakter, uskutečnilo se spasení lidstva a svět je jím souzen. Věčný pravý Bůh se v Ježíši Kristu stal také pravým člověkem. Počat z Ducha svatého, narodil se z Marie, panny. Žil a byl pokoušen jako člověk, a přesto byl dokonalým ztělesněním Boží spravedlnosti a lásky. Svými zázraky projevil Boží moc a prokázal, že je Boží zaslíbený Mesiáš. Dobrovolně trpěl a místo nás zemřel na kříži za naše hříchy. Vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa a slouží v nebeské svatyni v náš prospěch. Znovu přijde v slávě, aby provždy vysvobodil svůj lid a obnovil všechny věci. (Bible, Evangelium podle Jana 1:1-3.14; 5:22; Bible, List Koloským 1:15-19; Bible, Evangelium podle Jana 10:30; 14:9; Bible, List Římanům 6:23; Bible, 2. List Korinským 5:17-19; Bible, Evangelium podle Lukáše 1:35; Bible, List Filipským 2:5-11; Bible, List Židům 2:9-18; Bible, 1. List Korinským 15:3-4; Bible, List Židům 8:1-2; Bible, Evangelium podle Jana 14:1-3)

5. Duch svatý

Bůh, věčný Duch, spolupůsobil s Otcem a Synem při stvoření, vtělení a vykoupení. Inspiroval pisatele Bible. Naplňoval Kristův život mocí. Zve a přesvědčuje lidi. Ty, kteří ho poslechnou, obnovuje a proměňuje k Božímu obrazu. Poslán Otcem a Synem, aby byl vždy s Božími dětmi, obdarovává církve duchovními dary, zmocňuje ji k vydávání svědectví o Kristu a v souladu s Písmem ji uvádí do veškeré pravdy. (Bible, 1. Mojžíšova 1:1-2; Bible, Evangelium podle Lukáše 1:35; Bible, 2. List Petřův 1:21; Bible, Evangelium podle Lukáše 4:18; Bible, Skutky apoštolů 10:38; Bible, 2. List Korinským 3:18; Bible, List Efezským 4:11-12; Bible, Skutky apoštolů 1:8; Bible, Evangelium podle Jana 14:16-18.26; 15:26.27; 16:7-13)

6. Stvoření

Bůh je Stvořitel všeho a v Písmu podal spolehlivou zprávu o své stvořitelské činnosti. V šesti dnech Pán stvořil nebe i zemi i všechno pozemské tvorstvo a odpočinul sedmého dne onoho prvního týdne. Tak ustanovil sobotu jako trvalý památník svého dokončeného stvořitelského díla. První muž a žena byli učiněni k Božímu obrazu jako vrcholné dílo stvoření. Obdrželi vládu nad světem a zodpovědnost pečovat o něj. Svět byl po dokončeném stvoření velmi dobrý a zvěstoval Boží slávu. (Bible, 1. Mojžíšova 1,2; Bible, 2.Mojžíšova 20:8-11; Bible, Žalm 19:2-7; 33:6.9; 104; Bible, List Židům 11:3)

7. Přirozenost člověka

Muž a žena byli stvořeni k Božímu obrazu, vybaveni individualitou a schopností svobodně myslet a jednat. I když byli stvořeni jako svobodné bytosti, jsou závislí na Bohu životem, dýcháním a vším ostatním. Každý člověk je nedělitelnou jednotou tělesných, duchovních a duševních projevů. Když naši první rodiče neuposlechli Boha, popřeli svou závislost na něm, a ztratili tím své vznešené postavení pod Boží vládou. Boží obraz v nich byl porušen, a oni se stali kořistí smrti. Jejich potomci dědí tuto padlou přirozenost s jejími následky, rodí se se slabostmi a náklonnostmi ke zlému. Bůh však v Kristu smířil svět se sebou a svým Duchem obnovuje ve smrtelných lidech činicích pokání obraz jejich Tvůrce. Stvoření k Boží slávě jsou povoláni milovat Boha, milovat se navzájem a starat se o své životní prostředí. (Bible, 1. Mojžíšova 1:26-28; 2:7; Bible, Žalm 8:4-8; Bible, Skutky apoštolů 17:24-28; Bible, 1. Mojžíšova 3; Bible, Žalm 51:7; Bible, List Římanům 5:12-17; Bible, 2. List Korintským 5:19-20; Bible, Žalm 51:12; Bible, 1. List Janův 4:7-8.11.20; Bible, 1. Mojžíšova 2,15)

8. Velký spor

Celé lidstvo je vtaženo do velkého sporu mezi Kristem a satanem, v němž jde o Boží charakter, Boží zákon a Boží svrchovanou vládu nad vesmírem. Tento spor začal v nebi, když jedna ze stvořených bytostí, obdařená možností volby, se začala povyšovat. Stala se satanem, Božím odpůrcem, který do odboje strhl část andělů. Svedl Adama a Evu do hříchu, a tím uvedl ducha vzpoury na naši zemi. Hřích znetvořil Boží obraz v lidech, narušil pořádek ve stvořeném světě a zapříčinil zkázu celé země potopou. Celé tvorstvo pozoruje náš svět, který se stal jevištěm vesmírného sporu, na jehož konci bude Bůh lásky obhájen. Na pomoc v tomto sporu posílá Kristus svému lidu Ducha svatého a věrné anděly, kteří mají věřící vést, chránit a podporovat na cestě spasení. (Bible,

Zjevení 12:4-9; Bible, Izajáš 14:12-14; Bible, Ezechiel 28:12-18; Bible, 1. Mojžíšova 3; Bible, 1. Mojžíšova 6-8; Bible, 2. List Petrův 3:6; Bible, List Římanům 1:19-32; 5:12-21; 8:19-22; Bible, List Židům 1:14; Bible, 1. List Korintským 4:9)

9. Kristův život, smrt a zmrtvýchvstání

Jediný smiřující prostředek za lidský hřích Bůh poskytl v Kristově životě dokonalé poslušnosti Boží vůle, v jeho utrpení, smrti a zmrtvýchvstání. Ti, kteří vírou přijímají toto smíření, mohou mít věčný život a celé tvorstvo může lépe chápat nekonečnou a svatou lásku Stvořitele. Toto dokonalé smíření obhajuje spravedlnost Božího zákona a milostivost Božího charakteru, protože odsuzuje náš hřích a poskytuje nám odpuštění. Kristova smrt je zástupná a očisťující, smiřující a proměňující. Kristovo zmrtvýchvstání zvěstuje Boží vítězství nad mocnostmi zla a těm, kteří smíření přijímají, zaručuje konečné vítězství nad hříchem a smrtí. Vyhlašuje vládu Ježíše Krista, před kterým se skloní každé koleno na nebi i na zemi. (Bible, Evangelium podle Jana 3:16; Bible, Izajáš 53; Bible, 1. List Petrův 2:21-22; Bible, 1. List Korintským 15:3-4.20-22; Bible, 2. List Korintským 5:14-15.19-21; Bible, List Římanům 1:4; 3:25; 4:25; 8:3-4; Bible, 1. List Janův 2:2; 4:10; Bible, List Koloským 2:15; Bible, List Filipským 2:6-11)

10. Zkušenost spasení

Z nekonečné lásky a milosrdenství Bůh kvůli nám ztotožnil s hříchem Krista, který hřích nepoznal, abychom se v něm směli stát před Bohem spravedlivými. Pod vlivem Ducha svatého si uvědomujeme svou ubohost, uznáváme svou hříšnost, litujeme svých přestoupení a věříme v Ježíše jako Pána a Krista, jako zástupce i vzor. Tato víra, která přijímá spasení, vzniká působením Boží moci prostřednictvím Písma a je darem Boží milosti. Skrze Krista jsme ospravedlněni, přijati za Boží syny a Boží dcery a vysvobozeni z nadvlády hříchu. Skrze Ducha jsme znovuzrozeni a posvěceni. Duch obnovuje naši mysl, do našeho srdce vpisuje Boží zákon lásky a dává nám moc žít svatým životem. Zůstáváme-li v něm, stáváme se účastníky Božské přirozenosti a máme jistotu spasení nyní i na soudu. (Bible, 2. List Korintským 5:17-21; Bible, Evangelium podle Jana 3:16; Bible, List Galatským 1:4; 4:4-7; Bible, List Titův 3:3-7; Bible, Evangelium podle Jana 16:8; Bible, List Galatským 3:13-14; Bible, 1. List Petrův 2:21-22; Bible, List Římanům 10:17; Bible, Evangelium podle Lukáše 17:5; Bible, Evangelium podle Marka 9:23-24; Bible, List Efezským 2:5-10; Bible, List Římanům 3:21-22; Bible, List Římanům 6; Bible, List Koloským 1:13-14; Bible, List Římanům 8:14-17; Bible, List Galatským 3:26; Bible, Evangelium podle Jana 3:3-8; Bible, 1. List

Petrův 1:23; Bible, List Římanům 12:2; Bible, List Židům 8:7-12; Bible, Ezechiel 36:25-27; Bible, 2. List Petrův 1:3-4; Bible, List Římanům 8:1-4; 5:6-10)

11. Růst v Kristu

Svojí smrtí na kříži Ježíš zvítězil nad mocnostmi zla. Jako ten, kdo během své pozemské služby přemáhal démony, zlomil jejich moc a zpečetil jejich konečný osud. V Ježíšově vítězství spočívá i naše vítězství nad mocnostmi zla, které se nás pokouší stále ovládat, i když s Kristem žijeme v pokoji, v radosti a v jistotě jeho lásky. Nyní nás posiluje Duch svatý, který v nás přebývá. Trvalé odevzdávání Ježíši jako Pánu a Spasiteli nás osvobozuje od břemen minulých hříchů. Nežijeme už v temnotách, ve strachu ze zlých mocností, v nevědomosti a bezsmyslnosti dřívějšího života. Ježíš, který nás vysvobodil, nás povolává, abychom neustále rostli v podobu jeho povahy, abychom s ním denně udržovali spojení v modlitbách, abychom se sytili jeho Slovem, abychom hluboce uvažovali o jeho Slovu a o jeho mocné péči, abychom ho chválili písněmi při společných bohoslužbách a abychom se zapojili do misijního úkolu svěceného církvi. Když se budeme věnovat službě lásky těm, kdo žijí kolem nás a budeme svědky o Jeho spasení, jeho neustálá přítomnost skrze Ducha svatého promění každý okamžik a každý úkol v duchovní zážitek. (Bible, Žalm 1:1-2; 23:4; 77:11-12; Bible, List Koloským 1:13-14; 2:6.14-15; Bible, Evangelium podle Lukáše 10:17-20; Bible, List Efezským 5:19-20; 6:12-18; Bible, 1. List Tesalonickým 5:23; Bible, 2. List Petrův 2:9; 3:18; Bible, 2. List Korintským 3:17-18; Bible, List Filipským 3:7-14; Bible, 1. List Tesalonickým 5:16-18; Bible, Evangelium podle Matouše 20:25-28; Bible, Evangelium podle Jana 20:21; Bible, List Galatským 5.22-25; Bible, List Římanům 8:38-39; Bible, 1. List Janův 4:4; List Židům 10:25)

12. Církev

Církev je společenství věřících, kteří vyznávají Ježíše jako Pána a Spasitele. V návaznosti na starozákonní Boží lid jsme povoláni ze světa k společné bohoslužbě, k vzájemnému společenství, k vzdělávání se v Božím slově, k slavení večeře Páně, k službě všem lidem a k světoširému zvěstování evangelia. Církev přijímá svou autoritu od Krista, vtěleného Slova, a z Písma, psaného slova. Církev je Boží rodina; její členové, které Bůh přijal za své děti, žijí na základě nové smlouvy. Církev je společenství víry, Kristovo tělo, jehož hlavou je sám Ježíš Kristus. Církev je nevěsta, za kterou Kristus zemřel, aby ji mohl posvětit a očistit. Až se vrátí jako Vítěz, budou před něj postaveni věrní všech věků, které vykoupil svou krví, bude to slavná církev bez

vady a vrásky, svatá a bez úhony. (Bible, 1. Mojžíšova 12:3; Bible, Skutky apoštolů 7:38; Bible, List Efezským 4:11-15; 3:8-11; Bible, Evangelium podle Matouše 28:19-20; 16:13-20; 18:18; Bible, List Efezským 2:19-22; 1:22-23; 5:23-27; Bible, List Koloským 1:17-18)

13. Věrný zůstatek a jeho poslání

Univerzální církev tvoří všichni ti, kteří skutečně věří v Krista. V posledních dnech, v čase rozsáhlého odpadnutí, je ostatek církve povolán zachovávat Boží přikázání a víru Ježíšovu. Tento ostatek oznamuje příchod hodiny soudu, zvěstuje, že spasení je možné jen v Ježíši Kristu a hlásá blízkost jeho druhého příchodu. Toto zvěstování symbolizují tři andělé ze 14. kapitoly knihy Zjevení. Současně probíhá v nebi soud a na zemi je jeho výsledkem pokání a náprava. Každý věřící je povolán k osobní účasti na tomto světoširém svědectví. (Bible, Zjevení 12:17; 14:6-12; 18:1-4; Bible, 2. List Korintským 5:10; Bible, List Judův 3:14; Bible, 1. List Petřův 1,16-19; Bible, 2. List Petřův 3,10-14; Bible, Zjevení 21:1-14)

14. Jednota Kristova těla

Církev je jedno tělo s mnoha údy, které Bůh povolává z každého národa, pokolení, jazyku a lidu. V Kristu jsme nové stvoření. Nesmí nás dělit rasové, kulturní, vzdělanostní a národnostní rozdíly nebo rozdíly mezi urozenými a nízkými, bohatými a chudými, mezi mužem a ženou. Všichni jsme si rovni v Kristu, který nás jedním Duchem spojil se sebou a jednoho s druhým; nestranně a bez výhrad si máme navzájem sloužit. Díky zjevení Ježíše Krista v Písmu máme podíl na stejné víře a naději a hlásáme všem jednotné svědectví. Tato jednota má svůj zdroj v jednotě trojjediného Boha, který nás přijal za své děti. (Bible, List Římanům 12:4-5; Bible, 1. List Korintským 12:12-14; Bible, Evangelium podle Matouše 28:19-20; Bible, Žalm 133:1; Bible, 2. List Korintským 5:16-17; Bible, Skutky apoštolů 17:26-27; Bible, List Galatským 3:27.29; Bible, List Koloským 3:10-15; Bible, List Efezským 4:14-16; 4:1-6; Evangelium podle Jana 17:20-23)

15. Křest

Křtem vyznáváme svou víru v smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista a svědčíme, že jsme zemřeli hříchu a chceme žít novým životem. Takto uznáváme Krista za Pána a Spasitele, stáváme se jeho lidem a jsme přijati za členy jeho církve. Křest je symbolem našeho spojení s Kristem, odpuštění našich hříchů i toho, že jsme přijali Ducha svatého. Je potvrzením víry v Ježíše Krista, jakož i znamením pokání a koná se

ponořením do vody. Křest následuje po důkladném vyučování z Bible a přijetí jejího učení. (Bible, Evangelium podle Matouše 28:19-20; Bible, List Římanům 6:1-6; Bible, List Koloským 2:12-13; Bible, Skutky apoštolů 2:38; 16:30-33; 22:16)

16. Večeře Páně

Večeře Páně je účastí na symbolech Ježíšova těla a krve jako vyjádření víry v něho, našeho Pána a Spasitele. V tomto prožitku společenství je přítomen Kristus, který se setkává se svým lidem a posiluje ho. Svou účastí radostně zvěstujeme význam Kristovy smrti, dokud nepřijde. Příprava na tuto večeři zahrnuje zkoumání vlastního svědomí, pokání a vyznání hříchů. Kristus ustanovil umývání nohou jako symbol nového očištění a výraz ochoty vzájemně si sloužit v křesťanské pokoře a sjednotit svá srdce v lásce. Večeře Páně se smějí zúčastnit všichni věřící křesťané. (Bible, 1. List Korintským 10:16-17; 11:23-30; Bible, Evangelium podle Matouše 26:17-30; Bible, Zjevení 3:20; Bible, Evangelium podle Jana 6:48-63; 13:1-17)

17. Duchovní dary a služebnosti

Bůh uděluje všem členům církve v každé době duchovní dary, které má každý člen s láskou použít ve službě pro společné dobro církve a lidstva. Působením Ducha svatého, který obdarovává každého člena podle své vůle, projevují se tyto dary ve schopnostech i služebnostech, které církev potřebuje pro splnění Bohem určených povinností. Podle Písma patří mezi dary Ducha: víra, uzdravování, proroctví, zvěstování, vyučování, spravování, smiřování, milosrdenství, sebeobětavá služba, laskavá ochota pomáhat lidem a povzbuzovat je. Některé členy církve Bůh povolal a Duchem uschoptil pro splnění pastoračních, evangelizačních, apoštolských a učitelských úkolů, potřebných pro přípravu členů k službě, pro vzdělání církve k duchovní zralosti, k podpoře jednoty víry a poznání Boha. Používají-li členové tyto dary jako věrní hospodáři rozmanité milosti Boží, je církev chráněna před ničivým vlivem falešného učení, roste Božím růstem a buduje se ve víře a lásce. (Bible, List Římanům 12:4-8; Bible, 1. List Korintským 12:9-11.27.28; Bible, List Efezským 4:8.11-16; Bible, Skutky apoštolů 6:1-7; 1. Bible, 1. list Timoteovi 3:1-13; Bible, 1. List Petřův 4:10-11)

18. Dar proroctví

Jedním z darů Ducha svatého je dar proroctví. Tento dar je příznačný pro církev ostatku a projevil se v díle E. G. Whiteové. Spisy této služebnice Páně jsou trvalým a významným ukazatelem k pravdě, jsou církvi pomocí, usměrněním, poučením

i napomenutím. Jasně též potvrzují, že Písmo je měřítkem, kterým je třeba posuzovat každé učení i každou zkušenost. (Bible, Joel 2:28-29; Bible, Skutky apoštolů 2:14-21; Bible, List Židům 1:1-3; Bible, Zjevení 12:17; 19:10)

19. Boží zákon

Velké zásady Božího zákona jsou vyjádřeny v Desateru a Ježíš Kristus je představil svým životem. Vyjadřují Boží lásku, vůli a úmysly týkající se lidského chování a vztahů; jsou závazné pro všechny lidi v každé době. Tyto příkazy jsou základem Boží smlouvy s jeho lidem i měřítkem na Božím soudu. Působením Ducha svatého odhalují hříchy a probouzejí vědomí potřeby Spasitele. Spasení je pouze z milosti, ne ze skutků, ale jeho ovocem je poslušnost přikázání. Tato poslušnost rozvíjí křesťanský charakter a dává vnitřní uspokojení. Je projevem naší lásky k Pánu a našeho zájmu o spolublížení. Poslušnost víry dokazuje Kristovu moc proměnit život, a tím umocňuje křesťanské svědectví. (Bible, 2. Mojžíšova 20:1-17; Bible, Žalm 40:8-9; Bible, Evangelium podle Matouše 22:36-40; Bible, 5. Mojžíšova 28:1-14; Bible, Evangelium podle Matouše 5:17-20; Bible, List Židům 8:8-10; Bible, Evangelium podle Jana 15:7-10; Bible, List Efezským 2:8-10; Bible, 1. List Janův 5:3; Bible, List Římanům 8:3.4; Bible, Žalm 19:8-15)

20. Sobota

Dobrotivý Stvořitel po šesti stvořitelských dnech odpočinul sedmého dne a ustanovil sobotu pro všechny lidi jako památku stvoření. Čtvrté přikázání Božího nezměnitelného zákona vyžaduje zachovávání sedmého dne jako dne odpočinku, bohoslužby a služby v souladu s učením a konáním Ježíše Krista, Pána soboty. Sobota je dnem radostného společenství s Bohem a mezi věřícími navzájem. Je symbolem našeho vykoupení v Kristu, znamením našeho posvěcení, znakem naší oddanosti Bohu i předzvěstí věčné budoucnosti v Božím království. Sobota je trvalým znamením věčné smlouvy mezi Bohem a jeho lidem. Radostné zachovávání tohoto posvátného času od večera do večera (od západu do západu slunce) je oslavou Boha a jeho stvořitelských i vykupitelských činů. (Bible, 1. Mojžíšova 2:1-3; Bible, 2. Mojžíšova 20:8-11; Bible, Evangelium podle Lukáše 4:16; Bible, Izajáš 56:5-6; 58:13.14; Bible, Evangelium podle Matouše 12:1-12; Bible, 2. Mojžíšova 31:13-17; Bible, Ezechiel 20:12.20; Bible, 5. Mojžíšova 5:12-15; Bible, List Židům 4:1-11; Bible, 3. Mojžíšova 23,32; Bible, Evangelium podle Marka 1:32)

21. Křesťanské správcovství

Jsme Božími správci; Bůh nám svěřil čas i příležitosti, schopnosti i majetek, dary země i přírodní zdroje. Jsme Bohu zodpovědni za jejich správné užívání. Boží vlastnictví uznáváme věrnou službou Bohu a bližním, odevzdáváním desátků a dobrovolných darů pro zvěstování evangelia a pro podporu a rozvoj církve. Křesťanské správcovství je přednost, kterou nám Bůh daroval, abychom rostli v lásce a vítězili nad sobectvím a lakomstvím. Křesťan má radost, když mají jiní prospěch z jeho věrného hospodaření. (Bible, 1. Mojžíšova 1:26-28; 2:15; Bible, 1. Paralipomenon 29:14; Bible, Ageus 1:3-11; Bible, Malachiáš 3:8-12; Bible, 1. List Korintským 9:9-14; Bible, Matouš 23:23; Bible, 2. List Korintským 8:1-15; Bible, List Římanům 15:26-27)

22. Křesťanský způsob života

Jsme povoláni, abychom žili zbožně, smýšleli, cítili a jednali v souladu se zásadami Písma. Aby Duch svatý v nás mohl utvářet charakter našeho Pána, účastníme se jen toho, co podporuje křesťanskou čistotu, zdraví a radost ze života. To znamená, že i naše zábavy a činnost ve volném čase se řídí normami křesťanského vkusu a krásy. Při veškerém respektování kulturních odlišností má být náš oděv jednoduchý, skromný a čistý, jak se sluší na lidi, jejichž krása nespočívá v zevnějších ozdobách, ale v ozdobě šlechetného a tichého ducha. To znamená, že se máme rozumně starat o své tělo jako o chrám Ducha svatého. Kromě přiměřeného pohybu a odpočinku máme dodávat tělu nejzdravější stravu, jakou můžeme připravit, a zdržovat se těch pokrmů, které Písmo označuje za nečisté. Alkoholické nápoje, tabák, nezodpovědné užívání drog a narkotik škodí našemu tělu; proto je nemáme užívat. Místo toho se máme zapojit do všeho, co naši mysl i tělo podřizuje Kristu, který má zájem o naše zdraví, radost a štěstí. (Bible, List Římanům 12:1-2; Bible, 1. List Janův 2:6; Bible, List Efezským 5:1-21; Bible, List Filipským 4:8; 2. Bible, List Korintským 10:5; 6:14-7,1; Bible, 1. List Petřův 3:1-4; Bible, 1. List Korintským 6:19.20; 10:31; Bible, 3. Mojžíšova 11:1-47; Bible, 3. List Janův 2)

23. Manželství a rodina

Manželství ustanovil Bůh v ráji a Pán Ježíš je potvrdil jako celoživotní spojení muže a ženy ve společenství lásky. Manželský slib činí křesťan jak Bohu, tak i svému životnímu partnerovi. Do křesťanského manželství by měli vstupovat jen lidé stejného vyznání. Vzájemná láska, úcta, respekt a zodpovědnost jsou pojivem tohoto svazku, který má zrcadlit lásku, svatost, důvěru a trvalost vztahu mezi Kristem a jeho církví.

O rozvodu Ježíš Kristus učil, že ten, kdo se rozvádí (s výjimkou smilstva partnera) a uzavírá nový manželský svazek, dopouští se cizoložství. I když některé rodinné svazky nejsou ideální, manželé, kteří se v Kristu odevzdávají jeden druhému, mohou pod vlivem Ducha svatého a církve dosáhnout jednoty lásky. Bůh žehná rodině a chce, aby si její členové vzájemně pomáhali k úplné zralosti. Rodiče mají vést své děti, aby milovaly a poslouchaly Boha. Svým příkladem a slovy je mají učit, že Kristus je laskavý, vždy vlídný a starostlivý vychovatel, který si přeje, aby se staly údý jeho těla, členy Boží rodiny. Upevňování soudržnosti rodiny je jedním z cílů poselství evangelia pro poslední dobu. (Bible 1. Mojžíšova 2:18-25; Bible, Evangelium podle Matouše 19:3-9; Bible, Evangelium podle Jana 2:1-11; Bible, 2. List Korintským 6:14; Bible, List Efezským 5:21-33; Bible, Evangelium podle Matouše 5:31-32; Bible, Evangelium podle Marka 10:11-12; Bible, Evangelium podle Lukáše 16:18; Bible, 1. List Korintským 7:10.11; Bible, 2. Mojžíšova 20:12; Bible, List Efezským 6:1-4; Bible, 5. Mojžíšova 6:5-9; Bible, Přísloví 22:6; Bible, Malachiáš 4:5-6)

24. Kristova služba v nebeské svatyni

V nebi je svatyně, pravý svatostánek, jehož stavitelem je Pán, a ne člověk. V něm Kristus slouží v náš prospěch, zpřístupňuje věřícím požehnání své smiřující oběti, přinesené jednou provždy na kříži. Kristus byl uveden do úřadu jako náš slavný Velekněz a svou prostřednickou službu začal po svém nanebevstoupení. Roku 1844, na konci prorockého období 2300 dnů (let) přešel k druhé a závěrečné fázi své usmiřující služby. Je to dílo vyšetřujícího soudu, který je součástí závěrečného odstraňování veškerého hříchu. Předobrazem této skutečnosti bylo očišťování starodávné židovské svatyně v Den smíření. V předobrazné službě byla svatyně očištěna krví obětí zvířat, ale nebeské skutečnosti se očišťují dokonalou obětí Ježíšovy krve. Vyšetřující soud odhaluje nebeským bytostem, kdo z mrtvých zesnul v Kristu, a proto je v něm uznán hodným mít podíl na prvním vzkříšení. Tento soud také ukazuje, kdo z živých zůstává v Kristu, zachovává Boží přikázání a víru Ježíše Krista a je v něm připraven k vstupu do věčného království. Tento soud obhajuje Boží spravedlnost, zachraňující ty, kteří věří v Ježíše Krista. Prohlašuje, že lidé, kteří zůstali Bohu věrní, obdrží království. Dověření Kristovy služby v nebeské svatyni bude pro lidi před druhým adventem znamenat ukončení doby milosti. (Bible, List Židům 8:1-5; 4:14-16; 9:11-28; 10:19-22; 1:3; 2:16-17; Bible, Daniel 7:9-27; 8:13-14; 9:24-27; Bible, 4. Mojžíšova 14:34; Bible, Ezechiel 4:6; Bible, 3. Mojžíšova 16; Bible, Zjevení 14:6-7; 20:12; 14:12; 22:12)

25. Druhý příchod Ježíše Krista

Druhý příchod Ježíše Krista je křesťanskou nadějí církve, slavným vyvrcholením evangelia. Spasitelův příchod bude doslovný, osobní, viditelný a celosvětový. Při Kristově návratu spravedliví mrtví budou vzkříšeni a spolu se spravedlivými živými budou oslaveni a vzati do nebe, avšak nespravedliví zemřou. Naplnění většiny proroctví a současný stav světa naznačují, že Kristův příchod je blízko. Bůh nám nezjevil čas této události, ale nabádá nás, abychom byli připraveni. (Bible, List Titovi 2:13; Bible, List Židům 9:28; Bible, Evangelium podle Jana 14:1-3; Bible, Skutky apoštolů 1:9-11; Bible, Evangelium podle Matouše 24:14; Bible, Zjevení 1:7; Bible, Evangelium podle Matouše 24:43-44; Bible, 1. List Tesalonickým 4:13-18; Bible, 1. List Korintským 15:51-54; Bible, 2. List Tesalonickým 1:7-10; 2:8; Bible, Zjevení 14:14-20; 19:11-21; Bible, Evangelium podle Matouše 24; Bible, Evangelium podle Marka 13; Bible, Evangelium podle Lukáše 21; Bible, 2. List Timoteovi 3:1-5; Bible, 1. List Tesalonickým 5:1-6)

26. Smrt a vzkříšení

Důsledkem hříchu je smrt. Avšak Bůh, který jediný je nesmrtelný, dá věčný život svým vykoupeným. Až do dne příchodu Páně je smrt pro všechny lidi stavem nevědomí. Až se zjeví Kristus, který je naším životem, vzkříšení spravedliví a živí spravedliví budou oslaveni a uchvázeni vstříc svému Pánu. Druhé vzkříšení, vzkříšení nespravedlivých, bude o tisíc let později. (Bible, List Římanům 6:23; Bible, 1. List Timoteovi 6:15-16; Bible, Kazatel 9:5-6; Bible, Žalm 146:3-4; Bible, Evangelium podle Jana 11:11-14; Bible, List Koloským 3:4; Bible, 1. List Korintským 15:51-54; Bible, 1. List Tesalonickým 4:13-17; Bible, Evangelium podle Jana 5:28.29; Bible, Zjevení 20:1-10)

27. Tisíciletí a konec hříchu

Milénium znamená tisíciletou vládu Ježíše Krista s jeho svatými v nebi v době mezi prvním a druhým vzkříšením. V této době budou bezbožní mrtví souzeni; země bude úplně pustá, bez živých lidí, obývat ji bude satan a jeho andělé. Na konci tohoto období Kristus se svými svatými i se svatým městem sestoupí z nebe na zem. Tehdy budou vzkříšeni nespravedliví mrtví, kteří spolu se satanem a jeho anděly obklíčí Boží město; avšak oheň od Boha je spálí a očistí zemi. Takto bude vesmír navěky zbaven hříchu a hříšníků. (Bible, Zjevení 20; Bible, 1. List Korintským 6:2-3; Bible, Jeremijáš 4:23-26; Bible, Zjevení 21:1-5; Bible, Malachiáš 4:1; Bible, Ezechiel 28:18-19)

28. Nová země

Na nové zemi, kde přebývá spravedlnost, Bůh poskytne vykoupeným trvalý domov, dokonalé prostředí pro věčný život, lásku, radost a vzdělávání ve své přítomnosti. Bůh sám tam bude přebývat se svým lidem a utrpení ani smrt tam už nebude. Velký spor skončí a hříchu již nebude. Všechno živé a neživé bude zvěstovat, že Bůh je láska. A Bůh bude Bible, vládnout na věky. (Bible, 2. List Petřův 3:13; Bible, Izajáš 35; 65:17-25; Bible, Evangelium podle Matouše 5:5; Bible, Zjevení 21:1-7; 22:1-5; 11:15)

Příloha č. 2: Inspirace a autorita spisů Ellen G. Whiteové²⁴⁹

Biblický badatelský institut při Generální konferenci adventistů s. d.

PROHLÁŠENÍ

Toto prohlášení, bylo vytvořeno na žádost Generální konference zvláštní pověřenou komisí. Nejprve bylo publikováno 15. července 1982 v časopise *Adventist Review* a téhož roku i v srpnovém čísle časopisu *Ministry*, spolu s výzvou ke čtenářům, aby na ně reagovali. Reakce a návrhy pak vedli k upřesnění a některým úpravám textu do současné podoby. Přestože nejde o oficiálně přijaté stanovisko a prohlášení, věříme, že právě celosvětová veřejná diskuze z něj dělá materiál, který odráží postoj celosvětové církve k tomuto tématu. – Biblický badatelský institut.

Prohlášení o základních věroučných člancích, které bylo přijato Generální konferencí adventistů sedmého dne v Dallasu (v dubnu roku 1980), se v preambuli uvádí: "Adventisté sedmého dne přijímají Bibli za své jediné vyznání víry a z ní odvozují základní věroučné články." První věroučný článek odráží pohled církve na inspiraci a autoritu Písma, zatímco sedmnáctý článek vyjadřuje chápání spisu Ellen Whiteové a jejich vztahu k Písmu. Tyto věroučné výroky zní takto:

1. Boží slovo

Písmo svaté, Starý i Nový zákon, je psané Boží slovo. Je dáno Boží inspirací prostřednictvím svatých Božích lidí, kteří mluvili a psali pod vlivem Ducha svatého. V tomto slově Bůh svěřil člověku poznání nezbytné ke spasení. Písmo je neomylné zjevení Boží vůle. Je měřítkem charakteru, zkušebním kamenem zkušeností, autoritativním základem učení a spolehlivým záznamem Božích činů v dějinách. (2 Pt 1,20.21; 2 Tm 3,16.17; Ž 119,105; Př 30,5.6; Iz 8,20; J 17,17; 1 Te 2,13; Žd 4,12)

17. Dar proroctví

Jedním z darů Ducha svatého je dar proroctví. Tento dar je příznačný pro církve ostatku a projevil se v díle E. G. Whiteové. Spisy této Boží služebnice jsou trvalým a významným ukazatelem k pravdě, jsou církvi pomocí, usměrněním, poučením i

---

²⁴⁹ The Adventist Review, December 23, 1982. Also appeared in *Ministry*, February 1983.

napomenutím. Jasně též potvrzují, že Písmo je měřítkem, kterým je třeba posuzovat každé učení i každou zkušenost. (Jl 2,28.29; Sk 2,14-21; Žd 1,1-3; Zj 12,17; 19,10)

Následující prohlášení o tom, co jako adventisté přijímáme a co odmítáme, se týkají témat, která bývají často diskutována ohledně inspirace a autority spisu Ellen Whiteové a jejich vztahu k Bibli. Tato ujasnění je třeba brát jako celek. Jsou pokusem o vyjádření současného postoje a pochopení adventistu sedmého dne. Nejsou ale zamýšleny jako náhrada nebo součást výše uvedených věroučných článků.

PŘIJÍMÁME

1. Věříme, že Písmo je zjevené Boží slovo a je inspirováno Duchem svatým.
2. Věříme, že kánon Písma se skládá z 66 knih Starého a Nového zákona.
3. Věříme, že Písmo je základem víry a konečnou autoritou ve všech otázkách učení a praxe.
4. Věříme, že Písmo je Boží slovo vyjádřené lidským jazykem.
5. Věříme, že Písmo učí, že v křesťanské církvi se po novozákonní době objeví dar proroctví.
6. Věříme, že služba a spisy Ellen Whiteové byly projevem daru proroctví.
- 7. Věříme, že Ellen Whiteová byla inspirována Duchem svatým a že její spisy, jako výsledek působení této inspirace, jsou platné a směrodatné zvláště pro adventisty s.d.**
8. Věříme, že spisy Ellen Whiteové vedou ke správnému pochopení učení Písma a s prorockou naléhavostí vedou k jeho aplikaci na duchovní a morální život.
9. Věříme, že přijmout prorocký dar Ellen Whiteové je důležité pro růst a jednotu Církve adventistu sedmého dne.
10. Věříme, že literární zdroje a materiály použité Ellen Whiteovou jsou v souladu s biblickými spisy.

ODMÍTÁME

- 1. Nevěříme, že kvalita nebo stupeň inspirace ve spisech Ellen Whiteové se liší od inspirace Písma.**

2. Nevěříme, že spisy Ellen Whiteové jsou dodatkem ke kánonu svatého Písma.
3. Nevěříme, že spisy Ellen Whiteové jsou základem a konečnou autoritou pro křesťanskou víru, jako je to v případě Písma.
4. Nevěříme, že spisy Ellen Whiteové mohou být použity jako základ věrouky.
5. Nevěříme, že studium spisu Ellen Whiteové může nahradit studium Písma.
6. Nevěříme, že Písmo se dá pochopit jen prostřednictvím spisu Ellen Whiteové.
7. Nevěříme, že spisy Ellen Whiteové mění význam Písma.
8. Nevěříme, že spisy Ellen Whiteové tvoří základ pro zvěstování biblických pravd celé společnosti.
- 9. Nevěříme, že spisy Ellen Whiteové jsou jen výsledkem pouhé křesťanské zbožnosti.**
10. Nevěříme, že jí použité literární zdroje a materiály negují inspiraci jejích spisů.

Docházíme tedy k závěru, že pokud chceme správně pochopit inspiraci a autoritu spisu Ellen Whiteové, je potřebné se vyhnout dvěma extrémům: (1) považovat tyto spisy za kanonické na úrovni totožné s Písmem; (2) považovat je za obyčejnou křesťanskou literaturu.

